

Addiko Bank

Finansijski izvještaji
za godinu koja je završila 31. decembra 2019. i izvještaj nezavisnog
revizora

Glavni pokazatelji

	000 KM		
	2019	2018	Promjena (%)
Odarbane stavke bilansa uspjeha			
Neto bankarski prihod	40.611	36.906	10,0%
Neto prihod od kamata	27.581	24.337	13,3%
Neto prihod od naknada i provizija	13.030	12.569	3,7%
Neto rezultat od finansijskih instrumenata	1.081	298	>100%
Ostali operativni rezultat	-1.684	-3.056	44,9%
Rashodi iz redovnog poslovanja	-32.346	-32.192	0,5%
Poslovni rezultat prije promjene troškova za kreditne gubitke	7.662	1.956	>100%
Troškovi kreditnih gubitaka za finansijsku imovinu	-372	6.804	>100%
Porez na dobit	0,0	0,0	
Rezultat nakon poreza	7.290	8.760	-16,8%
Pokazatelji uspješnosti	2019	2018	Promjena (pp)
Neto kamatni prihod/ukupna prosječna aktiva	2,9%	2,7%	0,24
Povrat na kapital	3,6%	4,3%	-0,71
Omjer troškova i prihoda	77,0%	84,0%	7,00
Omjer troška rizika	0,04%	-1,5%	1,54
Odarbane stavke iz izvještaja o finansijskom položaju	Dec19	Dec18	Promjena (%)
Krediti i potraživanja klijenata	542.309	494.724	9,6%
od toga bruto iznos prihodujućih kredita	542.492	495.318	9,5%
Depoziti klijenata	728.279	654.725	11,2%
Kapital	215.050	204.223	5,3%
Ukupna aktiva	986.996	890.324	10,9%
Rizikom ponderisana aktiva	713.429	633.430	12,6%
Pokazatelji bilansa stanja	Dec19	Dec18	Promjena (pp)
Omjer kredita i depozita	74,5%	75,6%	1,10
Omjer nekvalitetnih izloženosti (NPE)	7,7%	11,0%	-3,30
Omjer pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti	86,1%	87,6%	-1,50
Omjer pokrivenosti likvidnosti	412,0%	530,0%	-118,0
Stopa osnovnog kapitala	26,1%	27,3%	-1,22
Stopa regulatornog kapitala	26,1%	27,3%	-1,22

Izjava o odricanju odgovornosti

Izvjesne izjave sadržane u ovom izvještaju mogu biti izjave o budućim očekivanjima i druge izjave koje se odnose na budućnost koje se temelje na trenutnom mišljenju i pretpostavkama rukovodstva i uključuju poznate i nepoznate rizike i nesigurnosti koji bi mogli uzrokovati da se stvarni rezultati, performanse ili događaji značajno razlikuju od onih izraženih ili se podrazumijevaju u takvim izjavama. Stvarni rezultati mogu se značajno razlikovati od predviđenih rezultata, a informacije o prošlim izvedbama ne dopuštaju donošenje pouzdanih zaključaka o budućim nastupima. Izjave za budućnost zasnovane na trenutnom prikazu i pretpostavkama rukovodstva mogu uključivati rizike i nesigurnosti koji bi mogli izazvati materijalno odstupanje od ovdje sadržane izjave. Verzija na bosanskom jeziku je autentična jezična verzija.

Ni Addiko banka, niti bilo koja njena pridružena društva ili predstavnici ne mogu biti odgovorni iz bilo kojeg razloga za bilo kakvu štetu, gubitak ili trškove bilo koje vrste koji direktno i / ili indirektno proizilaze iz ili zbog povezanosti iz bilo koje upotrebe ovog izvještaja ili njegovog sadržaja, ili na bilo koji drugi način koji proizlazi iz ovog dokumenta. Ovaj izvještaj ne predstavlja preporuku, poziv ili ponudu za ulaganje ili bilo kakvu investiciju ili drugi savjet ili bilo kakav zahtjev za sudjelovanje u bilo kojem poslu i niko se neće oslanjati na ove materijale u vezi bilo kakvih ugovornih ili drugih obveza, ulaganja itd.

Tabele u ovom izvještaju mogu sadržavati razlike u zaokruživanju.

Obraćanje Predsjednice Uprave

Poštovani,

Addiko Bank dd Sarajevo uspješno je završila 2019. godinu u skladu sa svojim planovima. Jednostavnost u komunikaciji, fokus na bitno i efikasnost i dalje su naši pokretači koji nam pomažu da budemo banka fokusirana na potrošačko kreditiranje u segmentu stanovništva i kreditiranje sektora malih i srednjih preduzeća (SME). Nastavili smo napredovati u oba ova segmenta pri stopama rasta iznad tržišnog prosjeka i približili se našem cilju profiliranja banke kao prve specijalizirane banke u zemlji.

U 2019. godini zadržali smo stabilnost i profitabilnost našeg poslovanja, s ključnim poslovnim parametrima koji bilježe pozitivan trend rasta. Povećali smo kreditno poslovanje za 9,6%, a naše depozite za 11,2%. Oba pokazuju rast jači od tržišnog prosjeka i pokazuju povjerenje naših kupaca u naš poslovni model.

Značajan napredak ostvaren je i u rastu neto kamata i prihoda od provizija. Istovremeno sa ulaganjima u digitalni razvoj, uspjeli smo održati naše troškove u kontrolisanom nivou, što je dovelo do poboljšanja omjera troškova i prihoda. Izloženost neprihodujućih kredita (NPE), dodatno je smanjena, uz istovremeno zadržavanje snažne pokrivenosti rezervisanja, što u konačnici podrazumijeva vrlo mali kreditni rizik u knjigama Banke.

Ovi poboljšani trendovi u svim poslovnim aspektima, doveli su do značajnog povećanja operativne dobiti, te nam, uz snažnu kapitalnu i likvidnosnu osnovicu, daju razlog za uspješan nastavak implementacije naše strategije i servisiranja potreba naših kupaca.

Nakon uspješnog uvrštavanja dionica naše Grupe na berzu u Beču tokom 2019. godine, Addiko dionice privukle su pažnju brojnih međunarodnih investitora, demonstrirajući povjerenje u našu strategiju i poslovni model.

Nastavljamo naš put, a ja bih željela iskoristiti priliku i iskazati zahvalnost našim klijentima i partnerima na ukazanom povjerenju i saradnji. I posljednje, ali ne i manje bitno, u ime cijele Uprave i Nadzornog odbora želim naglasiti zahvalnost svim zaposlenicima Addiko banke za njihove izvanredne rezultate i motivaciju tokom 2019. godine.

Sanela Pašić

Predsjednica Uprave Addiko Bank dd Sarajevo

Godišnji izvještaj 2019

Glavni pokazatelji	1
Obraćanje Predsjednice Uprave.....	2
Godišnji izvještaj 2019	3
Uprava Addiko Bank dd Sarajevo	4
Izvještaj Uprave za godinu koja je završila 31.12.2019.....	5
1. Osnovne informacije o Addiko banci	5
2. Opšte privredno okruženje	5
3. Značajni događaji u 2019. godini	6
4. Finansijski razvoj Banke	8
5. Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja.....	11
6. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure	11
7. Istraživanje i razvoj	11
8. Srednjoročni ciljevi i izgledi za 2020. godinu	11
I. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	16
II. Izvještaj o finansijskom položaju.....	18
III. Izvještaj o promjenama u kapitalu	19
IV. Izvještaj o novčanim tokovima	20
V. Sažete napomene	21
Društvo	21
Računovodstvene politike	21
Napomene uz izvještaj o bilansu uspjeha	48
Napomene uz izvještaj o finansijskom položaju.....	54
Izvještavanje po segmentima	68
Izvještaj o upravljanju rizikom	70
Dodatne informacije koje se zahtijevaju prema MSFI	90
Odgovornost za finansijske izvještaje	110
Izvještaj nezavisnog revizora	111
Skraćenice	116
Oznaka.....	120

Uprava Addiko Bank dd Sarajevo

S lijeva na desno: Selma Omić, član Uprave; Sanel Pašić, predsjednica Uprave; Belma Sekavić - Bandić, član Uprave.

Izvještaj Uprave za godinu koja je završila 31.12.2019.

1. Osnovne informacije o Addiko banci

Addiko Bank d.d. Sarajevo (u daljem tekstu Addiko banka ili Banka) u vlasništvu je Addiko Bank AG (u daljem tekstu Addiko Grupa ili Grupa). Addiko Grupa je bankarska grupacija specijalizovana za poslovanje sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima (SME) na prostoru Centralne i Jugoistočne Evrope (CSEE). Addiko Grupa sastoji se od Addiko Bank AG, potpuno licencirane austrijske matične banke registrisane u Beču, Austrija, regulirane od strane Austrijske uprave za finansijska tržišta, kao i šest banaka, registrovanih i licenciranih za pružanje usluga u pet zemalja CSEE: Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina (gdje djeluju dvije banke), Srbija i Crna Gora. Addiko Banka sa 31. decembrom 2019. godine, opslužuje oko 108 hiljada klijenata koristeći dobro rasprostranjenu mrežu od 35 poslovnica i modernih digitalnih bankarskih kanala.

Na osnovu svoje strategije Addiko banka se pozicionirala kao banka specijalista u poslovanju sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima s fokusom na rast kreditnih aktivnosti i transakcija (područja fokusa), te ponudom neosiguranih gotovinskih kredita za stanovništvo i obrtni kapital za mala i srednja preduzeća koji se finansiraju uglavnom iz depozita poslovanja sa stanovništvom. Hipotekarno kreditiranje od strane Addiko Grupe, finansiranje javnih institucija i velikih korporativnih klijenata (područja koja nisu u fokusu poslovanja) postepeno se smanjuju obezbjeđujući likvidnost i kapital za postepeni rast u segmentu poslovanja sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima.

Addiko banka pruža moderno korisničko iskustvo u skladu sa svojom strategijom jasnog, jednostavnog i direktnog bankarstva - koje podrazumijeva fokus na bitno, efikasnost i jednostavnu komunikaciju. Bankarski proizvodi i usluge su standardizovani, posebno u segmentu poslovanja sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima, s ciljem poboljšanja efikasnosti, smanjenja rizika i održavanja kvaliteta aktive, a posebno su dodatno prilagođeni potrebama klijenata u segmentu korporativnog bankarstva.

2. Opšte privredno okruženje

Intenzitet rasta je po postkriznim standardima i dalje prilično snažan, a u Hrvatskoj se nedavno čak i pojačao. Stope rasta veće od 4% zabilježene u 2018. g. u tri Addiko zemlje (Slovenija, Srbija i Crna Gora) nisu se mogle održati u 2019. g., iz različitih razloga. Koristeći neponderisani projek, tempo rasta u pet zemalja djelovanja usporio je sa 4% u 2018. godini na procjenjenih 3,1% 2019. godine. Rast

je bio najjači u Srbiji (3,4%) i Crnoj Gori (3,3%), a najslabiji u Bosni i Hercegovini (2,7%), dok su privrede Hrvatske i Slovenije rasle za procijenjenih 3,0%, odnosno 2,9%.

U naredne dvije godine predviđa se dalje usporavanje rasta u pet zemalja djelovanja (neponderisani projek) - iako samo neznatno, na 2,8% u 2020. i 2021. godini. Postoje dva ključna razloga za prognoze umjereno sporijeg rasta: (i) slabljenje vanjske potražnje, koje djelomično odražava protekcionističke rizike, i (ii) u nekim slučajevima domaća ograničenja kapaciteta, poput vještina i nedostatka radne snage. Iako većina zemalja u kojim Addiko posluje i dalje ima prilično visoke stope nezaposlenosti, one su u posljednjih nekoliko godina znatno pale, što odražava snažan ekonomski rast i posljedično veću potražnju radne snage, te nastavljenu vanjsku migraciju. Veoma je vjerovatno da će se ovi trendovi nastaviti u naredne 2-3 godine, što će dodati dalji pozitivni zamah rastu plata i privatne potrošnje. Istovremeno, u onim zemljama u kojima je nestašica radne snage najizraženija, poput Slovenije i (u manjoj mjeri) Hrvatske, nedavno su počeli padati zahvaljujući povećanom zapošljavanju strane radne snage.

Monetarni uslovi ostat će veoma ekspanzivni, odražavajući prikrivene trendove inflacije u većem dijelu Evrope i još uvijek vrlo eksplanzivnu politiku Evropske centralne banke (ECB). Faktori podsticanja ponude, poput niže cijene energije, ukazuju na to da se inflatori pritisak neće pojavit u skoro. U svim zemljama poslovanja inflacija je malo porasla u odnosu na nivo iz 2014.-2016. godine (kada su mnoge zemlje iskusile period deflacijske) ali će ostati na istorijski niskim nivoima. Glavni odlučujući faktor rasta kredita u naredne 2-3 godine u Addiko zemljama biće stav ECB-a. To ima smisla, imajući u vidu vrlo jaku trgovinsku i investicijsku integraciju između Addiko zemalja i bloka i njihovih režima fiksнog kursa (osim u Srbiji). Slovenija je dio eurozone, a Crna Gora koristi euro kao legalno sredstvo plaćanja. U tu svrhu znakovi rasta kredita su prilično pozitivni. Od septembra 2019. godine ECB nudi negativnu stopu na depozite (-0,5%), uz ponovo pokrenut program ot-kupa imovine u vrijednosti od 20 milijardi eura mjesečno, zadržavši nepromijenjenu stopu refinansiranja na 0%.

Svi pet zemalja poslovanja nalazi se na prilično pozitivnoj tački kreditnog ciklusa: rast kreditiranja nefinansijskog privatnog sektora bio je pozitivan u svim zemljama poslovanja prošle godine. Najjači rast zabilježen je u Srbiji (8,9% u odnosu na isto razdoblje godinu ranije), a slijede Bosna i Hercegovina (6,7%), Crna Gora (6,6%), Slovenija (4,6%) i Hrvatska (3,2%). U svim zemljama poslovanja kreditna potražnja stanovništva bila je veća nego potražnja pravnih lica, koja su podržala rast privatne potrošnje.

U Bosni i Hercegovini je privredni rast usporio za gotovo 1 pp prošle godine (na procijenjenih 2,7%), uglavnom zbog razočaravajućeg izvoza, dok se slabost u eurozoni sve više preliva. Očekuje se da će rast ove godine dodatno pasti na 2,5%, ali da bi se 2021. trebao oporaviti na 2,8%, a ekonomija će imati koristi od priliva doznaka i porasta u turizmu. Nakon više od godinu dana političkog zastoja, formiranje nove vlade trebalo bi olakšati ekonomske reforme u 2020. g., ali izgledi zemlje da stekne status kandidature za EU u bliskoj budućnosti ostaju upitni i zahtijevat će veliku ustavnu reformu. Kreditni rast je nešto ubrzao i dostigao gotovo 8% na godišnjem nivou u slučaju sektora stanovništva.

U Hrvatskoj je rast realnog BDP-a ubrzao na procijenjenih 3% u 2019. godini (s 2,7% u 2018.), posebno zahvaljujući turističkoj sezoni koja je nadmašila očekivanja. Međutim, Bečki institut za međunarodne ekonomske studije (wiiw) zbog slabljenja vanjske potražnje predviđa usporavanje rasta na 2,7% na godišnjem nivou. Namjera pridruživanja Evropskom kursnom mehanizmu II (ERM najkasnije do januara 2021.), kreirat će mogućnost za pridruživanje eurozoni tokom sljedeće dvije godine. U tom kontekstu, Hrvatska se obavezala provoditi reforme u šest područja od kojih se tri tiču bankarskog sektora. Procjena hrvatskog napretka u vezi pripreme za priključenje ERM II (i Evropskoj bankarskoj uniji) od strane ECB-a i Evropske komisije očekuje se u junu i julu 2020. godine. Rast kreditiranja u Hrvatskoj isključivo je rezultat kreditiranja stanovništva, dok kreditiranje korporativnog sektora bilježi blagi pad (1,7% u novembru 2019. na godišnjem nivou).

U Sloveniji se vrlo visok realni rast BDP-a iz 2018. (4,1%) nije mogao ponoviti prošle godine, ali na procijenjenih 2,9% i dalje je relativno solidan. Ipak, wiiw očekuje se da će rast i dalje smanjivati u sljedećem periodu, na 2,6% u 2020. godini i 2,4% u 2021. godini, uglavnom zbog slabljenja vanjske potražnje. Nedavna ekonomska slabost u Njemačkoj već je utjecala na slovenski izvoz, dok je trpila proizvodnja automobila u zemlji, ali rezultati važne farmaceutske industrije i dalje su snažni. Nakon strogih ograničenja kredita za klijente koje je Centralna banka uvela krajem 2019., krediti za stanovništvo počeli su opadati od visoke stope rasta od oko 6% godišnje, predviđene prošle godine.

U Srbiji usporavanje rasta nije bilo tako naglašeno kao što se očekivalo na početku: realni BDP je i dalje porastao za oko 3,4% prošle godine, dijelom zahvaljujući izgradnji dijela plinovoda "Turski tok". Za 2020. i 2021. g. Prognoza rasta wiiwa ponovo je revidirana na 3,4% i 3,2%. To je dijelom posljedica nedavnih povoljnijih međunarodnih političkih događaja, uključujući poboljšane odnose Srbije i Kosova i s tim povezano ukidanje kosovske 100-postotne uvozne tarife na robu iz Srbije i Bosne i Hercegovine (koja je na snazi od kraja 2018.). Prilivi SDI trebali bi nastaviti

podržavati ulaganja, dok će rast plata i izdašna socijalna politika poduprijeti rast privatne potrošnje. Zabilježen je snažan kreditni rast u 2018. g. zbog većeg pouzdanja u industriju. Iako trenutni rast od oko 9% godišnje možda neće biti održan, izgledi za sljedeće dvije godine su pozitivni.

U Crnoj Gori je usporavanje rasta bilo posebno oštro, sa 5,1% u 2018. godini na procijenjenih 3,3% prošle godine, uglavnom zbog fiskalne konsolidacije zbog visokog javnog (i stranog) duga, s tim da smanjenja potrošnje uglavnom padaju na projekte javnih ulaganja. Predviđa se da će rast dodatno padati u narednom periodu, na 3,0% ove godine i 2,9% u 2021. godini, što odražava slabljenje investicijske aktivnosti kao i pad privatne i javne potrošnje. Trenutna strategija vlade je osigurati fiskalni suficit u 2020.-2022., što bi trebalo pomoći smanjenju javnog duga na 62% BDP-a. S obzirom na ionako visok nivo korporativnog i privatnog duga, tempo širenja kredita može oslabiti sa njegove trenutne prilično visoke stope veće od 6% godišnje.

3. Značajni događaji u 2019. godini

3.1. Javna ponuda dionica Addiko Grupe

Dionice Addiko Bank AG uvrštene su na zvanično tržište bečke berze 12. jula 2019. godine, i sa njima se počelo trgovati u kotaciji ATX glavnog tržišta. Na osnovu ukupnog broja dionica od 19,500,000 i sa ponuđenom cijenom od 16.00 EUR po dionici, vrijednost tržišne kapitalizacije iznosila je 312.0 miliona EUR. Ova javna ponuda bila je treće i najveće listiranje na najvažnijoj kotaciji bečke berze ove godine te najveće listiranje u evropskom finansijskom sektoru u 2019. godini. Drugog dana trgovanja, 15. jula 2019. godine, Addiko Bank AG uvrštena je na ATX (Austrijski indeks trgovanja) primarno tržište. Kao što je najavljen 12. avgusta 2019. g. od strane Citigroup Global Markets Limited, koja nastupa u formi stabilizacionog menadžera, u potpunosti je iskorišteno pravo *Greenshoe Option* (*pravo da se investitorima proda više dionica nego što je izdavač inicijalno planirao uslijed velike potražnje - 975.000 akcija*) ovim potvrđujući da je broj slobodnih dionica oko 55% nakon perioda stabilizacije od 30 dana.

3.2. Rejting agencija Moody's po prvi put dodijelila rejting ba2 osnovne procjene kreditiranja i kreditne sposobnosti za Addiko Bank AG

Agencija za utvrđivanje rejtinga Moody's Investors Service je 04. aprila 2019. godine po prvi put dodijelila ba2 osnovne procjene kreditiranja i kreditne sposobnosti (eng. Baseline Credit Assessment (BCA) and Adjusted BCA) i prilagođeni BCA i Ba2(cr)/NP(cr) procjenu rizika druge ugovorne strane

za Addiko Bank AG. Istovremeno, rejting agencija je dodjelila Ba3 dugoročni i NP kratkoročni rejting depozita i rejting rizika druge ugovorne strane za Addiko Bank AG. Izgled dugoročnog rejtinga depozita Grupe je stabilan.

11. oktobra 2019. godine, Moody's je dodjelila Ba3 dugoročni rejting lokalne valute za planiranu emisiju subordiniranih Tier 2 obveznica za uvrštanje u dodatni kapital za Addiko Grupu te je rejting stavljen u proces razmatranja da se poveća. Istovremeno rejting agencija je stavila u proces razmatranja povećanje dugoročnog i kratkoročnog Ba3/NP rejtinga depozita Addiko Grupe, isto kao i dugoročnog i kratkoročnog Ba2(cr)/NP(cr) rejtinga procjene rizika druge ugovorne strane (CR Assessments) i Ba3/NP analize rejtinga rizika druge ugovorne strane.

6. decembra 2019. godine Moody's potvrdila rejtinge Addiko Bank AG (izgled stabilan) završavajući proces razmatranja rejtinga za Addiko otvorenog 11. oktobra 2019. godine u svjetlu najave Addiko Banke od 19. novembra 2019. godine da odloži planirano izdavanje subordiniranog duga.

3.3. Transformacija u pravcu prodaje van poslovnice i digitalnog razvoja

3.3.1. Bolje korisničko iskustvo sa efikasnom transformacijom distribucije

Addiko banka je posvećena ispunjavanju bankarskog obećanja o pružanju jasnog, jednostavnog i direktnog bankarstva i osiguranju boljeg korisničkog iskustva. Važan dio ovog cilja je dalji razvoj i integracija digitalnih kanala banke na svim mjestima gdje se ostvaruje komunikacija sa klijentima. U skladu sa tim, Addiko banka je započela proces transformacije svog modela distribucije kako bi usko pratiла kontinuirani razvoj potreba tržišta i klijenata. Planirana je ciljana kombinacija kanala i trenutno se sprovodi u skladu sa obećanjima o pogodnosti i jednostavnosti koje Addiko banka daje svojim klijentima. Promjene su vidljive na više nivoa: klijenti imaju više opcija u pogledu upravljanja gotovinom tako što imaju pristup ka više samouslužnih alata, unutar poslovnica Addiko banke ili na samostalnim lokacijama. Digitalne mogućnosti Addiko banke stalno se razvijaju sa misijom da poboljšaju i obogate korisničko iskustvo na mobilnoj aplikaciji i na platformi za internet bankarstvo, kao i da ponude klijentima i onima koji to nisu digitalna rješenja za dobijanje kredita.

Addiko banka, takođe, ostvaruje korist zahvaljujući jednoj od svojih najboljih sposobnosti: transformisanje klasične uloge zaposlenog u poslovnici u složeniju, podsticanje zaposlenih da izađu van poslovnice i opslužuju klijente na njihovom radnom mjestu. Pod oznakom Banka@Work, tim

sastavljen od najboljih prodavača Addiko banke koristeći mobilnu tehnologiju stalno isporučuje obećanje o pogodnosti hiljadama klijenata svakog mjeseca, u okviru cijele Addiko Grupe. Klijenti primaju savjet u vezi sa svojim finansijskim potrebama, otvaraju tekuće račune, naručuju debitne kartice, podnose zahtjev za kredite ili kreditne kartice, dobijajući odobrenje kredita na licu mjesta.

3.3.2. Digitalna transformacija

Uspjesi Addiko banke u proteklim godinama bili su u velikoj mjeri omogućeni zahvaljujući tome što je digitalna strategija bila ključni dio poslovne strategije, a istovremeno je vodila i podržavala promjenu odražavajući transformaciju u bankarskom poslovanju i u očekivanju klijenata. Stoga, Addiko banka kontinuirano radi na modernizaciji, unapređenju i digitalnoj transformaciji svog poslovanja na svim nivoima - procesnom, proceduralnom, operativnom, proizvodnom, uslužnom, što odražava posvećenost banke u pružanju jasne, jednostavne i direktnе bankarske usluge.

U novembru je Addiko virtualna poslovница prepoznata kao „najbolja inovacija proizvoda“ u Evropi i dobila je “Retail Banking Europe Award 2019” - nagradu koja se dodjeljuju najinovativnijim bankama i smatraju se najboljim praksama u poslovanju sa stanovništvom. Digitalna transformacija kroz stvaranje novih digitalnih mogućnosti i dalje ostaje jedan od ključnih strateških ciljeva Banke. Addiko nastavlja da ulaže u digitalna rješenja kao suštinski temelj za unapređenje poslovanja, pogodnosti i ponudi vrijednosti zasnovane na brzini. U segmentu poslovanja sa stanovništvom učešće kredita koji su prodati digitalnim putem poboljšano je na 5,2% u prvoj polovini 2019. g. (2,25% za cijelu 2018.g.) dok je doprinos Bank@Work narastao na 33% (19% u 2018).

3.3.3. Poslovnice

Na kraju 2019. g. Addiko Banka poslovala je kroz ukupno 35 poslovnice. Ova fizička distribucija je optimalne veličine za sprovođenje strategije Addiko banke u segmentu poslovanja sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima, u smislu sve veće sklonosti klijenata prema digitalnim kanalima.

3.4. Permanentno upravljanje troškovima i povećanje efikasnosti

S kontinuiranim fokusom na optimizaciju procesa i uspostavljanje efikasne, agilne i integrisane organizacije, postojeća IT infrastruktura i okruženje dodatno su konsolidovani tokom 2019. g. Addiko banka očekuje da će njeni operativni troškovi za 2020. g. pokazati nastavak rezultata iz 2019. g.

4. Finansijski razvoj Banke

4.1. Analiza rezultata

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018	(000) KM Promjena (%)
Neto bankarski prihod	40.611	36.906	10,0%
Neto prihod od kamata	27.581	24.337	13,3%
Neto prihod od naknada i provizija	13.030	12.569	3,7%
Neto rezultat od finansijskih instrumenata	1.081	298	>100%
Ostali operativni rezultat	-1.684	-3.056	44,9%
Prihod iz redovnog poslovanja	40.008	34.148	17,2%
Rashodi iz redovnog poslovanja	-32.346	-32.192	0,5%
Poslovni rezultat prije promjene troškova za kreditne gubitke	7.662	1.956	>100%
Troškovi kreditnih gubitaka za finansijsku imovinu	-372	6.804	>100%
Poslovni rezultat prije poreza	7.290	8.760	-16,8%
Porez na dobit	0,0	0,0	
Rezultat nakon poreza	7.290	8.760	-16,8%

Rezultat nakon poreza od 7.290 hiljada KM, uglavnom je postignut kontinuiranom realizacijom strategije Addiko banke čiji je fokus na dalnjem povećanju udjela dva fokusna segmenta, kreditiranja stanovništva i malih i srednjih preduzeća (SME).

Prikazani neto prihodi od kamata povećali su se u 2019. godini sa 24.337 hiljada KM u 2018. godini, za 3.244 hiljade KM ili 13,3%, na 27.581 hiljadu KM na kraju 2019. godine. Ovo je prvenstveno posljedica smanjenja troškova kamata sa 5.100 hiljada KM u 2018. godini, za -1.670 hiljada KM, na -3.443 hiljada KM na godišnjem nivou, pretežno posljedica nižih troškova kamata za depozite klijenta od -1.580 hiljada KM - uglavnom uzrokovanih prelaskom s oročenih depozita s većim prinosom na tekuće depozite s nižim prinosom. Prihodi od kamata porasli su sa 29.451 hiljada KM u 2018., za 1.573 hiljada KM, na 31.024 hiljada KM na kraju 2019. Taj razvoj odražava povećanje redovnog prihoda od kamata većinom u fokusnim područjima kreditiranja fizičkih lica i malih i srednjih preduzeća (SME), i manji rast prihoda u segmentu velikih preduzeća i javnog sektora, čime je kompenzirano smanjenje prihoda od kamata hipotekarnih kredita. Štaviše, prihodi od kamata od NPE-a smanjeni su za 359 hiljada KM u odnosu na 2018. godinu, s obzirom na uspješno smanjenje NPE-a tokom 2019. Neto kamatna marža iznosi 294bp na kraju 2019., u odnosu na 270bp u 2018.

Neto prihod od naknada i provizija povećao se sa 12.569 hiljada KM u 2018. godini, za 461 hiljadu KM, ili 3,7%, na 13.030 hiljada KM u 2019. To je prvenstveno rezultat povećanja prihoda od naknada i provizija sa 16.292 hiljada KM u 2018. godini, za 503 hiljade KM, na 16.795 hiljada KM u 2019. godini, što je uglavnom potaknuto snažnijim prihodima od vrijednosnih papira i posredovanja, deviznim

kursevima i dinamičkom konverzijom valuta, kao i realizacijom dodatnih funkcionalnosti za proizvode garancije i finansiranja trgovine u segmentu malih i srednjih preduzeća.

Neto rezultat od finansijskih instrumenta je porastao za 783 hiljade KM, uglavnom potaknut prodajom dužničkih instrumenata.

Ostali operativni rezultat kao zbir ostalih operativnih prihoda i ostalih operativnih troškova promijenjen je u 2019. godini sa -3.056 hiljada KM u 2018., za 1.372 hiljada KM, na -1.684 hiljada KM u 2019. godini. Razvoj je uglavnom bio pokrenut sljedećim značajnim stavkama:

- Priznavanje troškova restrukturiranja u iznosu od -363 hiljade KM kao dijela inicijativa za optimizaciju troškova realizovanih u drugoj polovini 2019. Očekuje se da će s tim povezani utjecaji, koji su rezultat optimizacije pozadinskih ureda i zatvaranja poslovnica, smanjiti trošak u 2020. finansijskoj godini.
- Neto otpuštanje rezervisanja u iznosu od 714 hiljada KM povezano je uglavnom sa strategijom nagodbi za dugotrajne pasivne sudske sporove. To je u poređenju s neto povećanjem troškova rezervisanja u 2018. godini u iznosu od -790 hiljada KM.

Troškovi osiguranja depozita u iznosu od -1.670 hiljada KM u osnovi odgovaraju podacima iz prethodne godine.

Rashodi iz redovnog poslovanja su neznatno porasli sa -32.192 hiljada KM u 2018. godini, za 154 hiljade KM, ili 0,5%, na -32.346 hiljada KM na tekući datum izvještavanja:

Troškovi zaposlenika smanjeni su neznatno u odnosu na prethodno razdoblje sa -15.252 hiljade KM u 2018., na -15.116 hiljada KM u 2019. godini. Broj zaposlenih na puno radno (FTE) vrijeme na dan 31. decembar 2019. godine bio

je 352 (2018: 373 FTE), što je, kao rezultat povećanja efikasnosti i programa optimizacije, smanjenje za 21 zaposlenika u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

Ostali administrativni troškovi smanjeni su sa -14.863 hiljada KM u 2018., za 919 hiljada KM, ili 6,2%, na -13.944 hiljade KM. Taj razvoj je uglavnom bio potaknut primjenom novog standarda lizinga (MSFI 16, počevši od 1. januara 2019.) i povezanim smanjenjem troškova najma. Rast nekih vrsta administrativnih troškova (poput IT-a) prije svega je odraz ulaganja u rast poslovanja i poboljšanje digitalnih mogućnosti Banke. Utjecaj inflacije djelomično je apsorbiран uštedama troškova programa produktivnosti u Banci.

Amortizacija se povećala sa -2.077 hiljada KM u 2018. godini, za -1.209 hiljada KM, na -3.286 hiljada KM u 2019.

godini. Ovakav razvoj ponajviše je potaknut amortizacijom u iznosu od -854 hiljada KM za pravo korištenja imovine priznate prilikom prve primjene novog standarda lizinga MSFI 16 što korespondira sa smanjenjem troškova najma.

Troškovi kreditnih gubitaka iznose -372 hiljada KM (2018: 6.804 hiljade KM). Raspodjela rezervisanja uglavnom je uzrokovana neosiguranim portfeljem zbog većih priliva NPE-a, kao i migracijom klijenata sa STAGE 1 na STAGE2 (uzrokovanim promjenom vjerovatnoće neplaćanja eng. PD) i ponovnom kalibracijom modela vjerovatnoće neplaćanja i implementacije modela na kraju 2018. godine). Otpuštanja unutar ostalih portfelja rezultat su otplata i ponovnog prelaska na portfelj nižeg rizika u nefokusiranom segmentu hipotekarnih kredita i kredita pravnim licima.

4.2. Analiza izvještaja o finansijskom položaju

(000) KM

	31.12.2019	31.12.2018	Promjena (%)
Novac i novčana sredstva	210.290	152.974	37,5%
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	6	0	100%
Krediti i potraživanja	542.571	495.294	9,5%
Krediti i potraživanja od kreditnih institucija	262	570	-54,0%
Krediti i potraživanja od klijenata	542.309	494.724	9,6%
Investicijske vrijednosnice	195.553	207.581	-5,8%
Materijalna imovina	22.800	16.680	22,1%
Nematerijalna imovina	5.781	4.671	23,8%
Porezna imovina	1.783	1.947	-8,4%
Kratkoročna porezna imovina	1.783	1.783	-
Odgodena porezna imovina	0	164	-100,0%
Ostala imovina	4.318	4.809	-10,2%
Dugotrajna imovina i grupe predviđene za otuđenje koje se drže za prodaju	3.894	4.368	-10,9%
Ukupna imovina	986.996	890.324	10,9%

Izvještaj o finansijskom položaju Addiko banke pokazuje jednostavnu i čvrstu kamatnu strukturu imovine: više od 54,9% imovine čine krediti klijenata, od kojih većina pripada fokusnim područjima. Pored toga, značajan dio preostale imovine predstavljuju novac i novčana sredstva i obveznice visokog rejtinga. Na osnovu izvještaja o finansijskom položaju, Addiko strategija je nastavila mijenjati strukturu poslovanja sa hipotekarnog kreditiranja i javnog finansiranja sa niskom maržom, prema stanovništvu i kreditiranju malih i srednjih preduzeća sa dodanom vrijednošću. To pokazuje povećan udio ova dva segmenta od 76,06% bruto vrijednosti prihodujućih kredita (2018: 74,88%). Pokazatelji novih plasmana koji su nadmašili rast tržišta u fokusnim segmentima tokom posljednjih 12 mjeseci jasno pokazuju da Addiko realizuje svoju poslovnu strategiju, s povećanjem količine bruto kredita od + 3,5% u

segmentu kreditiranja stanovništva i + 9,5% u kreditiranju malih i srednjih preduzeća (SME).

Ukupna imovina Addiko banke u iznosu od 986.996 hiljada KM porasla je iznad nivoa 2018. godine od 890.324 hiljade KM, što predstavlja povećanje za 96.672 hiljade KM ili 10,9%. Ukupni rizik, tj. rizikom ponderirana aktiva, uključujući kreditni, tržišni i operativni rizik, (Federalna agencija za bankarstvo), povećao se na 713.429 hiljada KM (2018: 633.430 hiljada KM), odražavajući povećanje volumena u fokusnim segmentima.

Novac i novčana sredstva povećana su za 57.316 hiljada KM na 210.290 hiljada KM na dan 31. decembra 2019. godine (2018: 152.974 miliona KM). To je prvenstveno potaknuto prilivom depozita.

Ukupni krediti i potraživanja porasli su na 542.571 hiljadu KM sa 494.724 hiljade KM na kraju 2018. godine:

Krediti i potraživanja od kreditnih institucija (neto) smanjeni su za 308 hiljada KM, na 262 hiljade KM (2018: 570 hiljada KM).

Krediti i potraživanja od klijenata (neto) porasli su za 47.585 hiljada KM, na 542.309 hiljada KM (YE18: 494.724 hiljade KM). U skladu sa strategijom Banke, struktura kredita i potraživanja od klijenata se nastavila mijenjati tokom izvještajnog perioda, s povećanim udjelom kredita od stanovništva i malih i srednjih preduzeća (SME), što je, s druge strane rezultiralo smanjenjem hipotekarnih kredita.

Investicijske vrijednosnice su neznatno smanjene sa 207.581 hiljada KM na 195.553 hiljada KM u toku 2019. godine, uglavnom se sastoje od visokokvalitetnih državnih, korporativnih i bankarskih obveznica, koje većinom dospjevaju u roku do pet godina. Da bi se osigurao visok nivo likvidnosti i transparentnosti u portfelju vrijednosnih papira, sve vrijednosnice su jednostavne strukture (eng. "plain

vanilla"), bez ikakvih ugrađenih opcija ili drugih strukturiranih karakteristika.

Materijalna imovina porasla je na 22.800 hiljada KM u poređenju sa 16.680 hiljada KM u 2018. godini, što je rezultat prve primjene MSFI-ja 16, koji je rezultirao priznavanjem prava korištenja imovine u iznosu od 3.639 hiljada KM na dan 1. januara 2019. godine.

Porezna imovina smanjena je na 1.783 hiljade KM (2018: 1.947 hiljada KM), što je posljedica upotrebe odgodene porezne imovine.

Ostala imovina smanjena je na 4.318 hiljada KM (2018: 4.809 hiljada KM), a ova pozicija uključuje uglavnom stečenu imovinu u postupku naplate i akontacije za IT projekte čiji je cilj povećanje operativne efikasnosti.

	(000) KM	31.12.2019	31.12.2018	Promjena (%)
Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje		0	44	-100,0%
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku		752.911	665.177	13,2%
Depoziti kreditnih institucija		12.343	604	>100%
Depoziti klijenata		728.279	654.725	11,2%
Ostale finansijske obaveze		12.289	9.848	24,8%
Rezervisanja		15.272	17.221	-11,3%
Porezne obaveze		231	0	100,0%
Odgodene porezne obaveze		231	0	100,0%
Ostale obaveze		3.532	3.659	-3,5%
Vlasnički kapital		215.050	204.223	5,3%
Ukupno obaveze i kapital		986.996	890.324	10,9%

Na strani pasive, finansijske obaveze vrednovane po amortiziranom trošku povećane su na 752.911 hiljada KM u odnosu na 665.177 hiljada KM na kraju 2018. godine:

- Depoziti kreditnih institucija porasli su sa 604 hiljade KM na 12.343 hiljade KM u odnosu na isti period prethodne godine.
- Depoziti klijenata porasli su na 728.279 hiljada KM (2018: 654.725 hiljada KM).
- Ostale finansijske obaveze porasle su sa 9.848 hiljada KM u 2018. godini na 12.289 hiljada KM na kraju godine 2019., što je rezultat prve primjene novog standarda MSFI 16.

Rezervisanja su smanjena sa 17.221 hiljadu KM na kraju 2018 na 15.272 hiljade KM u 2019. godini. Na to je prvenstveno uticalo otpuštanje rezervisanja kao rezultat vansudskih nagodbi za pravna pitanja u vezi CHF kredita.

Ostale obaveze neznatno su smanjene sa 3.659 hiljada KM na 3.532 hiljada KM i uključuju pasivna vremenska

razgraničenja, kao i obaveze za plate i naknade koje još nisu isplaćene.

Promjene na kapitalu sa 204.223 hiljada KM na 215.050 hiljada KM između 2018. i 2019. godine u iznosu od 10.827 hiljada KM i odnosi se na ukupnu sveobuhvatnu dobit, koja uključuje dobit za izvještajno razdoblje u iznosu od 7.290 hiljada KM, kao i promjene u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u iznosu od 3.537 hiljada KM. Ova promjena je uglavnom zbog povoljnijih tržišnih kretanja povezanih s dužničkim instrumenatima koji su mjereni po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI).

Ukupni kapital Addiko banke sastoji se od CET1 i iznosi 26,1% (YE18: 27,3%), što je znatno iznad ukupnih kapitalnih zahtjeva od 14,5%, na osnovu trenutno važeće odluke Agencije za bankarstvo.

Povrat materijalnog kapitala sa 3,6% za 2019. godinu u odnosu na 4,3% za 2018 odražava stabilne rezultate Banke.

5. Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja

Za informacije o ključnim nefinansijskim pokazateljima uspješnosti, pogledajte zasebno objavljeni konsolidirani nefinansijski izvještaj.

6. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure

Addiko banka ima sistem interne kontrole (SIK) za računovodstvene postupke, u kojem su odgovarajuće strukture i procesi definisani i sprovedeni u cijeloj organizaciji.

Cilj sistema interne kontrole Addiko Banke je da se obezbijedi djelotvorno i efikasno poslovanje, odgovarajuću identifikaciju, mjerjenje i ublažavanje rizika, razumno vođenje poslovanja, pouzdanost prijavljenih finansijskih i nefinansijskih informacija, internu i eksternu, te usklađenost sa zakonima, regulatornim zahtjevima i internim propisima i odlukama.

Sistem interne kontrole (SIK) sastoji se od niza pravila, procedura i organizacionih struktura kojima je cilj da:

- obezbijede sprovođenje korporativne strategije,
- postignu djelotvorne i efikasne korporativne procese,
- očuvaju vrijednost korporativne aktive,
- obezbijede pouzdanost i integritet računovodstvenih i upravljačkih podataka,
- obezbijede da su aktivnosti u skladu sa svim postojećim pravilima i propisima.

Posebni ciljevi u odnosu na računovodstvene procedure Addiko banke su da SIK obezbijedi da se sve poslovne transakcije evidentiraju odmah, ispravno i na jedinstven način u računovodstvene svrhe. Sprovođenje sistema interne kontrole u odnosu na proces finansijskog izvještavanja, takođe je utvrđeno internim pravilima i propisima.

Sistem interne kontrole banke izgrađen je na procesno orijentisanom pristupu. Addiko banka upravlja kontrolnim aktivnostima kroz procesnu dokumentaciju koja uključuje praćenje i dokumentovanje svakog procesa, uključujući informacije o toku procesa prema internim smjernicama za upravljanje procesima. Redovno se prati ukupna efikasnost internih kontrola. Praćenje ključnih rizika dio je dnevnih aktivnosti banke, kao i periodičnih procjena od strane poslovnih linija, funkcija interne kontrole, upravljanja rizikom, usklađenosti i interne revizije.

Uspostavljeno je redovno praćenje sistema interne kontrole te pravovremeno izvještavanje o nedostatku interne kontrole i eskalaciji problema ka zainteresovanim stranama (npr. odborima). Nedostaci interne kontrole, bilo da su prepoznati od strane poslovne linije, interne revizije, ili drugih kontrolnih funkcija, blagovremeno se prijavljuju ka odgovarajućem nivou upravljanja na dalje odlučivanje i odmah se razmatraju. Interna revizija obavlja nezavisne i redovne provjere usklađenosti sa zakonskim odredbama i internim pravilima.

Sistem interne kontrole nije statičan već se permanentno prilagođava okruženju koje se mijenja. Sprovođenje sistema interne kontrole u osnovi se temelji na integritetu i etičkom ponašanju zaposlenih. Uprava i menadžment banke aktivno i svjesno prihvata svoju ulogu vođenja primjerom promovišući visoke standarde etike i integriteta, te uspostavljanjem kulture rizika i kontrole unutar organizacije koja naglašava i pokazuje zaposlenima na svim nivoima važnost internih kontrola.

7. Istraživanje i razvoj

Addiko banka ne sprovodi aktivnosti istraživanja i razvoja.

8. Srednjoročni ciljevi i izgledi za 2020. godinu

8.1. Srednjoročni ciljevi

Addiko banka je u 2019. uspješno nastavila svoj napredak ka ostvarenju srednjoročnih ciljeva i uvjereni smo da će kontinuirana fokusiranost na kreditiranje stanovništva i SME-a kao i usluge plaćanja („područja fokusa“) u regiji CSEE i rigorozna posvećenost digitalnoj transformaciji omogućiti nastavak uspostavljenog rezultata i vidljiv rezultat ove strategije.

Dok se bankarska industrija nastavila suočavati sa izazovnim okruženjem niskih kamata i kontinuiranog pritiska na cijene u finansijskoj godini 2019., Addiko banka je uspjela dodatno poboljšati prilagođenu neto kamatnu maržu, prema srednjoročnom cilju dostizanja NIM-a od oko 4%. Kontinuirano prebacivanje kreditne knjige sa „nefokusnih“ na „područja fokusa“ u skladu sa srednjoročnim ciljem od 80% (60,2% u odnosu na 2019), upotpunjeno daljnjom optimizacijom pozicije finansiranja prema srednjoročnom ciljanom LDR-u od ~ 100% (74,5% u odnosu na 2019) podržavat će napore Addiko banke za dalje poboljšanje u narednim godinama.

Addiko banka dalje očekuje da će operativni troškovi do 2020. godine nastaviti trend iz 2019. godine, velikim dijelom kao rezultat dodatnih inicijativa za smanjenje troškova koje su provedene u drugoj polovini 2019. godine.

U uslovima stabilnog okruženja s niskim kamatnim stopama, očekuje se da će se troškovi rizika lagano povećati, zajedno s pomicanjem kreditne izloženosti prema fokusnim područjima neosiguranog kreditiranja stanovništva i krediranja SME-a. Iako su precizne prognoze teške u trenutnom okruženju, Addiko banka projicira trošak rizika (neto krediti) u srednjoročnom cilju od oko 1,6%.

8.2. Izgledi za 2020. godinu

Globalne mjere za borbu protiv zaraze korona virusom (COVID-19) dovele su do smanjene društvene i ekonomske aktivnosti u raznim regijama svijeta koja će imati štetne efekte na globalni ekonomski rast. Pored toga, neizvjesnost o daljem razvoju situacije rezultirala je značajnim pogoršanjem povjerenja u tržište. Stepen uticaja na globalnu ekonomiju i finansijska tržišta tek treba da se vidi. Centralne banke, uključujući ECB, Američke federalne rezerve i Banku Engleske, provele su dalju ekspanzijsku monetarnu politiku poput smanjenja kamatnih stopa, kupovine imovine i povećanje likvidnosti komercijalnih banaka. Pored toga, očekuje se da vlade primjene stimulativne mjere i podrže najteže pogodjene sektore ekonomije.

Istovremeno se očekuje nastavak razvoja u evropskom bankarskom sektor. S jedne strane, sektor se suočava s izazovima u obliku okruženja s niskom kamatnom stopom, općeg cjenovnog pritiska zbog prekomjerne likvidnosti na tržištima i stalnog porasta regulatornih zahtjeva, koji negativno utiču na profitabilnost banaka. Nadalje, aktivnosti regulatornih tijela, poput provođenja mehanizama zaštite potrošača koji ograničavaju rast kredita u potrošačkom sektoru, također će negativno uticati na privatnu potrošnju, dodatno će uticati na profitabilnost. S druge strane, povećava se pritisak na učesnike na tržištu za inovacije, a s tim i potreba za sveobuhvatnim ulaganjem.

S obzirom na ove izazove, ali i ove prilike, Addiko grupa nastavlja sa svojom digitalnom transformacijom i stoga preduzima značajne korake ka ostvarenju svojih srednjoročnih ciljeva. Banke koje posluju na lokalnom tržištu uspješno su se pozicionirale kao inovativni i ciljani kreditni stručnjaci na području neosiguranih potrošačkih kredita i kreditiranja za mala i srednja preduzeća. To će im omogućiti da u narednoj godini i dalje profitabilno povećavaju svoj rast i marže, istovremeno održavajući

uravnoteženi profil rizika/prinosa i bilansu finansiranja prvenstveno depozitima s dobrom kapitalnom osnovom.

Na ledima ovih dešavanja, Addiko očekuje umjereno sporiji rast na osnovu vrlo ekspanzivnog monetarnog stanja, povećane složenosti propisa i ukupne geopolitičke nesigurnosti. Glavni faktori rizika koji utiču na bankarsku industriju uključuju pogoršane izglede o kamatama, političke ili regulatorne mjere usmjerene bankama, kao i geopolitičke i globalne ekonomske nesigurnosti. Addiko Banka će nastaviti provoditi svoju fokusiranu strategiju kao stručnjak potrošačkog i SME kreditiranja u CSEE regiji, te će dalje pokretati digitalnu transformaciju nudeći pouzdanost i brzinu kao ključne vrijednosti. Oprezni profil povrata rizika i princip samofinansiranja u svakom području ostatak će snažni nosioci strategije. Očekuje se da će se troškovi rizika blago povećati, uz pomjeranje izloženosti prema fokusnim područjima potrošačkog i SME kreditiranja.

Sarajevo, 25. mart 2020
Addiko Bank d.d.

Uprava Banke

Sanela Pašić
(predsjednica Uprave)

Belma Sekavić - Bandić

Selma Omić

Finansijski izvještaji

I. IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVATNOJ DOBITI.....	16
<i>Izvještaj o bilansu uspjeha.....</i>	16
<i>Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.....</i>	17
II. IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU	18
III. IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU	19
IV. IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	20
V. SAŽETE NAPOMENE.....	21
DRUŠTVO	21
RAČUNOVODSTVENE POLITIKE	21
(1) <i>Osnove pripreme i izjava o usklađenosti.....</i>	21
(2) <i>Reklasifikacija</i>	22
(3) <i>Primjena novih standarda i njihovih izmjena i dopuna</i>	24
(4) <i>Standardi koji se primjenjuju na komparativne periode</i>	30
(5) <i>Korištenje procjena i pretpostavki/materijalnih neizvjesnosti u vezi s procjenama</i>	31
(6) <i>Preračunavanje stranih valuta</i>	32
(7) <i>Prihodi iz ugovora s kupcima</i>	32
(8) <i>Dobit po dionici</i>	33
(9) <i>Neto prihod od kamata</i>	33
(10) <i>Neto prihod od naknada i provizija</i>	34
(11) <i>Neto rezultat od finansijskih instrumenata</i>	34
(12) <i>Ostali prihodi iz redovnog poslovanja i ostali rashodi iz redovnog poslovanja</i>	34
(13) <i>Finansijski instrumenti</i>	35
(14) <i>Ugovori o reotkupu</i>	43
(15) <i>Fiducijarne transakcije</i>	43
(16) <i>Finansijske garancije</i>	43
(17) <i>Novac i novčana sredstva</i>	43
(18) <i>Materijalna imovina: nekretnine, postrojenja i oprema</i>	43
(19) <i>Nematerijalna imovina</i>	44
(20) <i>Porezna imovina i porezne obaveze</i>	44
(21) <i>Ostala imovina</i>	45
(22) <i>Dugotrajna imovina i grupe za otuđenje klasifikovane kao namijenjene prodaji</i>	45
(23) <i>Primanja zaposlenih</i>	45
(24) <i>Rezervisanja</i>	46
(25) <i>Ostale obaveze</i>	46
(26) <i>Kapital</i>	47
NAPOMENE UZ IZVJEŠTAJ O BILANSU USPJEGA.....	48
(27) <i>Neto prihod od kamata</i>	48
(28) <i>Neto prihod od naknada i provizija</i>	49
(29) <i>Neto rezultat za finansijske instrumente</i>	49
(30) <i>Drugi operativni prihod i drugi operativni rashod</i>	50
(31) <i>Primanja zaposlenih</i>	51
(32) <i>Drugi administrativni troškovi</i>	51
(33) <i>Amortizacija</i>	51
(34) <i>Troškovi kreditnih gubitaka za finansijsku imovinu</i>	52
(35) <i>Porez na dobit</i>	52
NAPOMENE UZ IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU	54
(36) <i>Novac i novčana sredstva</i>	54
(37) <i>Finansijska imovina namijenjena trgovanju</i>	55
(38) <i>Krediti i potraživanja</i>	55
(39) <i>Investicijski vrijednosni papiri</i>	57

(40) <i>Materijalna imovina</i>	59
(41) <i>Nematerijalna imovina</i>	59
(42) <i>Kretanje materijalne i nematerijalne imovine</i>	60
(43) <i>Ostala imovina</i>	61
(44) <i>Dugotrajna imovina i grupe za otuđenje namijenjene prodaji</i>	62
(45) <i>Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje</i>	62
(46) <i>Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku</i>	62
(47) <i>Rezervisanja</i>	63
(48) <i>Ostale obaveze</i>	65
(49) <i>Kapital</i>	66
(50) <i>Izvještaj o novčanim tokovima</i>	67
IJVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA	68
IJVJEŠTAJ O UPRAVLJANJU RIZIKOM	70
(51) <i>Kontrola i praćenje rizika</i>	70
(52) <i>Strategija rizika i Okvirna spremnost na preuzimanje rizika (eng. Risk Appetite Framework (RAF))</i>	70
(53) <i>Organizacija rizika</i>	70
(54) <i>Interne smjernice za upravljanje rizikom</i>	71
(55) <i>Kreditni rizik</i>	71
(56) <i>Kretanje rezervisanja za rizike</i>	80
(57) <i>Mjerenje kolateralu u obliku nekretnina i drugog kolateralu</i>	81
(58) <i>Tržišni rizik</i>	82
(59) <i>Rizik likvidnosti</i>	84
(60) <i>Operativni rizik</i>	87
(61) <i>Rizik objekta</i>	87
(62) <i>Drugi rizici</i>	88
(63) <i>Pravni rizik</i>	88
DODATNE INFORMACIJE KOJE SE ZAHTIJEVaju PREMA MSFI	90
(64) <i>Analiza preostalih dospijeća</i>	90
(65) <i>Najmovi</i>	92
(66) <i>Imovina/obaveze izražene u stranim valutama</i>	93
(67) <i>Potencijalne obaveze i druge obaveze koje nisu uvrštene u izvještaj o finansijskom položaju</i>	94
(68) <i>Objavljivanja fer vrijednosti</i>	95
(69) <i>Derivativni finansijski instrumenti</i>	100
(70) <i>Objavljivanje povezanih strana</i>	101
(71) <i>Upravljanje kapitalom</i>	103
(72) <i>Odbori i Uprava Banke</i>	107
(73) <i>Događaji nakon datuma izvještavanja</i>	108
ODGOVORNOST ZA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	110
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	111
SKRAĆENICE	116
OZNAKA	120

I. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Izvještaj o bilansu uspjeha

	Napomena	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Prihodi po osnovu kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope		29.878	28.488
Ostali prihod od kamata		1.146	963
Rashodi po osnovu kamata		-3.443	-5.114
Neto prihod od kamata	(27)	27.581	24.337
Prihodi od naknada i provizija		16.795	16.292
Rashodi od naknada i provizija		-3.765	-3.723
Neto prihod od naknada i provizija	(28)	13.030	12.569
Neto rezultat od finansijskih instrumenata	(29)	1.081	298
Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	(30)	2.312	1.510
Ostali rashodi iz redovnog poslovanja	(30)	-3.996	-4.566
Prihod iz redovnog poslovanja		40.008	34.148
Troškovi zaposlenih	(31)	-15.116	-15.252
Ostali administrativni troškovi	(32)	-13.944	-14.863
Amortizacija	(33)	-3.286	-2.077
Rashodi iz redovnog poslovanja		-32.346	-32.192
Poslovni rezultat prije promjene troškova za kreditne gubitke		7.662	1.956
Troškovi kreditnih gubitaka za finansijsku imovinu	(34)	-372	6.804
Poslovni rezultat prije poreza		7.290	8.760
Porez na dobit	(35)	0	0
Rezultat nakon poreza		7.290	8.760
od čega vlasnicima kapitala matičnog društva pripada		7.290	8.760
<hr/>			
		31.12.2019.	31.12.2018.
Rezultat nakon poreza pripisivog redovnim dioničarima (u hiljadama KM)		7.290	8.760
Broj redovnih dionica (u jedinici dionica)		532.500	532.500
Dobit po dionici (u KM)		13,69	16,45

Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

(000) KM

	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Rezultat nakon poreza	7.290	8.760
Ostala sveobuhvatna dobit	3.537	-5.480
Stavke koje se neće reklassificirati u dobit ili gubitak	53	-3
Rezerva fer vrijednosti - vlasnički instrumenti	53	-3
Neto promjena fer vrijednosti	59	-3
Porez na dobit	-6	0
Stavke koje se mogu reklassificirati u dobit ili gubitak	3.484	-5.477
Rezerva fer vrijednosti - dužnički instrumenti	3.484	-5.477
Neto promjena fer vrijednosti	4.946	-4.782
Neto iznos prenesen u dobit ili gubitak	-1.073	-1.173
Porez na dobit	-389	478
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu od čega vlasnicima kapitala matičnog društva pripada	10.827	3.280
	10.827	3.280

II. Izvještaj o finansijskom položaju

	Napomena	31.12.2019.	(000) KM 31.12.2018.
Imovina			
Novac i novčana sredstva	(36)	210.290	152.974
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	(37)	6	0
Krediti i potraživanja	(38)	542.571	495.294
Krediti i potraživanja od kreditnih institucija		262	570
Krediti i potraživanja od klijenata		542.309	494.724
Investicijske vrijednosnice	(39)	195.553	207.581
Materijalna imovina	(40)	22.800	18.680
Nekretnine, postrojenja i oprema		22.800	18.680
Nematerijalna imovina	(41)	5.781	4.671
Porezna imovina		1.783	1.947
Kratkoročna porezna imovina		1.783	1.783
Odgodena porezna imovina		0	164
Ostala imovina	(43)	4.318	4.809
Dugotrajna imovina i grupe predviđene za otuđenje koje se drže za prodaju	(44)	3.894	4.368
Ukupna aktiva		986.996	890.324
Obaveze			
Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje	(45)	0	44
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	(46)	752.911	665.177
Depoziti kreditnih institucija		12.343	604
Depoziti klijenata		728.279	654.725
Ostale finansijske obaveze		12.289	9.848
Rezervisanja	(47)	15.272	17.221
Porezne obaveze		231	0
Odgodene porezne obaveze		231	0
Ostale obaveze	(48)	3.532	3.659
Ukupne obaveze		771.946	686.101
Kapital	(49)		
Dionički kapital		100.403	100.403
Zakonske rezerve		25.101	25.101
Rezerve fer vrijednosti		2.502	-1.035
Zadržana dobit		87.044	79.754
Ukupno kapital		215.050	204.223
Ukupno obaveze i kapital		986.996	890.324

III. Izvještaj o promjenama u kapitalu

	(000) KM					
31.12.2019.	Dionički kapital	Zakonske rezerve	Regulatorne rezerve	Rezerve fer vrijednosti	Zadržana dobit	Ukupno
Kapital na dan 01.01.2019.	100.403	25.101	0	-1.035	79.754	204.223
Efekti usvajanja MSFI 16						
Napomena (3)	0	0	0	0	0	0
Kapital na dan 01.01.2019.	100.403	25.101	0	-1.035	79.754	204.223
Rezultat nakon poreza	0	0	0	0	7.290	7.290
Ostala sveobuhvatna dobit	0	0	0	3.537	0	3.537
Ukupno sveobuhvatna dobit	0	0	0	3.537	7.290	10.827
Kapital na dan 31.12.2019.	100.403	25.101	0	2.502	87.044	215.050

	(000) KM					
31.12.2018.	Dionički kapital	Zakonske rezerve	Regulatorne rezerve	Rezerve fer vrijednosti	Zadržana dobit	Ukupno
Kapital na dan 01.01.2018.	100.403	0	133.391	2.834	-24.581	212.047
Efekti usvajanja MSFI 9						
Napomena (49)	0	0	0	1.611	-12.715	-11.104
Kapital na dan 01.01.2018.	100.403	0	133.391	4.445	-37.296	200.943
Raspored regulatornih rezervi	0	25.101	-133.391	0	108.290	0
Rezultat nakon poreza	0	0	0	0	8.760	8.760
Ostala sveobuhvatna dobit	0	0	0	-5.480	0	-5.480
Ukupno sveobuhvatna dobit	0	0	0	-5.480	8.760	3.280
Kapital na dan 31.12.2018.	100.403	25.101	0	-1.035	79.754	204.223

IV. Izvještaj o novčanim tokovima

	000) KM	
	2019.	2018.
Novac i novčana sredstva na kraju prethodnog perioda (01.01.)	152.974	234.984
Rezultat nakon poreza	7.290	8.760
Amortizacija nematerijalne imovine i materijalne imovine	3.286	2.077
Promjene u rezervisanjima za rizik finansijskih instrumenata	372	-6.804
Promjene u rezervisanjima	806	1.926
Dobit (gubitak) od otuđenja nematerijalne imovine, materijalne imovine i finansijskih investicija:	-2.029	-1.130
Investicijske vrijednosnice	-1.073	-257
Nematerijalna i materijalna imovina	-956	-873
Međuzbir	9.725	4.829
Krediti i avansi kreditnim institucijama i kupcima	-75.105	-67.991
Investicijske vrijednosnice	17.054	-46.638
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	-6	6
Ostala imovina	1.801	1.283
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	88.161	14.433
Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje	-44	44
Rezervisanja	-2.535	-3.969
Ostale obaveze iz poslovnih aktivnosti	-127	-702
Primljene kamate	27.215	25.926
Plaćene kamate	-3.266	-4.961
Novčani tokovi iz poslovne aktivnosti	62.873	-77.740
Primici od prodaje:	409	512
Materijalne imovine, investicionih nekretnina, predmeta najma i nematerijalne imovine	409	512
Plaćanja za nabavku:	-5.966	-4.782
Materijalne imovine, investicionih nekretnina, predmeta najma i nematerijalne imovine	-5.966	-4.782
Novčani tokovi iz ulagačke aktivnosti	-5.557	-4.270
Novčani tokovi iz finansijske aktivnosti	-	-
Novac i novčana sredstva na kraju perioda (31.12.)	210.290	152.974

Novčani tokovi iz poslovne aktivnosti obuhvataju dio plaćanja po osnovu najmova koji se odnosi na glavnici, u iznosu od 926 hiljada KM, iskazanih na poziciji Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku.

V. Sažete napomene

Društvo

Addiko bank d.d. Sarajevo (u dalnjem tekstu: "Banka") je dobila odobrenje Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine koje je izdano na dan 17. januara 2000. godine i Banka je registrovana kod Županijskog suda u Mostaru 21. januara 2000. godine pod nazivom Hypo Aple-Adria-Bank d.d. Mostar.

Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu od 31. oktobra 2016. godine, Banka je promijenila naziv i sjedište društva prema kojem novi naziv društva glasi Addiko Bank d.d. Sarajevo, sa sjedištem u Sarajevu u ulici Trg solidarnosti broj 12.

Banka obavlja svoje poslovanje u Federaciji Bosne i Hercegovine preko Centrale u Sarajevu i 35 poslovnica u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Banka je registrovana u Federaciji Bosne i Hercegovine za obavljanje platnog prometa, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu, u skladu sa propisima Federacije Bosne i Hercegovine.

Direktni vlasnik Banke je Addiko Bank AG Austrija sa sjedištem u Beču na adresi Wipplingerstraße 34/4 OG. Konsolidovani izvještaji matice se mogu naći na web adresi www.addiko.com.

Banka je do 30. marta 2018. godine bila 100%-tni vlasnik društva Addiko Invest d.o.o. Mostar. Društvo je bilo registrovano za osnivanje i upravljanje investicijskim fondovima: Investicijski fond CROBiH Fond d.d. Mostar ("IF CROBiH"), Otvoreni investicijski fond Addiko BH Equity, Investicijski fond Fortuna Fond d.d. Cazin i OIF Kapital. Dana 30. marta 2018. godine je izvršena prodaja i prenos udjela temeljem zaključenog Ugovora o prenosu udjela između Banke i kupca te je Rješenjem Općinskog suda u Mostaru o promjeni naziva, člana i prenosa udjela br. Tt-O-270/18 od 18. aprila 2018. godine izvršena registracija predmetnih promjena.

Računovodstvene politike

(1) Osnove pripreme i izjava o usklađenosti

Ovi finansijski izvještaji su pripremljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI") koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde.

Finansijski izvještaji se sastoje od izvještaja o sveobuhvatnom kapitalu, izvještaja o finansijskom položaju, izvještaja o promjenama u kapitalu, izvještaja o novčanim tokovima i napomena uz finansijske izvještaje. U principu, izvještaj o finansijskom položaju je strukturiran redom od veće stope likvidnosti ka manjoj. Iznosi koji se очekuju ili su ostvarivi u roku od dvanaest ili više od dvanaest mjeseci od datuma izvještaja su navedeni u napomeni (64) Analiza preostalih dospijeća.

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa načelom neogrničenosti poslovanja koji podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u predvidljivoj budućnosti. Što se tiče procjena i prepostavki u skladu sa MRS 1, molimo vidite napomenu (5) Korištenje procjena i prepostavki/materijalnih neizvjesnosti u vezi s procjenama.

Odredbe novog računovodstvenog standarda za najmove (MSFI 16) su na snazi od 1. januara 2019. godine. Usvajanje MSFI 16 je rezultiralo izmjenama računovodstvenih politika za ugovore o najmu. Detaljnije informacije o specifičnim računovodstvenim politikama, procjenama i odlukama vezanim za MSFI 16 koje su primijenjene u tekućem periodu i o njihovim kvantitativnim i kvalitativnim efektima su date u Napomeni (3) Primjena novih standarda i izmjena i dopuna. Izuzev usvajanja i efekata MSFI 16, u finansijskim izvještajima su korištene iste procjene, prosudbe, računovodstvene politike i računske metode kao i u prethodnim godišnjim finansijskim izvještajima.

Ukoliko su procjene ili prosudbe bile neophodne za računovodstvo ili vrednovanje po MRS/MSFI pravilima, iste su načinjene u skladu sa relevantnim standardom. Zasnovane su na ranijim iskustvima i drugim faktorima, npr. planovima i očekivanim ili predviđenim budućim događajima koji se iz trenutne perspektive čine vjerovatnim. Ovo se pretežno odnosi na gubitke od umanjenja vrijednosti u kreditnom poslovanju, fer vrijednost i umanjenje vrijednosti finansijskih

instrumenata, odgođene poreze i procjene pravnih rizika u pravnim postupcima i priznavanju rezervisanja za tu vrstu rizika. Stvarni iznosi mogu odstupati od procijenjenih.

Iznosi u finansijskim izvještajima su generalno izraženi u hiljadama konvertibilnih maraka (KM); konvertibilna marka (KM) je valuta izvještaja. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 KM). Prikazane tabele mogu sadržavati razlike uzrokovane zaokruživanjem.

Dana 30. marta 2020. godine, Uprava Banke je odobrila objavljivanje finansijskih izvještaja na dan 31. decembra 2019. godine i uputila je iste Nadzornom odboru. Nadzorni odbor snosi odgovornost za pregled finansijskih izvještaja i objavu da li odobrava finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2019. godine.

(2) Reklasifikacija

U cilju bolje prezentacije i usklađenosti sa MSFI, Banka je promijenila izvještaj i u skladu s tim izvršila reklasifikaciju pojedinih pozicija u Izvještaju o bilansu uspjeha i Izvještaju o finansijskom položaju za 2018. godinu, kao što je navedeno u nastavku:

(000) KM

Pozicije 2018. reklassificirane	2018. reklassificirano	Reklassifikacija	2018. objavljeno	Pozicije 2018. objavljene
Prihodi po osnovu kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope	28.488	-992	29.480	Prihodi od kamata i slični prihodi
Ostali prihod od kamata	963	963	0	-
Rashodi po osnovu kamata	-5.114	0	-5.114	Rashodi od kamata i slični rashodi
Neto prihod od kamata	24.337	-29	24.366	Neto prihod od kamata
Prihodi od naknada i provizija	16.292	2.795	13.497	Prihodi od naknada i provizija
Rashodi od naknada i provizija	-3.723	-24	-3.699	Rashodi od naknada i provizija
Neto prihod od naknada i provizija	12.569	2.771	9.798	Neto prihod od naknada i provizija
Neto rezultat od finansijskih instrumenata	298	-1.712	2.010	Neto dobit iz finansijskog poslovanja
Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	1.510	-1.107	2.617	Ostali poslovni prihodi
-		-977	977	Naplaćena otpisana potraživanja
Ostali rashodi iz redovnog poslovanja	-4.566	-4.566	-	-
Prihod iz redovnog poslovanja	34.148	-5.620	39.768	Prihod iz redovnog poslovanja
Troškovi zaposlenih	-15.252	658	-15.910	Troškovi zaposlenih
Ostali administrativni troškovi	-14.863	3.196	-18.059	Opći i administrativni troškovi
Amortizacija	-2.077	0	-2.077	Amortizacija
Rashodi iz redovnog poslovanja	-32.192	3.854	-36.046	Rashodi iz redovnog poslovanja
Poslovni rezultat prije promjene troškova za kreditne gubitke	1.956	-1.766	3.722	Dobit prije umanjenja vrijednosti, rezervisanja i poreza na dobit
Troškovi kreditnih gubitaka za finansijsku imovinu	6.804	1.766	5.038	Umanjenja vrijednosti i rezervisanja, neto
Poslovni rezultat prije poreza	8.760	0	8.760	Dobit prije poreza na dobit
Porez na dobit	0	0	0	Porez na dobit
Rezultat nakon poreza od čega vlasnicima kapitala matičnog društva pripada	8.760	0	8.760	Neto dobit tekuće godine
	8.760	0	8.760	-

(000) KM

Pozicije 2018. reklassifikovane	2018. reklassifikovano	Reklassifikacija	2018. objavljeno	Pozicije 2018. objavljene
Imovina				Imovina
Novac i novčana sredstva	152.974	125.635	27.339	Novčana sredstva
-		-74.381	74.381	Novčana sredstva na računu Centralne banke Bosne i Hercegovine
-		-51.254	51.254	Novčana sredstva kod drugih banaka
Krediti i potraživanja	495.294	7.626	487.668	Finansijska imovina po amortizovanom trošku
Krediti i potraživanja od kreditnih institucija	570	570		-
Krediti i potraživanja od klijenata	494.724	494.724		-
-		-7.626	7.626	Ostala finansijska imovina
Investicijske vrijednosnice	207.581	0	207.581	Finansijska imovina kroz OCI
Materijalna imovina	18.680	0	18.680	Nekretnine i oprema
Nekretnine, postrojenja i oprema	18.680	18.680		
Nematerijalna imovina	4.671	0	4.671	Nematerijalna imovina
Porezna imovina	1.947	164	1.783	Preplaćeni porez na dobit
Kratkoročna porezna imovina	1.783	1.783	0	
Odgođena porezna imovina	164	164	0	
Ostala imovina	4.809	-167	4.976	Ostala imovina
Dugoročna imovina i grupe predviđene za otuđenje koje se drže za prodaju	4.368	0	4.368	Imovina namijenjena prodaji
Ukupna aktiva	890.324	-3	890.327	Ukupna aktiva
Obaveze				Obaveze
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	44	44		-
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	665.177	665.177		-
Depoziti kreditnih institucija	604	-7	611	Obaveze prema drugim bankama
Depoziti klijenata	654.725	0	654.725	Obaveze prema klijentima
Rezervisanja	17.221	2.745	14.476	Rezervisanja
-		-1.307	1.307	Rezervisanja za preuzete i potencijalne finansijske obaveze
Ostale obaveze	3.659	-11.326	14.985	Ostale obaveze
Ukupne obaveze	686.101	-3	686.104	Ukupne obaveze
Kapital				Kapital
Dionički kapital	100.403	0	100.403	Dionički kapital
Zakonske rezerve	25.101	0	25.101	Zakonske rezerve
Rezerve fer vrijednosti	-1.035	0	-1.035	Rezerve fer vrijednosti
Zadržana dobit	79.754	0	79.754	Zadržana dobit
Ukupno kapital	204.223	0	204.223	Ukupno vlasnički kapital
Ukupno obaveze i kapital	890.324	0	890.324	Ukupno obaveze i vlasnički kapital

(3) Primjena novih standarda i njihovih izmjena i dopuna

Ispod su navedeni samo novi standardi, tumačenja i njihove izmjene i dopune koji su relevantni za poslovanje Banke. Očekuje se da svi drugi standardi, tumačenja i njihove izmjene i dopune koje još uvijek nisu usvojene neće imati materijalne efekte.

Sljedeći novi standardi, tumačenja i izmjene i dopune postojećih standarda se obavezno primjenjuju na sve periode sa početkom od 1. januara 2019. godine:

Standard	Naziv	Opis	Primjenjuje se na finansijsku godinu
MSFI 16	Najmovi (novi standard)	Zamjenjuje MRS 17	2019.
MSFI 9	Finansijski instrumenti (izmjene i dopune)	Elementi prijevremenog plaćanja sa negativnom kompenzacijom	2019.
IFRIC 23	Neizvjesnost u pogledu postupanja s porezom na dobit	Računovodstveni tretman neizvjesnosti vezanih za porez na dobit	2019.
MRS 28	Izmjene i dopune MRS 28 Ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke poduhvate	Dugoročna ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke poduhvate	2019.
MRS 19	Izmjene i dopune MRS 19 Primanja zaposlenih	Planiranje izmjene, smanjenja ili izmirenja planova	2019.
MSFI 3, MSFI Godišnja poboljšanja MSFI standarda 11, MRS 12, ciklus 2015-2017		MSFI 3 Poslovne kombinacije, MSFI 11 Zajednički aranžmani, MRS 12 Porez na dobit, MRS 23 Troškovi pozajmica	2019.
MRS 23			

3.1. MSFI 16 Najmovi

IASB je objavio **MSFI 16** Najmovi u januaru 2016. godine. MSFI 16 je stupio na snagu 1. januara 2019. godine i zamjenjuje prethodni MRS 17 Najmovi, IFRIC 4 Utvrđivanje da li sporazum sadrži najam, SIC-15 Poslovni najmovi - poticaji i SIC-27 Procjena sadržaja transakcija uključujući pravni oblik najma. MSFI 16 uvodi značajne promjene u računovodstvo najmoprimeca i zahtijeva prikazivanje novih informacija o ugovorima o najmu.

3.1.1. Računovodstvene politike

3.1.1.1. Najmovi u kojima je Banka najmoprimec

Pri zaključenju ugovora od 1. januara 2019. nadalje Banka je vršila provjeru da li se ugovor odnosi na ili sadrži elemente najma. Najmom se smatra ugovor ili dio ugovora kojim se stiče pravo korištenja neke imovine na određeni vremenski period u zamjenu za određenu naknadu. Za vršenje ove procjene potrebno je odrediti da li ugovor sadrži konkretnu imovinu, da li Banka suštinski stiče sve ekonomske koristi od korištenja te imovine tokom perioda korištenja, te da li Banka ima pravo da kontroliše način korištenja te imovine.

Imovina s pravom korištenja se prвobitno vrednuje po cijeni koštanja, odnosno početnom iznosu obaveze po osnovu najma umanjenom za sve rate najma plaćene prije početnog datuma, uvećanom za sve direktnе troškove i procijenjene troškove demontaže, uklanjanja ili vraćanja predmeta najma u prвobitno stanje i umanjenom za sve primljene poticaje za taj najam. Pravo korištenja imovine se zatim linearно amortizuje na period najma ili korisni vijek predmetne imovine, koji god je kraći. Banka također procjenjuje pravo korištenja imovine u pogledu umanjenja vrijednosti, u slučaju prisustva relevantnih indikatora. Obaveza po osnovu najma se prвobitno vrednuje po sadašnjoj vrijednosti plaćanja za najam plativih u periodu najma diskontovanih po kamatnoj stopi sadržanoj u najmu ili, ukoliko se ta stopa ne može jednostavno utvrditi, po Bančinoj inkrementalnoj kamatnoj stopi zaduženja. Time se sve obaveze po osnovu najma prikazuju u izvještaju o finansijskom položaju po principu "prava korištenja". Jedini izuzetak čine najmovi na period od 12 mjeseci ili kraće, kao i najmovi gdje predmetna imovina ima nisku nabavnu vrijednost, pošto IASB smatra da je najam male vrijednosti ako se radi o 5.000 USD ili manje. U takvim slučajevima ugovori o najmu se prikazuju van izvještaja o finansijskom položaju, a troškovi najma se knjiže linearно tokom preostalog perioda najma.

Plaćanja za najam se generalno sastoje od fiksnih iznosa, varijabilnih iznosa koji zavise od određenog indeksa ili stope, te iznosa koji će postati plativi u sklopu garantovanog ostatka vrijednosti. U obzir se uzimaju i opcije produženja, raskida i kupovine (vidi Napomenu (5) "Korištenje procjena i prepostavki/materijalnih neizvjesnosti u vezi s procjenama").

Prikazivanjem imovine s pravom korištenja na strani aktive u izvještaju o finansijskom položaju i povezanih obaveza po osnovu najma na strani kapitala i obaveza, dolazi do povećanja ukupne imovine/kapitala i obaveza. S obzirom da se na strani kapitala i obaveza povećavaju samo obaveze dok sve ostale stavke ostaju nepromijenjene, udio kapitala se smanjuje. Efekti su isto tako vidljivi kroz bilans uspjeha. Ukupni iznos rashoda koji se obračunava tokom perioda trajanja najma ostaje isti, ali se mijenja njihova vremenska distribucija i raspoređivanje na različite dijelove dobiti ili gubitka. U skladu sa MRS 17, generalno se rashodi vezani za operativni lizing priznaju u poslovne rashode na linearnej osnovi, u stvarnom iznosu. U skladu sa MSFI 16 - što je već na snazi za finansijski lizing - rashode treba podijeliti na troškove kamata i amortizaciju. S obzirom da se troškovi kamata izračunavaju metodom efektivne kamate i opadaju kroz period trajanja najma, dok se amortizacija generalno obračunava linearnom metodom, to rezultira postepenim opadanjem troškova i njihovim pomjeranjem ka ranijim periodima najma. Rashode od kamata treba prikazati u stavci "neto prihod od kamata". Pored toga, s obzirom da je u skladu sa MSFI 16 iznos godišnje amortizacije imovine s pravom korištenja niži od rate najma dok sve ostale stavke ostaju iste, dolazi do smanjenja poslovnih rashoda.

Nakon prvobitnog vrednovanja, obaveza po osnovu najma se umanjuje za iznos izvršenih uplata i povećava za iznos kamate. Naknadno vrednovanje se vrši da bi se u obzir uzele sve nove procjene i izmjene, ili u slučaju promjena u suštinski fiksnim plaćanjima. Prilikom naknadnog vrednovanja obaveze po osnovu najma, neophodno usklađivanje se vrši u vrijednosti imovine s pravom korištenja, odnosno u dobiti ili gubitku ukoliko je vrijednost imovine s pravom korištenja već svedena na nulu.

U skladu sa MSFI 16, poticaji za najam se prikazuju u sklopu vrednovanja imovine s pravom korištenja i obaveza po najmu, dok su po MRS 17 rezultirali prikazivanjem obaveze za poticaje za najam i amortizacijom u vidu linearne umanjanja rashoda za najam.

U izvještaju o novčanim tokovima, plaćene kamate i otplaćene obaveze po osnovu najma se prikazuju kao novčani tokovi iz poslovne aktivnosti.

U skladu sa MSFI 16, umanjenje vrijednosti imovine s pravom korištenja se testira u skladu sa MRS 36 Umanjenje vrijednosti imovine. Prethodno je po MRS 17 bilo potrebno priznati rezervisanja za nekvalitetne ugovore o najmu.

MSFI 16 zahtijeva da najmodavac kao svoj dio obaveze po osnovu najma prizna samo iznos koji bi trebao biti plativ po osnovu garantovanog ostatka vrijednosti koji najmoprimac garantuje najmodavcu, a ne maksimalni garantovani iznos koji zahtijeva MRS 17.

3.1.1.2. Najmovi u kojima je Banka najmodavac

Po pitanju najmodavaca, odredbe MRS 17 su najčešće dijelom prenijete u novi MSFI 16. Računovodstvo na strani najmodavca stoga i dalje zavisi od toga koja strana snosi materijalne rizike i mogućnosti vezane za imovinu koja je predmet najma.

Za potrebe klasifikacije i priznavanja najma na strani najmodavca, ekonomski efekti ugovora o najmu prevladavaju pravno vlasništvo nad predmetom najma. Finansijski lizing, prema MRS 17, je najam koji suštinski prenosi sve rizike i mogućnosti povezane sa vlasništvom nad predmetom najma na najmoprimca; svi drugi najmovi se smatraju operativnim lizingom.

Banka primjenjuje zahtjeve MSFI 9 koji se odnose na prestanak priznavanja i umanjenje vrijednosti neto ulaganja u najam.

Kod poslovnih najmova, najmodavac prikazuje predmet najma po trošku umanjenom za amortizaciju obračunatu tokom korisnog vijeka i sva umanjenja vrijednosti.

3.1.1.3. Prikazivanje u finansijskim izvještajima

Banka kao najmoprimac imovinu s pravom korištenja prikazuje u stavci materijalne imovine "Nekretnine, postrojenja i oprema" u izvještaju o finansijskom položaju. Obaveze po osnovu najma se prikazuju u stavci "Ostale finansijske obaveze" u izvještaju o finansijskom položaju. Iznos amortizacije za imovinu s pravom korištenja se prikazuje u stavci "Amortizacija" u bilansu uspjeha. Troškovi kamata na obavezu po osnovu najma se prikazuju u stavci "Rashodi po osnovu kamata" u bilansu uspjeha.

Banka kao najmodavac imovinu koja je predmet najma, osim nekretnina, prikazuje u stavci materijalne imovine "Nekretnine, postrojenja i oprema". Tekuća plaćanja najma, eventualne dobitke i gubitke po osnovu otuđenja i umanjenja vrijednosti se navode u stavci "Ostali prihodi iz redovnog poslovanja" ili "Ostali poslovni rashodi", a obračunati iznos amortizacije se prikazuje u stavci "Amortizacija". Nekretnine koje su predmet poslovnog najma se prikazuju u izvještaju o finansijskom položaju pod stavkom materijalne imovine "Investicijske nekretnine".

3.1.2. Efekti primjene MSFI 16 Najmovi

Standard navodi osnovne principe koji se odnose na priznavanje, prikazivanje i otkrivanje ugovora o najmu kod obje ugovorne strane, odnosno najmodavca i najmoprimca. Osnovni koncept novog standarda je da najmoprimac generalno priznaje sve najmove i povezana prava i obaveze u izvještaju o finansijskom položaju. Glavni cilj MSFI 16 je da se izbjegne prikazivanje najmova izvan izvještaja o finansijskom položaju. Po MSFI 16, najmoprimci više ne klasifikuju najmove kao "operativne/poslovne" ili "finansijske". Umjesto toga se od sada za sve najmove priznaje imovina s pravom korištenja i obaveza po osnovu najma.

Ova promjena definicije najma se primarno odnosi na koncept kontrole. MSFI 16 određuje da li ugovor sadrži elemente najma na osnovu toga da li kupac stiče kontrolu nad određenom imovinom u periodu trajanja najma, u zamjenu za naknadu.

Spisak praktičnih olakšica koje je Banka koristila je naveden u dijelu 3.1.3. Prelazak i prelazne objave

Banka je procijenila efekte na svoje finansijske izvještaje, uključujući procjenu da li koristi opcije produženja najmova i u kojoj mjeri Banka koristi praktične olakšice i izuzeća kod priznavanja. Najmovi Banke se uglavnom odnose na zemljiste i objekte. Generalno, Banka koristi svoju inkrementalnu kamatnu stopu zaduženja kao diskontnu stopu.

Na dan 31. decembra 2018. godine, minimalni iznos budućih plaćanja za neotkazive poslovne najmove Banke je iznosio 4 miliona KM na nediskontovanoj osnovi u skladu sa MRS 17, za koje je Banka izvršila procjenu potencijalnog priznavanja kao dodatnih obaveza po osnovu najma po novom standardu MSFI 16.

Na osnovu dostupnih informacija iz inicijalne primjene MSFI 16, Banka je procijenila da primjena novog standarda nema uticaja na početno stanje zadržane dobiti. Na dan 1. januara 2019. godine, efekti primjene MSFI 16 doveli su do povećanja ukupne imovine u iznosu od 3,315 hiljada KM i porast obaveza po osnovu najma u iznosu od 3,315 hiljada KM.

MSFI 16 nema značajan uticaj na računovodstvo u slučajevima gdje se Banka pojavljuje kao najmodavac, s obzirom na to da je Banka donijela stratešku odluku da se posveti osnovnoj bankarskoj djelatnosti. MSFI 16 zadržava iste odredbe kao MRS 17 u pogledu određivanja da li je najam poslovni ili finansijski. Ukoliko se radi o poslovnom najmu, imovina ostaje na izvještaju o finansijskom položaju Banke a prihodi od najma se prikazuju u bilansu uspjeha. Ako se radi o finansijskom najmu, priznaje se potraživanje po osnovu najma po neto vrijednosti ulaganja.

Kombinacija linearne amortizacije imovine s pravom korištenja i metode efektivne kamatne stope primijenjene na obaveze po osnovu najma rezultira većim iznosom terećenja u bilansu uspjeha u ranim godinama najma i opadajućim rashodima u kasnijem periodu najma.

Primjena MSFI 16 utiče na izvještaj o novčanim tokovima Banke. Po MRS 17 sva plaćanja po osnovu najmova bila su prikazana kao novčani tokovi iz poslovne aktivnosti.

Po MSFI 16, najmoprimci moraju plaćanja za kratkoročne najmove, plaćanja najmova za imovinu male vrijednosti i varijabilna plaćanja koja ne ulaze u vrednovanje obaveze po osnovu najma prikazati u sklopu poslovne aktivnosti. Gotovina plaćena za dio obaveze koji se odnosi na kamatu se mora prikazati ili u sklopu poslovnih aktivnosti ili finansijskih aktivnosti. Banka je donijela odluku da će plaćene kamate i gotovinska plaćanja glavnice voditi kao dio poslovnih aktivnosti.

3.1.3. Prelazak i prelazne objave

Banka MSFI 16 primjenjuje od 1. januara 2019. godine koristeći modifikovani retrospektivni pristup. Usvajanje MSFI 16 nije proizvelo kumulativne efekte koji bi morali biti priznati kao usklađivanje početnog stanja zadržane dobiti na dan 1. januar 2019. godine, bez nove izjave sa komparativnim informacijama. Za ugovore koje je Banka zaključila u svojstvu najmoprimca, u izvještaju o finansijskom položaju je priznata imovina s pravom korištenja u iznosu jednakom obavezi po osnovu najma (naknadno je vrijednost imovine s pravom korištenja usklađena na osnovu obračuna i prijevremenih plaćanja). Banka primjenjuje MSFI 16 na sve ugovore koji su stupili na snagu prije 1. januara 2019. godine i koji su identifikovani kao najmovi u skladu sa MRS 17 i IFRIC 4. Banka nije primjenila MSFI 16 ni na jedan najam nematerijalne imovine. Banka je iskoristila izuzeće za kratkoročne najmove i najmove male vrijednosti, odnosno nije priznala imovinu s pravom korištenja. Za najmove prethodno klasifikovane kao poslovni najam prema MRS 17, primjenjiva diskontna stopa će biti najmoprimčeva inkrementalna stopa zaduženja utvrđena na datum prve primjene.

Banka je primjenila sljedeće praktične olakšice i izuzeća:

- iskorištena je opcija koja omogućava usklađivanje vrijednosti imovine s pravom korištenja za iznos rezervisanja za nekvalitetne najmove priznat u izvještaju o finansijskom položaju neposredno prije datuma prve primjene,
- iskorištene su praktične olakšice koje joj omogućavaju da za kratkoročne najmove (12 mjeseci) i za najmove sa malom vrijednošću predmeta najma ne priznaje imovinu s pravom korištenja već da obračuna troškove najma linearno na period trajanja najma,
- iz vrednovanja imovine s pravom korištenja su izuzeti početni direktni troškovi sa danom prve primjene,
- Banka je koristila retrospektivu, na primjer da bi odredila trajanje najma u slučajevima gdje ugovor o najmu sadrži opciju produženja ili prekida najma,
- komponente koje nisu vezane za najam se moraju odvojiti od elemenata najma (olakšica koja omogućava odvajanje komponenata koje se ne odnose na najam nije primjenjena),
- ugovori koji nisu klasifikovani kao najam prema MRS 17 u spremu sa IFRIC 4 nisu analizirani po definiciji najma iz MSFI 16,
- umjesto procjene potrebe za umanjenjem vrijednosti imovine s pravom korištenja na dan prve primjene, Banka se oslonila na svoje historijske analize kako bi utvrdila da li su najmovi nekvalitetni neposredno prije dana prve primjene MSFI 16.

Usklađivanje nediskontovanih obaveza po osnovu poslovnih najmova u skladu sa MRS 17 na dan 31. decembar 2018. godine i obaveza po osnovu najma u skladu sa MSFI 16 priznatih na dan 1. januara 2019. godine se može prikazati kako slijedi:

	(000) KM
	Knjigovodstvena vrijednost
Vanbilansne obaveze po osnovu poslovnog najma (MRS 17), nediskontovane, na dan 31. decembra 2018.	4.025
(-) Diskontovanje (po inkrementalnoj stopi zaduživanja na dan 1. januara 2019.)	-269
Vanbilansne obaveze po osnovu poslovnog najma (MRS 17), diskontovane	3.756
(+) Minimalni iznos plaćanja za finansijske najmove na dan 31. decembar 2018.	0
(-) Izuzeće za kratkoročne najmove	-105
(-) Izuzeće za najmove male vrijednosti	-336
(+/-) Producenja i raskidi najmova koji se realno mogu očekivati	0
(+) Varijabilna plaćanja najmova zavisna od indeksa ili stope	0
(-) Garantovani ostatak vrijednosti	0
(+/-) Ostalo	0
Obaveze po osnovu najma priznate kao rezultat prve primjene MSFI 16 na dan 1. januara 2019.	3.315

Priznavanje imovine s pravom korištenja na dan prve primjene MSFI 16:

	(000) KM
	Knjigovodstvena vrijednost
Imovina s pravom korištenja, neusklađeno, na dan 1. januar 2019. godine	3.315
(+) Prijevremena plaćanja i obračun	0
(-) Nekvalitetni ugovori (MRS 37)	0
Imovina s pravom korištenja priznata kao rezultat prve primjene MSFI 16 na dan 1. januara 2019.	3.315

Priznata imovina s pravom korištenja obuhvata sljedeće vrste imovine:

	(000) KM
	Knjigovodstvena vrijednost
Zemljište i objekti	2,827
Nekretnine, postrojenja i oprema	488
Ukupno	3,315

Ponderisana prosječna stopa posuđivanja zajmoprimca koja je primijenjena na obaveze po najmu na dan 1. januara 2019. godine je iznosila 2,99% za zemljište i zgrade, a 2,53% za nekretnine, postrojenja i opremu.

3.2. MSFI 9 Finansijski instrumenti

U skladu sa izmjena i dopunama MSFI 9 iz 2017. godine, finansijska imovina sa karakteristikama prijevremenog plaćanja koja ugovornoj strani omogućavaju ili od nje zahtijevaju da plati ili primi realnu kompenzaciju za prijevremeni raskid ugovora - što vodi do situacije gdje iz perspektive posjednika imovine postoji tzv. negativna kompenzacija (preplaćeni iznos može biti manji od neizmirenog iznosa glavnice i kamate) - se može vrednovati po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz drugu sveobuhvatnu dobit umjesto po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Da bi se kvalifikovala za vrednovanje po amortizovanim troškovima, imovina se mora držati po poslovnom modelu "držanje radi naplate" (eng. "held to collect"). Ove izmjene se primjenjuju na izvještajne periode sa početnim datumom od 1. januara 2019. godine nadalje. Ova izmjena nije imala značajne efekte na Banku.

3.3. IFRIC 23 Neizvjesnost u pogledu postupanja s porezom na dobit

MSFI Tumačenje IFRIC 23 Neizvjesnost u pogledu postupanja s porezom na dobit pojašnjava način primjene zahtjeva vezanih za priznavanje i mjerjenje iz MRS 12 Porez na dobit u slučaju kada postoji neizvjesnost da li će postupanje s porezom na dobit biti prihvaćeno od strane poreznog ureda. Ovo Tumačenje daje smjernice za zasebno i zbirno razmatranje neizvjesnih postupanja s porezom na dobit, kontrolu od strane poreznih organa, pravilan način odražavanja neizvjesnosti (metod najvjerojatnijeg iznosa ili metod očekivane vrijednosti) i računovodstvenog postupanja sa promjenama u okolnostima ili novim informacijama koje utiču na odluke. Tumačenje se primjenjuju na godišnje izvještajne periode sa početnim datumom od 1. januara 2019. godine nadalje. Ova izmjena nije imala značajne efekte na Banku.

3.4. MRS 28 Ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke poduhvate

Izmjene i dopune MRS 28 pojašnjavaju da društva treba da knjiže dugoročna ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke poduhvate, na koja se ne primjenjuje metod udjela, u skladu sa MSFI 9. Ovo uključuje i zahtjeve za umanjenje vrijednosti iz MSFI 9. Izmjene i dopune MRS 28 se primjenjuju na periode sa početnim datumom od 1. januara 2019. godine nadalje. Ove izmjene nisu primjenjive na Banku obzirom da nema takvih ulaganja.

3.5. MRS 19 Primanja zaposlenih

Izmjene i dopune MRS 19 su objavljene u februaru 2018. godine i pojašnjavaju način na koji društva određuju rashode za penzije/mirovine u slučaju promjena u definisanom penziono/mirovinskom planu. Ovim izmjenama i dopunama se od društava traži da koriste ažurirane pretpostavke iz ovog naknadnog vrednovanja pri utvrđivanju trenutnih troškova usluga i neto kamata za preostali dio izvještajnog perioda, nakon promjene plana (izmjena, smanjenje ili izmirenje).

Subjekat mora priznati svako umanjenje viška (čak i ako taj višak nije prethodno priznat zbog efekta na gornju granicu vrijednosti imovine priznate u drugoj sveobuhvatnoj dobiti) u dobiti ili gubitku kao komponentu prethodnih troškova usluge, ili dobiti ili gubitka po izmirenju. Izmjene i dopune MRS 19 se primjenjuju na periode sa početnim datumom od 1. januara 2019. nadalje. Ova izmjena nije imala značajne efekte na Banku.

3.6. Godišnja poboljšanja MSFI standarda, ciklus 2015-2017

Skup godišnjih poboljšanja MSFI-ja 2015-2017 sadrži izmjene i dopune sljedećih standarda: MSFI 3 Poslovne kombinacije pojašjava da je stjecanje kontrole nad poslom koji je zajednički aranžman predstavlja poslovnu kombinaciju koja se vrši u fazama. Stjecaoc mora izvršiti naknadno vrednovanje svog ranijeg udjela u zajedničkom aranžmanu po fer vrijednosti na dan stjecanja. MSFI 11 Zajednički aranžmani daje objašnjenje da stjecatelj zajedničke kontrole nad poslom koji je zajednički aranžman ne mora naknadno vrednovati svoj raniji udjel u zajedničkom aranžmanu; MRS 12 Porez na dobit pojašjava da se svaki efekat dividendi na porez na dobit (što uključuje i plaćanja za finansijske instrumente klasifikovane kao kapital) dosljedno priznaju uz transakcije koje su proizvele distribuiranu dobit, tj. u dobiti ili gubitku, drugoj sveobuhvatnoj dobiti ili kapitalu; MRS 23 Troškovi pozajmica pojašjava da se okvirni fond pozajmica po osnovu kojeg se izračunavaju prikladni troškovi pozajmica isključuje samo pozajmice kojima se namjenski finansira kvalifikovana imovina koja je još uvijek u fazi razvoja ili izgradnje. Pozajmice namjenski uzete za finansiranje kvalifikovane imovine koja je sada spremna za planiranu upotrebu ili prodaju ulaze u taj okvirni fond. Sve izmjene i dopune se primjenjuju od godišnjeg perioda sa početnim datumom od 1. januara 2019. godine nadalje, s tim da je i ranija primjena dozvoljena. Ove izmjene ne rezultiraju značajnim promjenama unutar Banke.

Sljedeći novi standardi, tumačenja i izmjene i dopune postojećih standarda koje izdaje IASB i objavljuje Komisija za računovodstvo i reviziju Bosne i Hercegovine još uvijek nisu na snazi:

Standard	Naziv	Opis	Primjenjuje se na finansijsku godinu
Konceptualni okvir	Izmjene o dopune Konceptualnog okvira	Izmjene i dopune referenci na Konceptualni okvir	2020
MRS 1 i MRS 8	Izmjene i dopune MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške	Nova definicija materijalnosti	2020
Izmjene i dopune MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7	Izmjene i dopune MSFI 9 Finansijski instrumenti, MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerjenje i MSFI 7 Finansijski instrumenti: objavljivanje	Reforma referentne kamatne stope	2020

Izmjene i dopune referenci na **Konceptualni okvir** u MSFI standardima su objavljene u martu 2018. godine. Neki standardi uključuju reference na verziju ovog okvira iz 1989. i 2010. godine. IASB je objavio zaseban dokument pod naslovom *Ažuriranje referenci na Konceptualni okvir* koji sadrži konsekventne izmjene i dopune tih standarda, kako bi isti referirali na novi Konceptualni okvir. Ove izmjene i dopune će se primjenjivati na obračunske periode koji počinju 1. januara 2020. godine i kasnije. Ova izmjena neće imati značajne efekte na Banku.

Izmjene i dopune **MRS 1 i MRS 8** donose novu, dosljednu definiciju materijalnosti za sve MSFI-je i Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje. Informacija se smatra materijalno značajnom ukoliko bi njeno izostavljanja, pogrešno prikazivanje ili prikrivanje moglo uticati na ekonomске odluke koje korisnici finansijskih izvještaja opće prirode donose na osnovu tih finansijskih izvještaja, a koji pružaju finansijske informacije o određenom izvještajnom subjektu. Izmjenama i dopunama se pojašjava da materijalnost zavisi od prirode ili značaja same informacije. Subjekt mora ocijeniti da li je informacija, samostalno ili u kombinaciji sa drugim informacijama, materijalno značajna u kontekstu finansijskih izvještaja kao cjeline. Pogrešno navođenje informacija je materijalno značajno ukoliko se može realno očekivati da će uticati na odluke koje donose primarni korisnici. Nova definicija materijalnosti i prateća obrazloženja će izvještajnim subjektima pomoći da odluče da li određenu informaciju trebaju uključiti u svoje finansijske izvještaje. Ova izmjena neće imati značajne efekte na Banku.

Izmjene i dopune MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7 se odnose na pitanja vezana za finansijsko izvještavanje u periodu prije zamjene postojećih referentnih kamatnih stopa (međubankovnih ponuđenih stopa) sa alternativnim stopama bez rizika i implikacije u pogledu konkretnih zahtjeva za računovodstvo zaštite od rizika (eng. hedge accounting) iz MSFI 9 i MRS 39. Subjekti će ove zahtjeve za zaštitu od rizika primjenjivati pod pretpostavkom da referentna kamatna stopa, na kojoj se zasivaju novčani tokovi zaštićeni od rizika i novčani tokovi proistekli iz instrumenata zaštite od rizika, neće biti promijenjena zbog reforme referentne kamatne stope. Ove izmjene i dopune će se primjenjivati na obračunske periode koji počinju 1. januara 2020. godine i kasnije. Ova izmjena neće imati značajne efekte na Banku.

Sljedeći novi standardi i tumačenja koje objavljuje IASB još uvijek nisu objavljeni od strane Komisija za računovodstvo i reviziju Bosne i Hercegovine i stoga ih Banka nije ranije usvojila. U tabeli su prikazani i očekivani datumi primjene:

Standard	Naziv	Opis	Primjenjuje se na finansijsku godinu
MSFI 3	Izmjene i dopune MSFI 3 Poslovne kombinacije	Izmjene definicije posla	2020
Izmjene i dopune MRS 1	Izmjene i dopune MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja	Klasifikacija obaveza u tekuće i netekuće	2022

Izmjene i dopune **MSFI 3** nude smjernice za primjenu koje će olakšati razlikovanje stjecanja posla i kupovine skupa imovine koji ne čini posao. Ove izmjene i dopune MSFI 3 će se primjenjivati na obračunske periode koji počinju 1. januara 2020. godine i kasnije. Ove izmjene neće rezultirati značajnim promjenama unutar Banke.

Izmjene i dopune MRS 1 pojašnjavaju zahtjeve koji se odnose na klasifikaciju obaveza na tekuće i netekuće. Ove izmjene i dopune MRS 1 će se primjenjivati na obračunske periode koji počinju 1. januara 2022. godine i kasnije. Ove izmjene neće rezultirati značajnim promjenama unutar Banke.

(4) Standardi koji se primjenjuju na komparativne periode

Do 31. decembra 2018. godine je MRS 17 Najmovi bio standard koji se primjenjivao na ugovore o najmu. Od 1. januara 2019. ga zamjenjuje MSFI 16 Najmovi. S obzirom da se MSFI 16 ne primjenjuje u cijelosti retrospektivno, komparativni period je još uvijek pod režimom MRS 17.

U komparativnom periodu najmovi su se obavezno razdvajali na finansijske najmove (na bilansu stanja) i poslovne najmove (van bilansa stanja) na početku najma. Najmovi koji suštinski prenose sve rizike i nagrade koji proističu iz vlasništva su bili klasifikovani kao finansijski najam, a predmet najma je prvobitno vrednovan kao niži od iznosa fer vrijednosti ili sadašnje vrijednosti minimalnih iznosa plaćanja po osnovu najma. Minimalni iznos plaćanja po osnovu najma čine plaćanja u periodu trajanja najma koje je najmoprimac obavezan izvršiti, s izuzetkom potencijalnih troškova zakupa. Nakon prvobitnog priznavanja, imovina se knjigovodstveno tretirala u skladu sa računovodstvenom politikom za tu vrstu imovine. Ostali najmovi su se klasifikovali kao poslovni najmovi i nisu priznavani u Bančinom izvještaju o finansijskom položaju. Plaćanja za poslovne najmove su priznavana u dobit ili gubitak ili linearno tokom trajanja najma.

Za potrebe klasifikacije i priznavanja najma na strani najmodavca, ekonomski efekti ugovora o najmu prevladavaju pravno vlasništvo nad predmetom najma. Finansijski lizing, prema MRS 17, je najam koji suštinski prenosi sve rizike i mogućnosti povezane sa vlasništvom nad predmetom najma na najmoprimca; svi drugi najmovi se smatraju operativnim lizingom.

Kod poslovnih najmova, najmodavac prikazuje predmet najma po trošku umanjenom za amortizaciju obračunatu tokom korisnog vijeka i sva umanjenja vrijednosti. Kod poslovnih najmova koje je Banka zaključila u svojstvu najmoprimca u kojima su plaćanja ugovorena u valuti koja nije funkcionalna valuta najmodavca, derivat strane valute ugrađen u ugovor se ne izdvaja ukoliko je valuta plaćanja funkcionalna valuta najmoprimca koji je važna ugovorna strana u datom ugovoru o najmu, ili ukoliko je valuta plaćanja uobičajena valuta za plaćanja po ugovorima o najmu u privrednom okruženju u kojem se odvija predmetna transakcija.

S izuzetkom nekretnina, predmet najma se prikazuje u stavci "nekretnine, postrojenja i oprema" u sklopu materijalne imovine. Tekuća plaćanja najma, eventualne dobitke i gubitke po osnovu otuđenja i umanjenja vrijednosti se navode u stavci "ostali prihodi iz redovnog poslovanja" ili "ostali poslovni rashodi", a obračunati iznos amortizacije se prikazuje u stavci "amortizacija".

Nekretnine pod operativnim najmom se prikazuju u izvještaju o finansijskom položaju pod stavkom "Ulaganja u investicione nekretnine" u materijalnoj imovini.

(5) Korištenje procjena i prepostavki/materijalnih neizvjesnosti u vezi s procjenama

Finansijski izvještaji sadrže iznose koji se zasnivaju na prosudbama i izračunavaju se na osnovu procjena i prepostavki. Procjene i prepostavke su zasnovane na prethodnim iskustvima i drugim faktorima, npr. planovima i očekivanim ili predviđenim budućim događajima koji se iz trenutne perspektive čine vjerovatnim. S obzirom da su takve procjene i prepostavke podložne neizvjesnosti, mogu dovesti do rezultata koji će zahtijevati usklajivanje knjigovodstvene vrijednosti predmetne imovine i obaveza u budućim periodima. Značajne procjene i prepostavke u Banci se odnose na:

Rezervisanja za kreditni rizik

Banka redovno ocjenjuje naplativost svojih nekvalitetnih kredita i priznaje odgovarajuća rezervisanja za rizik u slučaju umanjenja vrijednosti. Procjena iznosa, trajanja i vjerovatnoće primitka očekivanih povratnih novčanih tokova se vrši prilikom procjene naplativosti sredstava. Ova provjera se zasniva na detaljnoj analizi i načinjenim prepostavkama, koje su ipak podložne neizvjesnosti. Različita procjena tih prepostavki bi rezultirala znatno različitim vrednovanjem rezervisanja za kreditni rizik. Model vrednovanja očekivanih kreditnih gubitaka zahtijeva procjenu značajnog povećanja kreditnog rizika i oslanja se na historijske podatke i vrijednosti ekstrapolirane iz njih, stvarne podatke i individualne procjene, kao i na grupisanje srodne imovine u slučaju da se pogoršanje kreditnog rizika mora analizirati na kolektivnoj osnovi.

Za detaljnije informacije o metodologiji izrade rezervisanja za kreditni rizik, finansijska imovina se spominje u Napomeni (13) Finansijski instrumenti a Izvještaj o riziku u Napomeni (56) Iznada rezervisanja.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost je cijena koja bi se mogla dobiti prodajom imovine ili koja bi bila plaćena za prijenos obaveze u okviru uredne transakcije između učesnika na tržištu na dan vrednovanja.

Generalno, fer vrijednost finansijskog instrumenta prikazana u izvještaju o finansijskom položaju se utvrđuje na osnovu kotiranih cijena na glavnom tržištu. Glavnim tržištem se smatra tržište koje je najaktivnije u pogledu datog finansijskog instrumenta. Ukoliko tržišna cijena nije dostupna, koristi se tržišna cijena srođne imovine ili obaveze ili se fer vrijednost utvrđuje na osnovu prihvaćenih modela vrednovanja. Koriste se ulazni parametri koji su - gdje god je to moguće - zasnovani na vidljivim tržišnim podacima. Ukoliko tržišni parametri nisu dostupni zbog nelikvidnosti tržišta, referentni parametri se procjenjuju na osnovu sličnih tržišta i instrumenata i koriste se za vrednovanje instrumenta pomoću modela koji se tipično koristi na tržištu. Na ovaj način se uzimaju u obzir uslovi poput sličnog kreditnog rejtinga, sličnih uslova ili blisko povezanih tržišta, kako bi se utvrdili najbolje moguće tržišne referentne vrijednosti. Za utvrđivanje fer vrijednosti Banka koristi poređenje trenutne fer vrijednosti drugih, u velikoj mjeri identičnih finansijskih instrumenata, analizu diskontovanih novčanih tokova i modele za određivanje cijena opcija.

Pomoću modela vrednovanja koji su u upotrebi, fer vrijednost se generalno utvrđuje na osnovu dostupnih cijena ili tržišnih parametara. Ako se ništa od toga ne može utvrditi, parametri se moraju odrediti putem stručnih procjena zasnovanih na ranijim iskustvima i primjenom odgovarajuće premije za rizik.

Za dodatne informacije o vrednovanju finansijskih instrumenata, vidi Napomenu (13) Finansijski instrumenti. Za dodatne informacije o načinu utvrđivanja fer vrijednosti finansijskih instrumenata sa značajnim neuočljivim ulaznim parametrima, vidi Napomenu (68) , 68.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koje se vode po fer vrijednosti. Iznos po kojem se vode finansijski instrumenti se spominje u Napomeni (38) Krediti i potraživanja i Napomeni (39) Investicijske vrijednosnice.

Odgodena porezna imovina

Odgodena poreska imovina po osnovu prenesenih gubitaka se priznaje samo ukoliko postoji velika vjerovatnoća da će buduća porezna dobit biti dovoljna da se ista iskoristi. Procjene se baziraju na relevantnim petogodišnjim poreznim planovima. Za dodatne informacije o prenesenim poreznim gubicima molimo vidite Napomenu (35) Porez na dobit.

Rezervisanja

Rezervisanja su također zasnovana na prosudbi. Potrebno je donijeti odluku o tome u kojoj mjeri Banka ima obavezu proisteklu iz prošlog događaja i kolika je vjerovatnoća da će ispunjenje te obaveze zahtijevati odliv ekonomski korisnih resursa. Pored toga, potrebno je procijeniti i iznos i dospijeće budućih novčanih tokova. Detaljnije informacije o rezervisanjima su date u Napomeni (47).

Ugovori o najmu

Primjena MSFI 16 zahtijeva od Banke da doneše prosudbe koje utiču na vrednovanje obaveza po osnovu najma i imovine s pravom korištenja. Trajanje najma određeno od strane Banke se sastoji od neotkazivih perioda po ugovorima o najmu, perioda obuhvaćenih opcijom produženja najma u slučaju da je izvjesno da će Banka iskoristiti tu opciju, te perioda obuhvaćenih opcijom raskida najma ako je izvjesno da Banka neće iskoristiti tu opciju. Banka naknadno analizira trajanje najmova ukoliko je izvjesno da će iskoristiti ove opcije u slučaju da nastupi značajan događaj ili dođe do značajne promjene okolnosti pod njenom kontrolom.

Za ugovore o najmu na neodređeno vrijeme Banka vrši procjenu trajanja ugovora na osnovu modela za planiranje.

Sadašnja vrijednost plaćanja za najam se utvrđuje po inkrementalnoj stopi zaduženja (diskontna stopa), koja predstavlja stopu bez rizika prilagođenu na osnovu redovne nacionalne zamjenske stope kako bi se mogla koristiti u zemlji i u valutu ugovora o najmu, uz dodatak za srednjoročno-dugoročne kreditne aranžmane. Krivulja osiguranih kamatnih stopa Addiko banke pokazuje omjer kredita i vrijednosti od 60%. Diskontne stope se generalno utvrđuju po principu cijene po tržišnim uslovima.

Za dodatne informacije o ugovorima o najmu molimo pogledajte Napomenu (3) 3.1. MSFI 16 Najmovi a u pogledu komparativnog perioda Napomenu (4) Standardi koji se primjenjuju na komparativne periode.

(6) Preračunavanje stranih valuta

Poslovni događaji koji nisu iskazani u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju na dan bilansa primjenom kursa važećeg na taj datum.

Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po fer vrijednosti preračunavaju se primjenom valutnog kursa važećeg na datum procjene fer vrijednosti. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po historijskom trošku se ne preračunavaju ponovno na dan bilansa. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u bilans uspjeha perioda.

Banka vrednuje svoju imovinu i obaveze prema srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važeći na dan izvještaja o finansijskom položaju. Kursevi Centralne banke Bosne i Hercegovine za najznačajnije valute koje je Banka primjenjivala u izradi bilansa na izvještajne datume su kako slijedi:

31. decembar 2019.	1 EUR = 1,95583 KM	1 USD = 1,74799 KM
31. decembar 2018.	1 EUR = 1,95583 KM	1 USD = 1,70755 KM

(7) Prihodi iz ugovora s kupcima

Po temeljnog principu modela **MSFI 15** Prihodi iz ugovora s kupcima, Banka priznaje prihod po ispunjenju ugovorne obaveze, odnosno po primopredaji kontrole nad robama i uslugama. Na taj način, prihod se priznaje u iznosu koji očekivano pripada subjektu u vidu naknade. MSFI 15 se ne primjenjuje na najmove iz djelokruga MSFI 16, ugovore o osiguranju iz djelokruga MSFI 4, finansijske instrumente i druga ugovorna prava i obaveze iz djelokruga MSFI 9 Finansijski instrumenti, MSFI 10 Konsolidovani finansijski izvještaji, MSFI 11 Zajednički aranžmani, MRS 27 Odvojeni finansijski

izvještaji i MRS 28 Ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke poduhvate, te na nemonetarne razmjene između subjekata koji obavljaju istu djelatnost a za potrebe prodaje kupcima ili potencijalnim kupcima.

Shodno tome, prihodi od kamata i dividendi ne ulaze u djelokrug standarda za priznavanje prihoda. Prihodi Banke potiču prvenstveno od finansijskih instrumenata koji su izuzeti od primjene MSFI 15.

Prihodi od ugovora s kupcima potiču od prijenosa usluga tokom vremena i u određenom trenutku u poslovnim segmentima. Što je u skladu sa informacijama o prihodima koje se objavljaju za svaki izvještajni segment prema MSFI 8 Poslovni segmenti.

(8) Dobit po dionici

Banka prikazuje osnovni i razrijedeni dobitak po dionici (eng. EPS) za svoje redovne dionice, u skladu sa MRS 33 Dobitak po dionici. Osnovni dobitak po dionici se izračunava dijeljenjem dobiti ili gubitka pripisivog redovnim dioničarima Banke sa ponderisanim prosječnim brojem valjanih dionica u datom periodu. Razrijedeni dobitak po dionici se utvrđuje usklađivanjem dobiti ili gubitka pripisivog redovnim dioničarima sa svim drugim promjenama prihoda ili rashoda koji bi mogli proizići iz konverzije razrjedivih potencijalnih redovnih dionica i povećanja ponderisanog prosječnog broja valjanih redovnih dionica na osnovu ponderisanog prosječnog broja dodatnih redovnih dionica koje bi mogle biti valjane uz prepostavku konverzije svih razrjedivih potencijalnih redovnih dionica.

Tokom 2019. i 2018. godine nije bilo efekata razrjeđivanja dionica.

(9) Neto prihod od kamata

Za sve finansijske instrumente mjerene po amortizovanom trošku kao i za kamatnosnu finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednosti kroz drugu sveobuhvatnu dobit i finansijsku imovinu koja se ne drži za trgovanje mjerenu po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, prihodi od kamata i rashodi od kamata se knjiže po efektivnoj kamatnoj stopi.

Amortizovani trošak je iznos vrijednosti finansijske imovine ili finansijske obaveze izmijeren pri prvom priznavanju, umanjen za otplate glavnice, umanjen ili uvećan za kumulativni iznos amortizacije po metodi efektivne kamatne stope za bilo koju razliku između tog prvobitnog iznosa i iznosa po dospijeću. Za finansijsku imovinu, taj iznos se usklađuje sa eventualnim rezervisanjima za gubitke. Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađivanja sa eventualnim rezervisanjima za gubitke. Za kupljenu ili stvorenu finansijsku imovinu koja je umanjena za kreditne gubitke, efektivna kamatna stopa usklađena sa kreditnim gubicima se utvrđuje diskontovanjem budućih novčanih tokova, uključujući i kreditne gubitke, na amortizovani trošak dužničkog instrumenta prema prvom priznavanju.

Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskonтуje procijenjena buduća novčana plaćanja ili primitke kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta ili, gdje je to moguće, kraći period, na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine, osim kupljene i stvorene finansijske imovine umanjene za kreditne gubitke ili amortizovanog troška finansijske obaveze. Kalkulacija obuhvata transakcijske troškove i naknade i plaćene ili primljene poene koji čine sastavni dio efektivne kamatne stope (osim finansijskih instrumenata mjerenih po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak) i premije i diskonte. Očekivani kreditni gubici se ne uzimaju u obzir.

Za finansijsku imovinu koja naknadno pretrpi kreditne gubitke, prihod od kamata se priznaje primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijske imovine. Ukoliko se u narednim periodima stanje kreditnog rizika finansijskog instrumenta umanjenog za kreditne gubitke poboljša tako da finansijsko sredstvo više nije predmet kreditnog gubitka, prihod od kamata se priznaje primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine (s izuzetkom kupljene ili stvorene finansijske imovine umanjene za kreditne gubitke gdje se izračun prihoda od kamata ne vraća na bruto osnovu čak i ukoliko se kreditni rizik imovine popravi).

Prihod od kamata za imovinu koja se drži za trgovanje i kamatne komponente derivata se prikazuju pod "neto prihod od kamata". Promjene čiste fer vrijednosti nastale trgovanjem imovinom i obavezama se prikazuju pod "neto rezultat od finansijskih instrumenata".

Negativne kamate od finansijske imovine i finansijskih obaveza se prikazuju pod "neto prihod od kamata".

Prihod od dividendi se priznaje u trenutku zakonitog nastanka prava na isplatu.

(10) Neto prihod od naknada i provizija

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija (osim onih koji čine sastavni dio efektivne kamatne stope za finansijsku imovinu ili finansijsku obavezu su uključene efektivnu kamatnu stopu) se tretiraju u skladu sa MSFI 15 Prihodi iz ugovora s kupcima i prikazuju se pod "neto prihod od naknada i provizija".

Prema MSFI 15, prihod se priznaje kada Banka izvrši preuzetu obavezu i kupcu isporuči obećanu uslugu. Mora postojati vjerovatnoća da će Banka iz toga imati ekonomsku korist i iznos se može pouzdano utvrditi, bez obzira na to kada se vrši plaćanje. Prihod se mjeri po fer vrijednosti naknade koja je primljena ili će se potraživati, uzimajući u obzir ugovorom definisane uslove plaćanja ali ne i poreze i druge dadžbine.

Naknade zarađene pružanjem usluga u nekom vremenskom periodu se obračunavaju tokom tog perioda. Te naknade obuhvataju troškove pozajmica koji ne ulaze u efektivnu kamatnu stopu tog finansijskog instrumenta, troškove garancija, prihod od provizija po osnovu upravljanja imovinom, čuvanja i druge upravne i savjetodavne naknade, kao i naknade za posredovanje u osiguranju i valutne transakcije. Nasuprot tome, prihod od naknada za transakcijske usluge trećim osobama, kao što je npr. uredovanje pri kupovini dionica ili drugih vrijednosnica ili kupoprodaja poslova, se priznaje po okončanju predmetne transakcije.

Ostali rashodi po osnovu naknada i provizija se najvećim dijelom odnose na naknade za transakcije i usluge koje se priznaju kao rashod po primitku svake usluge.

(11) Neto rezultat od finansijskih instrumenata

Neto rezultat od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovanje obuhvata sve dobitke i gubitke iz promjena u fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza koje se drže za trgovanje, ostvarene dobiti i gubitaka po osnovu prestanka priznavanja, rezultate trgovanja vrijednosnicama i derivatima, neučinkovite dijelove prikazane u fer vrijednosti i transakcijama u svrhu zaštite novčanih tokova od rizika, te dobitaka iz konverziji valuta i gubitaka od monetarne imovine i obaveza. Banka je odabrala da prikaže kretanje čiste fer vrijednosti imovine i obaveza koje drži za trgovanje u prihodima iz trgovanja, bez povezanih kamatnih prihoda, rashoda i dividendi, koje su prikazane u "neto prihod od kamata".

Neto rezultat od finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz drugu sveobuhvatnu dobit i finansijske obaveze po amortizovanom trošku uključuje svu dobit i gubitke po osnovu prestanka priznavanja. U komparativnom periodu, dobit i gubitak od prestanka priznavanja i umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju koji se drže do dospijeća je prikazana pod "neto rezultat od finansijskih instrumenata".

(12) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja i ostali rashodi iz redovnog poslovanja

Ostali prihodi iz redovnog poslovanja i ostali rashodi iz redovnog poslovanja odražavaju sve druge prihode i rashode koji se ne mogu direktno pripisati redovnom poslovanju, npr. dobit i gubitak iz prodaje nekretnina, otpuštanje i dodjela pravnih predmeta i prihod iz upotrebe imovine koja je predmet najma. Pored toga, obuhvata rashode za ostale poreze i određene regulatorne naknade (bankovne pristojbe, doprinosi sistemu osiguranja depozita).

Pored toga, ova stavka obuhvata i gubitke od umanjenja vrijednosti i poništenja gubitaka od umanjenja vrijednosti nekretnina i opreme i druge nematerijalne imovine, kao i gubitke od umanjenja vrijednosti *goodwilla* (ako postoji) i nekonsolidovanih kapitalnih ulaganja.

(13) Finansijski instrumenti

Prikazivanje stavki u izvještaju o finansijskom položaju samo po sebi odražava prirodu finansijskih instrumenata. Iz tog razloga, definisane su klase prema stawkama u izvještaju o finansijskom položaju koje sadrže finansijske instrumente, u skladu sa **MSFI 9 Finansijski instrumenti**.

Finansijski instrument je svaki ugovor iz kojeg proističe finansijska imovina jedne ugovorne strane i finansijska obaveza ili vlasnički instrument druge ugovorne strane.

13.1. Klasifikacija i mjerjenje

Poslovni modeli

Sva finansijska imovina mora biti dodijeljena jednom od dole opisanih poslovnih modela. Pri prvom mjerenu finansijske imovine se pojedinačno određuje da li se radi isključivo o plaćanju glavnice i kamata (eng. SPPI), ukoliko imovina pripada jednoj od sljedećih kategorija:

- *Držanje radi naplate*: finansijska imovina se drži u cilju naplate ugovorenih novčanih tokova.
- *Držanje radi naplate i prodaje*: finansijska imovina se drži u cilju naplate ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine.
- *Ostalo*: finansijska imovina se drži za trgovanje ili ne zadovoljava uslove za gornje kategorije, nije identifikovana u Banci.

U rijetkim slučajevima kada subjekt promijeni poslovni model koji koristi za upravljanje određenom finansijskom imovinom, neophodno je izvršiti reklassifikaciju sve finansijske imovine zahvaćene tom promjenom. Ova vrsta naknadnih promjena ne zahtijeva reklassifikaciju niti korekciju ranijih perioda. Smatra se da prodaja zbog povećanja kreditnog rizika, prodaja blizu dospijeća i rijetke prodaje izazvane događajima koji se ne ponavljaju nisu u suprotnosti sa modelom "držanja radi naplate".

Karakteristike ugovorenih novčanih tokova

Za procjenu da li su ugovorni novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate, "glavnica" se definiše kao fer vrijednost finansijske imovine od početnog priznanja. "Kamata" se definiše kao naknada za vremensku vrijednost novca, za kreditni rizik povezan sa iznosom glavnice koji je neizmiren tokom određenog vremenskog perioda, kao i za ostale osnovne rizike i troškove kreditnog posla (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi), kao i profitna marža.

Prilikom procjene da li su ugovoreni novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamata (SPPI), Banka razmatra ugovorene uslove instrumenta i analizira postojeći portfolio na osnovu kontrolne liste za kriterije isključivog plaćanja glavnice i kamata. Ovo uključuje procjenu da li finansijska imovina sadrži ugovoreni rok koji bi mogao promijeniti vremenski period ili iznos ugovorenih novčanih tokova poput onih da ne ispunjava ovaj uslov, s obzirom na sljedeće: potencijalne događaje koji bi promijenili iznos ili vremenski okvir novčanih tokova, djelovanje poluge, uslovi prijevremenog plaćanja i produženja roka, uslovi koji ograničavaju potraživanje Banke na novčane tokove od određene imovine i mogućnosti koje mijenjaju naknadu za vremensku vrijednost novca.

Značajna područja koja su predmet prosudbe su jednostrane izmjene marže i kamatnih stopa, odredbe o prijevremenom plaćanju, druge karakteristike koje se odnose na uslovno plaćanje, finansiranje projekata i testiranje po referentnim vrijednostima za kredite sa neusklađenim kamatama. SPPI usklađenost se procjenjuje na sljedeći način:

- Procjenom jednostranih izmjena marže i kamatnih stopa je zaključeno da prenošenje troškova osnovnog ugovora o pozajmici, odredbe čiji je cilj očuvanje stabilnosti profitne marže i promjene kamatne stope odražavaju pogoršanje kreditnog rejtinga, ali ne ugrožavaju SPPI.
- Odredbe o prijevremenom plaćanju nisu od kritičnog značaja ukoliko iznos prijevremenog plaćanja odražava neizmireni iznos glavnice, kamate i naknada vezan za raniju otplatu. Naknada za prijevremeno plaćanje mora biti manja od iznosa gubitka kamatne marže i gubitka kamate.
- Druge karakteristike koje se odnose na uslovno plaćanje su obično sporedne poslovne odredbe. Kazna predstavlja povećane troškove praćenja rizika ili nadoknadu propuštene dobiti povezane s određenim događajem.
- Finansiranje projekata se analizira u slučaju pozivanja na izvršenje određenog poslovnog projekta. Ukoliko to nije

slučaj i ukoliko dužnik raspolaže dovoljnim kapitalom da može apsorbovati gubitke i time ne ugrožava svoju sposobnost redovne otplate kredita, smatra se da je prošao SPPI test.

- Pozajmice sa promjenjivom kamatnom stopom mogu imati karakteristike neusklađenih kamata (datum utvrđivanja kamate pada prije početka perioda, srodnna referentna stopa se ne podudara sa intervalom utvrđivanja kamate, i sl.). Da bi se procijenilo da li je vremenska vrijednost monetarne komponente kamate značajno izmijenjena (da li bi neusklađenost kamata mogla rezultirati ugovorno nediskontovanim novčanim tokovima koji se značajno razlikuju od referentnih uslova), obavezno se vrši testiranje po referentnim vrijednostima.

Prilikom vršenja ovog testa, prvo priznavanje, ugovoreni nediskontovani novčani tokovi finansijskog instrumenta se porede sa referentnim novčanim tokom, odnosno ugovorenim nediskontovanim novčanim tokovima koji bi nastali da nije došlo do izmjene vremenske vrijednosti monetarne komponente. Efekti izmjene vremenske vrijednosti monetarne komponente se razmatraju u svakom izvještajnom periodu, kao i kumulativno tokom vijeka trajanja finansijskog instrumenta. Test referentnih vrijednosti je zasnovan na spektru realnih scenarija. Odgovarajući referentni finansijski instrument je instrument sa istim kvalitetom kredita i uslovima ugovora, osim izmjene, bez obzira da li se odnosi na stvarno postojeću ili hipotetičku imovinu. Ukoliko subjekt zaključi da bi se ugovoreni (nediskontovani) novčani tokovi mogli značajno razlikovati (prag je 10%) od (nediskontovanih) referentnih novčanih tokova (periodično ili kumulativno), finansijska imovina ne zadovoljava zahtjeve iz tačaka 4.1.2(b) i 4.1.2A(b) MSFI 9 i stoga se ne može mjeriti po amortizovanom trošku ili kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI).

Tokom 2018. i 2019. godine nije bilo finansijskih instrumenata sa karakteristikama koje upućuju na neusklađenost kamata, što bi vodilo u mjerjenje po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Značajan obim finansijskih instrumenata sa kritičnim karakteristikama se ne očekuje zato što interna politika za nove proizvode eliminiše karakteristike koje potencijalno ne bi zadovoljile ovaj uslov.

Klasifikacija i mjerjenje finansijske imovine i finansijskih obaveza

Na osnovu poslovnog modela subjekta i karakteristika ugovornih novčanih tokova, banka klasificuje finansijsku imovinu u sljedeće kategorije:

- Finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku samo ako je cilj poslovnog modela subjekta da drži finansijsku imovinu, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neplaćenu glavnicu ("SPPI kriterij").
- Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (eng. FVTOCI), ako se imovina drži u poslovnom modelu u kojem se imovina drži i da bi se naplatili ugovoreni novčani tokovi i da bi se imovina prodala, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neplaćenu glavnicu (jednostavna karakteristika zajma).
- Finansijska imovina koja ne ispunjava ove kriterije se mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (eng. FVTPL). Pored toga, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnih ugovora o finansijskoj imovini. Finansijski instrument se procjenjuje u cijelini i mjeri se po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju kada Banka postane ugovorna strana u ugovoru vezanom za finansijski instrument. Finansijski instrumenti se prvobitno mjeru po fer vrijednosti sa uključenim transakcijskim troškovima (osim finansijskih instrumenata koji se mjeru po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, za koje se transakcijski troškovi priznaju direktno u bilansu uspjeha).

Pri početnom priznavanju, finansijska imovina se klasificuje u jednu od niže navedenih kategorija, a osnova ove klasifikacije zavisi od poslovnog modela subjekta i ugovorenih karakteristika novčanih tokova finansijske imovine. Naknadno mjerjenje se vrši u zavisnosti od kategorije.

Finansijska imovina po amortizovanom trošku

Finansijska imovina se klasificuje i naknadno mjeri po amortizovanom trošku, pod uslovom da se finansijska imovina drži po modelu držanja za naplatu i ukoliko se ugovorni novčani tokovi odnose isključivo na plaćanja glavnice i kamate na glavnicu. Finansijska imovina se pri početnom priznavanju mjeri po fer vrijednosti umanjenoj za otplate glavnice, umanjenoj ili uvećanoj za kumulativni iznos amortizacije po metodi efektivne kamatne stope za bilo koju razliku između tog prvobitnog iznosa i iznosa po dospijeću, uz usklađivanja po osnovu umanjenja vrijednosti. Prihodi od kamata se prikazuju u stavci "prihodi po osnovu kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope". Umanjenje vrijednosti se prikazuje u stavci "rashodi za kreditne gubitke od finansijske imovine". Veći dio finansijske imovine Banke se mjeri po amortizovanom trošku.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Finansijska imovina se klasificira i naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz drugu sveobuhvatnu dobit, pod uslovom da se finansijska imovina drži po modelu držanja za naplatu i prodaju i ukoliko se ugovorni novčani tokovi odnose isključivo na plaćanja glavnice i kamate na glavnicu. Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti a sva kretanja se priznaju kroz drugu sveobuhvatnu dobit, a procjena umanjenja vrijednosti se vrši po novom modelu očekivanog kreditnog rizika (eng. ECL model).

Prihodi od kamata se prikazuju u stavci "prihodi po osnovu kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope". Umanjenje vrijednosti se prikazuje u stavci "rashodi za kreditne gubitke od finansijske imovine". Razlika između fer vrijednosti i amortizovanog troška se prikazuje pod "rezerve fer vrijednosti" u konsolidovanom izvještaju o promjenama u kapitalu. Promjene fer vrijednosti dužničkih instrumenata tokom izvještajnog perioda se prikazuju u stavci "rezerva fer vrijednosti - dužnički instrumenti" u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Dobit i gubici od prestanka priznavanja se prikazuju u stavci "neto rezultat od finansijskih instrumenata".

Za vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, subjekti mogu pri početnom priznavanju neopozivo odabrati da klasifikuju instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (eng. FVTOCI). Ovaj izbor se može napraviti za svaku investiciju zasebno. Sve naknadne promjene fer vrijednosti se prikazuju u stavci "rezerva fer vrijednosti - vlasnički instrumenti" u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, bez recikliranja u izvještaju o dobiti ili gubitku.

Banka je kao ulaganja koja se mijere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) odredila manji portfolio vlasničkih instrumenata. Ovaj alternativni način prikazivanja je odabran zbog toga što su te investicije načinjene iz strateških razloga a ne radi sticanja dobiti iz kasnije prodaje, tako da u kratkoročnoj i srednjoročnoj perspektivi nije planirana prodaja ovih investicija.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Finansijskoj imovini koja se drži za trgovanje ili koja ne potpada pod poslovni model držanja za naplatu i držanja za naplatu i prodaju će se dodijeliti drugi poslovni model i ista će se mjeriti po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Pored toga, Banka može iskoristiti opciju i odrediti da se određena finansijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Prihod od kamata i prihod od dividendi se prikazuju u stavci "ostali prihod od kamata". Dobit i gubici od reevaluacije i prestanka priznavanja se prikazuju u stavci "neto rezultat od finansijskih instrumenata". Pored toga, svaki finansijski instrument čiji novčani tokovi nisu isključivo plaćanja glavnice i kamata se obavezno mjeri u ovoj kategoriji, čak i ukoliko se drži po poslovnom modelu držanja za naplatu i prodaju. Finansijska imovina koja se ne drži za trgovanje se sastoji od dvije potkategorije i dodjeljuje se poslovnom modelu "ostalo", a mjeri se po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak.

- ***Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak***

Pri početnom priznavanju, Banka može neopozivo odrediti da će određenu finansijsku imovinu, koja bi se inače naknadno mjerila po amortizovanom trošku ili fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, mjeriti po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak, ukoliko će time izbjegći ili značajno umanjiti nedosljednosti prilikom priznavanja i mjerjenja (odnosno "računovodstvenu neusklađenost") do kojih bi inače došlo mjerjenjem imovine i obaveza ili priznavanjem dobitaka ili gubitaka po raznim osnovama. Trenutno u Banci nema takvih slučajeva.

- ***Finansijska imovina koja se obavezno mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak***

Finansijska imovina se svrstava u ovu kategoriju ukoliko novčani tokovi nisu isključivo plaćanja glavnice i kamata ili ukoliko se drži po nekom od rezidualnih poslovnih modela osim držanja za trgovanje.

Vlasnički instrumenti koji se drže za trgovanje i vlasnički instrumenti koji se ne drže za trgovanje (a pri početnom priznavanju nisu svrstani u mjerjenje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit) se mijere po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak.

Kada se vrši izmjena ili razmjena finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku, a koja ne rezultira prestankom priznavanja, subjekat priznaje svako usklađivanje amortizovanog troška finansijske obaveze koje proizilazi iz izmjene ili razmjene u dobiti ili gubitku na dan te izmjene ili razmjene.

Izmjene fer vrijednosti obaveza mjerene po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak, a koje proizilaze iz promjene kreditnog rizika date obaveze, priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, a preostali iznos promjene fer vrijednosti se prikazuje u dobiti ili gubitku.

Tokom 2019. i 2018. godine nije bilo promjena u poslovnom modelu Banke.

13.2. Umanjenje vrijednosti

U primjeni modela očekivanog kreditnog gubitka (eng. ECL), koji je orijentisan ka budućnosti, Banka priznaje očekivani kreditni gubitak i ažurira očekivane kreditne gubitke priznate na datum svakog izvještaja kako bi realno prikazala promjenu kreditnog rizika finansijske imovine. Standardi koji se odnose na umanjenje vrijednosti mjere očekivani kreditni gubitak na osnovu realnih i dokazivih informacija, što uključuje historijske i tekuće informacije i prognoze, te stoga razmatraju buduće kreditne gubitke u različitim scenarijima.

Cjeloživotni očekivani kreditni gubitak je očekivana sadašnja vrijednost gubitaka do kojih će doći ako dužnici u nekom trenutku prije konačnog dospjeća finansijske imovine ne ispunе svoje obaveze, uz istovremeno razmatranje vjerovatnoće tog neispunjerenja i nastanka kreditnog gubitka (gubitak uzrokovan neispunjerenjem obaveza).

Pregled izračuna očekivanog kreditnog gubitka

Banka određuje očekivani kreditni gubitak kao razliku između novčanih tokova koji dospijevaju prema Banci u skladu sa ugovorenim uslovima finansijskog instrumenta i novčanih tokova čiji priliv Banka očekuje. Iako MSFI 9 navodi ovaj cilj, generalno ne propisuje detaljne metode i tehnike za postizanje istog.

Za utvrđivanje novčanih tokova čiji priliv Banka očekuje, Banka koristi pristup zasnovan na zbiru marginalnih gubitaka u kojem se očekivani kreditni gubici računaju kao zbir marginalnih gubitaka nastalih u svakom vremenskom periodu od izvještajnog datuma. Marginalni gubici se izvode iz individualnih parametara koji procjenjuju izloženost i gubitke u slučaju neispunjerenja obaveza i uslovne vjerovatnoće neispunjerenja obaveza u svakom periodu (vjerovatnoća neispunjerenja obaveza u vremenskom periodu X je uslovljena prepostavkom da izloženost nastavlja da postoji do vremenskog perioda X). Cjeloživotni očekivani kreditni gubitak se zasebno izračunava za svaki scenario uzimajući u obzir trenutne informacije i očekivanja za budućnost. Objedinjavanje konačnog očekivanog kreditnog gubitka se vrši na kraju, ponderisanjem različitih individualnih scenarija. Banka izračunava ukupno tri ishoda: Osnovni slučaj, optimistični slučaj i pesimistični slučaj, s tim da se povremeno simuliraju i nepovoljniji scenariji u cilju boljeg razumijevanja dinamike i potencijalnih rizika portfolija (vidi poglavlje Informacije o budućim događajima).

Predmetni period i parametri korišteni u kalkulaciji očekivanih kreditnih gubitaka zavise od dospjeća transakcije, nivo rizika transakcije prema MSFI 9 i korištenog makro scenarija. U 1. nivou rizika se razmatra očekivani kreditni gubitak u periodu do jedne godine, dok se u 2. i 3. nivou obavezno priznaje cjeloživotni kreditni gubitak.

Parametri vjerovatnoće neispunjerenja obaveza (eng. PD) odražavaju vjerovatnoću neispunjerenja obaveza u određenom vremenskom periodu. Ovi parametri korišteni u izračunu očekivanog kreditnog gubitka se određuju na osnovu modela i metodologije koju je izradila interna služba Banke zadužena za razvoj modela. Generalno, modeli se specifično izrađuju za svaku zemlju i segment gdje god je to moguće i izvodljivo. Na određene dijelove portfolija se primjenjuju modeli na nivou Grupe koji odražavaju dostupnost podataka i karakteristike portfolija. U određenim slučajevima se iz prethodno spomenutih razloga koriste i eksterni podaci dobijeni od reiting agencija. Po pitanju metodologije, odabrani pristup je indirektno modeliranje. To znači da se postojeća Basel III metodologija koristi kao polazna osnova koja se zatim prilagođava kako bi u potpunosti zadovoljila zahtjeve MSFI 9. To prepostavlja isključivanje svih konzervativnih prepostavki iz modela, uključivanje unaprijed orijentisanih "point-in-time" informacija u metodologiju, kao i procjenu vremenske strukture cjeloživotne vjerovatnoće neispunjerenja obaveza.

Izloženost u slučaju neispunjerenja obaveza (eng. EAD) predstavlja procijenjenu visinu izloženosti, uključujući otplate glavnice i kamata i očekivanu iskorištenost vanbilansnih obaveza. Izloženost u slučaju neispunjerenja obaveza predstavlja bruto knjigovodstvenu vrijednost u trenutku neispunjerenja obaveza, a sadašnja vrijednost novčanih tokova na datum izvještaja se izračunava diskontovanjem po efektivnoj kamatnoj stopi. U slučajevima gdje ugovor ne navodi dospijeće, za određivanje strukture novčanih tokova se koriste kvantitativni i/ili kvalitativni kriteriji (npr. okviri).

Gubitak u slučaju neispunjerenja obaveza (eng. LGD) predstavlja procijenjenu visinu gubitka u slučaju neispunjerenja obaveza. Za ovaj parametar se koristi pojednostavljeni pristup. Banka u izračun očekivanih kreditnih gubitaka prema MSFI 9 uključuje stručno utvrđene okvirne vrijednosti gubitka u slučaju neispunjerenja obaveza. Te vrijednosti se interno uskladjuju, a vršenjem kvalitativnih i/ili kvantitativnih provjera se osigurava njihovo postavljanje na odgovarajući nivo. Pored općeg izračuna očekivanih kreditnih gubitaka zasnovanog na interno utvrđenim parametrima/metodologiji rizika,

primjenjuje se i pristup na nivou portfolija za određene okolnosti koje se drugačije ne mogu adekvatno razmatrati unutar općeg okvira, a relevantne su za izvještajni datum. Ovi aspekti se odnose ali nisu ograničeni na dostupnost i kvalitet podataka, slabosti modela/parametara, ograničene vremenske serije i/ili vremenska odstupanja u podacima. Definisan je formalizovani pristup kojim će se osigurati dosljedna i pouzdana primjena u okviru sveobuhvatne računske logike.

Značajno povećanje kreditnog rizika

Banka mjeri očekivani kreditni gubitak u tri nivoa koji odražavaju progresivno pogoršavanje kvaliteta kredita. U 1. nivou kreditnog rizika se razmatra očekivani kreditni gubitak u periodu do 12 mjeseci, dok se u 2. i 3. nivou kreditnog rizika priznaje cjeloživotni kreditni gubitak.

Prvi nivo kreditnog rizika počinje da teče po stvaranju finansijskog instrumenta i očekivani kreditni gubitak za prvih 12 mjeseci se priznaje kao trošak uz formiranje rezervisanja za gubitak. Za finansijsku imovinu, prihod od kamata se izračunava na osnovu bruto knjigovodstvene vrijednosti. Ako ne dođe do promjene u kvalitetu kredita, postupak svaki put ostaje isti do dospijeća.

Ako se zaključi da kvalitet kredita značajno opada, imovina prelazi u 2. nivo kreditnog rizika prema definisanim nivoima Banke (kako je detaljnije opisano u nastavku). Od tog trenutka se primjenjuje puni, cjeloživotni očekivani kreditni gubitak, što rezultira značajnim povećanjem rezervisanja.

Treći nivo kreditnog rizika nastupa kada se kvalitet kredita u finansijskoj imovini pogorša do tačke nastanka kreditnih gubitaka, odnosno imovina bude umanjena za kreditne gubitke ili postane predmet neispunjena obaveza. Cjeloživotni očekivani kreditni gubici se i dalje primjenjuju u ovom nivou kreditnog rizika, a prihod od kamata se računa na osnovu neto knjigovodstvene vrijednosti (tj. bruto knjigovodstvena vrijednost uskladena za rezervisanje za gubitak). Poštuje se važeća regulatorna definicija propisana lokalnim propisima:

- Vjerovatno je da dužnik neće u potpunosti platiti svoje kreditne obaveze Banci, bez preuzimanja mjera od strane Banke poput izvršenja obezbeđenja (ukoliko ga ima); ili
- Dužnik je više od 90 dana u kašnjenju u pogledu ispunjavanja materijalno značajne obaveze prema Banci po osnovu kredita.

Banka koristi definiciju neplaćanja (neispunjena ugovornih obaveza) propisanu Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo, s obzirom da ista predstavlja standard koji osigurava dosljedno postupanje svih subjekata u svim procesima upravljanja rizikom. Odluka da li je određena finansijska imovina umanjena za kreditne gubitke se donosi praćenjem temeljnih kriterija definisanih Politikom otkrivanja i oporavka od statusa neispunjena obaveza.

Za potrebe izračuna očekivanih kreditnih gubitaka Banka klasificuje transakcije po različitim nivoima kreditnog rizika na osnovu kvalitativnih i kvantitativnih kriterija. Ti kriteriji se utvrđuju i u samom standardu i internim analizama koje se provode u raznim zemljama i različitim vrstama portfolija. Indikatori za klasifikaciju po nivoima kreditnih rizika su:

Kvalitativni kriteriji:

- dospjelo dugovanje starije od 30 dana: Banka inicira ovaj kriterij čim ugovorna plaćanja kasne više od 30 dana.
- restrukturisane izloženosti: to su izloženosti za koje je Banka preduzela mjere restrukturisanja zbog toga što se dužnik susreo sa finansijskim teškoćama. Mjere restrukturisanja mogu rezultirati time da se predmetne izloženosti klasifikuju kao prihoduće ili neprihoduće, što implicira prelaz u 2. ili 3. nivo kreditnog rizika.

Dodatni kvalitativni kriteriji vezani za nadzorne liste i sisteme ranog upozoravanja se odražavaju na vjerovatnoću neispunjena obaveza kroz automatsko pogoršanje ocjene klijenta (koja čini sastavni dio rejting modela i procesa) ili djeluju kao okidač za prelazak u određeni nivo kreditnog rizika, zavisno od portfolija.

Kvantitativni kriteriji se primjenjuju na osnovu vjerovatnoće neispunjena obaveza, odnosno značajnih negativnih promjena u 12-mjesečnoj vjerovatnoći neispunjena obaveza na izvještajni datum u odnosu na prvo priznavanje izloženosti, a značajnost se ocjenjuje prema različitim pragovima vjerovatnoće neispunjena obaveza zavisno od portfolija. Ovi pragovi se redovno analiziraju iz kvalitativne i/ili kvantitativne perspektive kako bi se osiguralo da su kriteriji realni (vidi poglavje "Validacija"). Pored toga, za neke dijelove portfolija se primjenjuje poluga kao dopunski

kriterij koji odražava promjene izloženosti koje zavise od makroekonomskih okolnosti koje se nisu mogle predvidjeti u trenutku prvog priznavanja i/ili koje se nisu direktno odrazile na parametar vjerovatnoće neispunjena obaveza na izvještajni datum. Zbog ograničenih vremenskih serija dolazi do slučajeva da rejting nije poznat u trenutku stvaranja. U takvim slučajevima se koristi pojednostavljeni pristup zasnovan na historijskoj simulaciji rejtinga (vjerovatnoća neispunjena obaveza u određenom trenutku se koristi kao zamjena za početno priznavanje), dok se dodatni mehanizmi koriste kako bi se uzeli u obzir dodatni efekti koji proizilaze iz te pretpostavke.

I kvalitativni i kvantitativni faktori koji se koriste za raspoređivanje po nivoima kreditnog rizika se kontinuirano provjeravaju i prate kako bi se osiguralo da su adekvatni i primjenjivi u svakom trenutku (vidi poglavje "Validacija").

Informacije o budućim događajima

Banka uključuje informacije o budućim događajima u svoju procjenu toga da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika po nekom instrumentu od početnog priznavanja i u svoje mjereno očekivanih kreditnih gubitaka. Banka je identificirala i dokumentovala ključne pokretače kreditnog rizika za svaki portfolio finansijskih instrumenata i, koristeći analizu historijskih podataka, procijenila je odnose između makroekonomskih varijabli i kreditnog rizika. Ovi ključni pokretački faktori korišteni u analizi uključuju, pored drugih važnih faktora, i sljedeće važne indikatore: stopu nezaposlenosti, stopu rasta BDP-a, cijene nekretnina, industrijsku proizvodnju. Sve uvrštene varijable se utvrđuju na nivou zemlje i portfolija, ukoliko je to moguće i izvodljivo.

Prognoze ovih ekonomskih pokazatelja se redovno evaluiraju i ažuriraju. Ulazni podaci za ove prognoze se prikupljaju iz unutrašnjih i vanjskih izvora. Provode se opsežne interne provjere i (po potrebi) vrši se usaglašavanje kako bi se osiguralo da prognoze odražavaju stavove Banke o budućim ishodima. To uključuje i različite scenarije za budućnost i vjerovatnoću njihovog ostvarenja. Scenariji obuhvataju prognoze za temeljni ekonomski scenario, optimistični scenario i pesimistični scenario, te faktor vjerovatnoće (ponder) za svaki od njih. Prognozirani parametri se dosljedno primjenjuju u različitim internim procesima Banke.

Izjave koje se odnose na buduće podatke sadržane u ovom izvještaju se zasnivaju na trenutnim procjenama, pretpostavkama i projekcijama Banke, kao i na trenutno dostupnim javnim informacijama. Iste ne garantuju buduće poslovanje i sadrže određene poznate i trenutno nepoznate rizike i neizvjesnosti, a zasnivaju se na pretpostavkama vezanim za buduće događaje koje se možda neće pokazati tačnima. Mnogi faktori bi mogli uzrokovati materijalna odstupanja između trenutačnih rezultata ili učinaka od onih koji mogu biti izraženi ili implicirani u tim izjavama.

U tabelama ispod su prikazani scenariji za temeljni slučaj, povoljni (optimistični) slučaj i nepovoljni (pesimistični) slučaj sa prognozama odabranih varijabli vezanih za buduće događaje koje su korištene za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka na kraju 2019. godine. Prikazani iznosi predstavljaju prosječnu vrijednost makroekonomskih varijabli tokom prvih 12 mjeseci i preostali dvogodišnji period projekcije za temeljni slučaj, kao i prosječne vrijednosti za kompletan horizont projekcije (3 godine) u optimističnom i pesimističnom slučaju.

Bosna i Hercegovina	Temeljni slučaj		Optimistični slučaj	Pesimistični slučaj
	Prvih 12 mjeseci ¹	Preostali 2-godišnji period ¹	3-godišnji period ¹	3-godišnji period ¹
Stvarni BDP (konstantne cijene)	3,0	3,5	4,0	2,1
Stopa nezaposlenosti (ILO, prosjek %)	18,5	16,1	15,9	18,2
CPI inflacija (prosjek % YoY)	1,2	1,9	2,0	1,1

¹ Vrijednosti predstavljaju prosječnu vrijednost za navedeni period

Ekonomski rast je do sada u 2019. usporen i osnovna stopa rasta će vjerovatno biti ispod 3% na godišnjem nivou. Čini se da je usporavanje rasta euro zone, ključnog izvora izvozne potražnje i doznaka, ostavilo posljedice na ekonomsku aktivnost. S obzirom na važnost izvoza za rast, pad industrijske proizvodnje u ovoj godini sigurno ne predstavlja dobar znak u perspektivi budućeg rasta. Gledajući iz godine u godinu, industrijska proizvodnja je u svim mjesecima 2019. godine do sad bila sve manja. To je po informacijama Centralne banke naročito posljedica slabije strane potražnje, a pad je zabilježen u sektorima proizvodnje, rudarstva i energetike. Izvoz usluga je nastavio da raste ove godine, ali ne dovoljno da bi nadoknadio sporiji rast izvoza roba. Pozitivan rast stvarnog BDP-a i dalje stvara potražnju za radnom snagom i stoga stopa nezaposlenosti nastavlja da opada. Migracije iz zemlje isto tako potiskuju stope nezaposlenosti

naniže, a centralna banka je zabilježila i efekte rasta broja penzionera-umirovljenika i negativne demografske trendove. Iako je tržište rada još uvijek daleko od ozbiljnijih pritisaka, pozitivni trendovi stvaraju pozitivan pritisak na rast plata. U skladu sa trendovima prisutnim i drugdje u regiji, građevinski sektor trenutno doživljava zdravu stopu rasta i očekuje se da će se taj rast i nastaviti. U pogledu privatnih investicija, potražnja za kreditima je robusna a kamatne stope su na historijski niskom nivou. Iako su neka javna ulaganja u infrastrukturu pogodjena kašnjenjima vezanim za politička pitanja, javna ulaganja će vjerovatno biti prilično snažna u periodu projekcije, naročito ona koja se odnose na putnu i energetsku infrastrukturu. Inflacija će se zadržati na historijski niskom nivou, iako će se blago povećati prema kraju perioda projekcije zbog sve manje nezaposlenosti.

Optimistični scenario prepostavlja da se privreda sve više otvara i da će se pozitivni efekti osjetiti različitim kanalima: izvoz roba i usluga, doznake, direktnе strane investicije i drugi prilivi kapitala. Rast je značajno veći od temeljnog scenarioja, mada ne toliko da dostigne nivo rasta u godinama prije krize. Kineske investicije su u porastu na Zapadnom Balkanu i predstavljaju kako potreban izvor sredstava za finansiranje infrastrukture. U odgovoru na to, EU ubrzava tempo u procesu pridruživanja i Zapadnom Balkanu dodjeljuje dodatna sredstva iz svog budžeta. Veće strane investicije stižu na Zapadni Balkan, odražavajući brži tempo pridruživanja.

Pesimistični scenario prepostavlja značajno usporavanje rasta u 2020. godini. Rast stvarnog BDP-a ostaje ispod početnog nivoa tokom 2021-2022, da bi se 2023-2024 vratio na početnu vrijednost. Ovaj scenario prepostavlja obimna pogoršanja ekonomske situacije u ključnim svjetskim ekonomijama, ali bez značajne finansijske nestabilnosti. Rezultat je to da su predviđena pogoršanja u poređenju sa nepovoljnim scenariojem u oba slučaja mnogo površnija i stoga brže dolazi do oporavka. Međutim, nepovoljni scenario u 1. i 2. godini predviđa duboku (i jednaku u smislu obima) recesiju, dok pesimistični scenario prepostavlja da će se glavni efekti osjetiti u 1. godini i da će do 2. godine taj pad biti značajno ublažen. Po ovom scenarioju, negativni efekti slabijeg globalnog rasta bi se osjetili u trgovini, turizmu, doznakama i direktnim stranim investicijama. Međutim, ipak ne bi došlo do značajnog negativnog finansijskog šoka (što je važna razlika između negativnog i nepovoljnog scenarioja).

Validacija

Metodologija i prepostavke primijenjene u izračunu očekivanog kreditnog gubitka su ugrađene u interni proces validacije. To znači da su modeli/metodologije predmet kontinuiranog procesa provjere kvaliteta i unapređivanja. Validacioni standardi koji su u primjeni se unaprijed formalno propisuju kako bi se osigurala dosljedna evaluacija u svakom trenutku. Validacija se generalno provodi na godišnjoj osnovi.

Banka pravi razliku između početne i tekuće validacije.

- Početna validacija se vrši nakon izrade novog modela, većih izmjena postojeće metodologije i/ili značajnih promjena vrijednosti.
- Tekuće validacije predstavljaju redovnu reviziju postojeće metodologije (u slučaju da početna validacija nije provedena).

Pored procesa koji se provodi na godišnjem nivou vrši se i mjesечно praćenje kako bi se pravovremeno identifikovao razvoj portfolija i modela i odgovorilo na već prijavljene nalaze.

Validaciju vrši nezavisna unutrašnja jedinica koja podnosi izvještaj lokalnoj upravi i višoj upravi Grupe.

Otpisi

Ukoliko Banka ne može realno očekivati povrat, pristupa se otpisu. Otpis je događaj prestanka priznavanja (u cijelini ili parcijalno) koji je tipično pokrenut ustupcima datim dužnicima koji se nalaze u ozbiljnim finansijskim poteškoćama i/ili odlukom Banke da više nije realno očekivati naplatu predmetnog iznosa.

Otpis može obuhvatiti samo već priznati očekivani kreditni gubitak. Otpisani iznos može biti ili otpis u punom iznosu ili parcijalni otpis.

Pored općih kriterija za prestanak priznavanja (vidi poglavlje "Prestanak priznavanja i modifikovanje ugovora"), ispunjenje sljedećih kriterija vodi ka prestanku priznavanja finansijske imovine:

- neobezbjedjena finansijska imovina, ako je dužnik već u stečajnom postupku;
- neobezbjedjena finansijska imovina, ukoliko nije zabilježena otplata finansijske imovine u periodu od jedne godine;
- obezbijedjena finansijska imovina, ukoliko nije zabilježena otplata u definisanom periodu, zavisno od vrste obezbjeđenja:
 - a. nekretnina, ukoliko nije zabilježena otplata u periodu od 5 godina,
 - b. pokretnina, ukoliko nije zabilježena otplata u periodu od 2 godine,
 - c. ostalo (ne potpada pod a. ili b.), ukoliko nije zabilježena otplata u periodu od 1 godine;
- finansijska imovina koja je bila predmet restrukturisanja tri ili više puta, gdje Banka smatra da dužnik više nije sposoban da otplati svoje obaveze;
- finansijska imovina za koju je pravo Banke da potražuje naplatu od dužnika sudskim ili drugim putem okončano odobravanjem obavezujuće nagodbe;
- drugi faktori koji su definisani za finansijsku imovinu koja se smatra nenaplativom.

13.3. Prestanak priznavanja i modifikovanje ugovora

Prestanak priznavanja finansijske imovine se vrši kada:

- ugovorna prava na primitak novčanih tokova od imovine isteknu; ili
- Banka prenese svoja prava na primitak novčanih tokova od imovine ili preuzme obavezu da plati primljene novčane tokove u punom iznosu bez materijalnog kašnjenja trećoj osobi u okviru "pass-through" aranžmana; ili
- ako je: (i) Banka prenijela suštinski sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ili (ii) nije ni prenijela niti zadržala suštinski sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ali je prenijela pravo kontrole nad imovinom.

Izmjene ugovora koje nastaju kao rezultat pregovora sa dužnikom mogu dovesti do dvije vrste modifikacija inicijalno ugovorenih novčanih tokova.

Značajne modifikacije koje dovode do prestanka priznavanja finansijske imovine

Ako se ugovorni novčani tokovi finansijske imovine suštinski ponovo dogovaraju ili mijenjaju, to će rezultirati prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) te finansijske imovine. Priznaje se nova finansijska imovina sa modifikovanim uslovima, a razlika između amortizovanog troška finansijske imovine koja se prestaje priznavati i fer vrijednosti nove finansijske imovine se priznaje u izvještaju o dobiti ili gubitku. Ukoliko dužnik nije u statusu neispunjerenja obaveza, odnosno ako značajna modifikacija ne vodi ka neispunjenu obaveza, onda će nova imovina biti klasifikovana u 1. fazu. Ako dužnik nije ispunio obaveze ili ako modifikacija vodi do prestanka priznavanja originalne finansijske imovine i stvaranja nove finansijske imovine sa velikim popustom koji odražava nastale kreditne gubitke, nova imovina će se pri početnom priznavanju smatrati kupljenom ili stvorenom imovinom umanjenom za kreditne gubitke (eng. POCI). Za finansijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke se ne formiraju rezervisanja za gubitke i cjeloživotni očekivani kreditni gubitak se prilikom početnog priznavanja odražava u efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditne gubitke. Shodno tome, iznos promjena u cjeloživotnom očekivanom kreditnom gubitku nakon početnog priznavanja finansijske imovine umanjene za kreditne gubitke treba prznati kao dobit ili gubitak po osnovu umanjenja vrijednosti u računu dobiti ili gubitka. Čak i ako su cjeloživotni očekivani kreditni gubici manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su uključeni u procijenjene novčane troškove prilikom početnog priznavanja, povoljne izmjene cjeloživotnih očekivanih gubitaka se moraju priznati kao dobit od umanjenja vrijednosti.

Sljedeći glavni kriteriji rezultiraju značajnim izmjenama:

- Kvantitativni - značajna promjena ugovorenih novčanih tokova kada se sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontovana po inicijalno ugovorenog efektivnoj kamatnoj stopi razlikuje od diskontovane sadašnje vrijednosti originalnog finansijskog instrumenta za minimalno 10%.
- Kvalitativni:
 - promjena dužnika,
 - promjena valute,
 - promjena svrhe finansiranja,
 - uklanjanje ili uvođenje elemenata kritičnih za SPPI u ugovor o najmu.

Neznačajne modifikacije koje ne dovode do prestanka priznavanja finansijske imovine

U slučaju ponovnog dogovora ili izmjene ugovornih novčanih tokova finansijske imovine koja ne rezultira prestankom priznavanja finansijske imovine, subjekti trebaju preračunati bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine na osnovi tako dogovorenih ili izmijenjenih ugovornih novčanih tokova diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi. Dobit ili gubitak od izmjene se priznaje u računu dobiti i gubitka.

Finansijska obaveza prestaje se priznavati kada je ugovorna obaveza izvršena, poništena ili istekla.

(14) Ugovori o reotkupu

Ugovor o reotkupu je ugovor između dvije ugovorne strane prema kojem jedna ugovorna strana drugoj ustupa vlasništvo nad predmetnom imovinom po dogovorenim cijenama na ograničen vremenski period, pri čemu se istovremeno definije da ta imovina po isteku dogovorenog roka treba ili može biti otkupljena za prethodno dogovoreni iznos. Prema MSFI 9, prodavač nastavlja priznavati imovinu u svom izvještaju o finansijskom položaju ako prodavač u suštini zadržava sav rizik i dobit vezan za vlasništvo. Primljeni novčani iznos prodavač prikazuje kao obavezu, dok ga kupac prikazuje kao potraživanje.

(15) Fiducijarne transakcije

Fiducijarne transakcije koje je Banka zaključila u svoje ime, ali za račun neke treće strane se prema MSFI-ju ne uključuju u izvještaj o finansijskom položaju. Provizije su uključene u neto prihod od naknada i provizija u bilansu stanja.

(16) Finansijske garancije

Finansijske garancije su ugovori kojima se Banka obavezuje na isplatu naknade nosiocu garancije za nastale gubitke. Takvi gubici nastaju ako neki dužnik ne izvršava svoju obavezu plaćanja u skladu s odredbama i uslovima ugovora. Finansijske garancije se inicijalno priznaju kao obaveze po fer vrijednosti, uključujući transakcijske troškove direktno povezane s izdatom garancijom. Inicijalno mjerjenje je dobivena premija i ovaj iznos se naknadno amortizira s prihodom od naknada. Obaveze se potom mjere u skladu s većim od iznosa rezervi za očekivani kreditni gubitak i amortizovanog salda inicijalno priznate premije.

(17) Novac i novčana sredstva

Novac i novčana sredstva obuhvataju novac i novac na računima u centralnim bankama koje dospijevaju na dnevnom nivou, depozite koji dospijevaju na dnevnom nivou, kao i obaveznu rezervu. Ti iznosi se navode u amortizovanim troškovima. Dužnički instrumenti koje izdaju javni organi prihvatljivi za refinansiranje u centralnim bankama se ne prikazuju u ovoj stavci već, ovisno o njihovoj kategoriji mjerena, u finansijskoj imovini.

(18) Materijalna imovina: nekretnine, postrojenja i oprema

Zemljište i objekti koje Banka koristi kod vršenja svoje poslovne djelatnosti, kao i poslovna i uredska oprema prikazuje se pod stavkom nekretnine, postrojenja i oprema. Ovdje se prikazuje i imovina koja se iznajmljuje trećim stranama pod ugovorima o operativnom leasingu; za više detalja vidjeti Napomenu (3) 3.1. MSFI 16 Najmovi, a za komparativni period vidi (4) Standardi koji se primjenjuju za komparativne periode. Nekretnine kupljenje radi ostvarivanja povrata investicije prikazuje se pod stavkom ulaganje u nekretnine.

Vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme mjeri se po amortizovanom trošku. Predviđena amortizacija se obračunava linearnom metodom na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva. Primjenjuju se sljedeće stope amortizacije i procijenjeni vijek upotrebe:

Stopa amortizacije	u %	u godinama
za nepokretnu imovinu (objekti)	2%	50 g.
za pokretnu imovinu (postrojenja i oprema)	10-33.3%	3-10 g.

Predviđena amortizacija na iznajmljene objekte, te nekretnine, postrojenja i opremu koje koristi Banka prikazuje se zasebno, pod stavkom deprecijacija i amortizacija u bilansu uspjeha. Dobit i gubitak zabilježen prilikom prodaje, kao i

tekući prihod od najma investicijske imovine prikazuje se pod stavkama drugi operativni prihod ili drugi operativni rashod.

Na svaki datum podnošenja izvještaja vrši se pregled imovine kako bi se detektovala moguća umanjenja njene vrijednosti. U tu svrhu, trenutna knjigovodstvena vrijednost se netira s nadoknadivim iznosom u skladu s MRS 36. Dakle, nadoknadi iznos je viši iznos od sljedeća dva iznosa: fer vrijednost umanjena za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Ako je nadoknadi iznos manji od knjigovodstvene vrijednosti, umanjenje se mora prikazati. Ukoliko imovina generira priliv koji je u velikoj mjeri ovisan o novčanom prilivu druge imovine, vrši se test umanjenja vrijednosti na osnovu pojedinačne imovine. U protivnom, test umanjenja vrijednosti vrši se kod jedinice koja generira novac kojoj imovina pripada. MRS 36 definiše jedinicu koja generira novac kao najmanju prepoznatljivu grupu imovine koja generira novčane prilive koji su u najvećoj mjeri nezavisni od novčanih priliva druge imovine ili grupe imovine. Umanjenje vrijednosti ili poništavanje umanjenja vrijednosti, ako ga ima, prikazuje se pod stavkom ostali operativni prihodi ili ostali operativni rashodi. U slučaju prestanka razloga za umanjenje vrijednosti, vrši se poništavanje prethodno priznatog umanjenja vrijednosti. Poništavanje je ograničeno tako da knjigovodstvena vrijednost imovine ne može prekoračivati iznos koji bi bio prikazan nakon amortizacije da u prethodnim godinama nije zabilježen nikakav gubitak od umanjenja vrijednosti.

(19) Nematerijalna imovina

Pod nematerijalnom imovinom prikazuju se softver, kao i avansne uplate izvršene za nematerijalnu imovinu. Ta imovina se mjeri po trošku nabavke umanjenom za amortizaciju.

Predviđena amortizacija se iskazuje linearном metodom na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva pod stavkom amortizacija nekretnina i opreme i nematerijalne imovine. Primjenjuju se sljedeće stope amortizacije i procijenjeni vijek upotrebe:

Stopa amortizacije ili vijek upotrebe	u %	u godinama
za softver	14,29%	7 g.

U slučaju da ima pokazatelja umanjenja vrijednosti, provodi se test umanjenja vrijednosti u skladu s MRS 36 na način opisan po stavkom "materijalna imovina", a umanjenje vrijednosti se iskazuje u bilansu uspjeha. Umanjenje vrijednosti ili poništavanje umanjenja vrijednosti, te dobit i gubitak od prodaje, ako ga ima, prikazuje se pod stavkom ostali operativni prihodi ili ostali operativni rashodi.

(20) Porezna imovina i porezne obaveze

Kratkoročna i odgođena porezna imovina i obaveze se zajedno iskazuju u izvještaju o finansijskom položaju pod stavkama "porezna imovina" i "porezne obaveze". Rashod po osnovu poreza na dobit na osnovu poreza na dobit predstavlja zbir tekućeg poreskog dugovanja i odgođenog poreza.

Porezna obaveza temelji se na oporezivoj dobiti za predmetnu godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti iskazane u bilansu uspjeha jer on ne uključuje stavke prihoda ili rashoda koje su oporezive ili odbitne u drugim godinama, kao ni stavke koje nikad nisu oporezive ni odbitne. Tekuća porezna obaveza Banke izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum bilansa.

Odgođena porezna imovina i odgođene porezne obaveze se obračunavaju metodom bilanske obaveze, između poreske osnovice stavki u izvještaju o finansijskoj poziciji i iznosa iskazanih u skladu s MSFI-jem. U slučaju očekivanih oporezivih privremenih razlika, primjenjuje se odgoda poreza. Odgođena poreska obaveza se priznaje ako će poništavanje oporezivih privremenih razlika dovesti do stvarnog poreskog opterećenja. Odgođena porezna imovina se priznaje za oporezive privremene razlike koje rezultiraju poreskom olakšicom. Odgođena porezna imovina i odgođene porezne obaveze su smanjene na način propisan MRS 12. Priznavanje odgođenog poreza dozvoljeno je samo ako postoje uvjerljivi dokazi da će biti dostupno dovoljno oporezive dobiti.

Odgođeni porez se mjeri na osnovu poreskih stopa za koje se očekuje da će biti primijenjene na poreske razlike kad se one ponište, na osnovu poreskih stopa koje su uvedene ili naknadno uvedene na datum podnošenja izvještaja, i odražavaju neizvjesnost vezanu za porez na dobit, ako ga ima. U skladu s MRS 12, ne vrši se odbitak netekućih odgođenih poreza. Odgođena poreska imovina se prikazuje u prenesenim poreskim gubicima ako postoje uvjerljivi dokaz da će u

budućnosti biti dostupna porezna dobit na osnovu kojih se gubici mogu koristiti. Ta procjena se vrši na osnovu poreznih planova koji se temelje na poslovnim planovima koje je odobrila Uprava.

Na kraju svakog izvještajnog perioda vrši se revizija mogućnosti povrata odgođene porezne imovine zbog prenesenih poreskih gubitaka i oporezivih privremenih razlika.

Priznavanje i poništavanje porezne imovine i poreznih obaveza prikazuje se u bilansu uspjeha ili izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, iskazano na zasebnoj poziciji.

(21) Ostala imovina

Ostala imovina se prvenstveno sastoji od odgođene imovine i nekretnina s namjenom nedugotrajne imovine, ali ne obuhvata finansijske instrumente.

Odgođena imovina se iskazuje po njenoj nominalnoj vrijednosti, nekretnina s namjenom nedugotrajne imovine po nižoj od sljedeće dvije vrijednosti: knjigovodstvena vrijednost i fer vrijednost umanjena za troškove prodaje.

(22) Dugotrajna imovina i grupe za otuđenje klasifikovane kao namijenjene prodaji

U skladu s MSFI 5, imovina (ili grupa za otuđenje) namijenjena prodaji klasificira se kao takva ako će njeni knjigovodstveni vrijednosti biti uglavnom nadoknađena putem prodaje radije nego stalnim korištenjem. Da bi bila klasifikovana kao takva u skladu s MSFI 5.7 i 5.8 neophodno je da ispunjava sljedeće uslove:

- odmah dostupna, tj. imovina mora biti raspoloživa za trenutnu prodaju u postojećem stanju, po uslovima koji su česti i uobičajeni za prodaju takve imovine
- opredjeljenost planu prodaje imovine, aktivna potraga za kupcem
- velika vjerovatnoća prodaje
- prodaja u periodu od 12 mjeseci

Ako su ovi uslovi ispunjeni, neophodno je izvršiti mjerjenje predmeta prodaje u skladu sa specijalnim odredbama MSFI 5 na datum izvještavanja i iskazati ga kao nižu od sljedećih vrijednosti: knjigovodstvena vrijednost ili fer vrijednost umanjena za troškove prodaje.

Imovina klasifikovana kao imovina namijenjena prodaji i s njom povezane obaveze prikazuju se u zasebnoj stavci izvještaja o finansijskoj poziciji. Nije potrebno zasebno priznavanje s tim povezanog prihoda i rashoda u bilansu uspjeha. Za više informacija, vidjeti Napomenu (44) Dugotrajna imovina i grupa za otuđenje klasifikovani kao namijenjeni prodaji.

(23) Primanja zaposlenih

Kratkoročna primanja

Banka vrši plaćanje obaveza koje se odnose na poreze, doprinose iz plate i na platu u skladu s kolektivnim ugovorima u FBiH, kao i topli obrok, prevoz i jednokratne naknade. Ti troškovi se priznaju u bilansu uspjeha u istom periodu za koji se priznaju troškovi plaća radnika.

Dugoročna primanja zaposlenika: otpremnina

U skladu s važećim zakonima i propisima, kao i zahtjevima Priručnika o radu Banke, otpremnine se isplaćuju ovisno o vrsti prestanka važenja ugovora o radu i kod slučajeva gdje se utvrdi obaveza isplate iste. U slučaju prestanka važenja ugovora o radu zbog umirovljenja, Banka isplaćuje otpremninu u iznosu 3 neto plaće zaposlenika, a u slučaju raskida ugovora zbog ekonomskih, tehnoloških ili organizacionih razloga, zaposleniku se isplaćuje 50% neto plaće koju je zaposlenik ostvarivao kod poslodavca za svaku godinu zaposlenja kod poslodavca, zaokruženo na prvu narednu polovicu. Pored gore navedenog iznosa, Uprava i Nadzorni odbor mogu odobriti dodatni iznos otpremnina, u zavisnosti od slučaja.

Rezervisanja za otpremnine temelje se na aktuarskim izvještajima i koriste se isključivo u svrhu za koju su namijenjene. Na kraju svake godine vrši se tačnost rezervi za otpremnine i neiskorištene godišnje odmore.

U skladu s Izmjenama i dopunama Međunarodnih računovodstvenih standarda 19: Primanja zaposlenih, dodatna rezerviranja ili njihovo poništavanje se priznaju u bilansu uspjeha, pod stakom troškovi primanja zaposlenih pod pretpostavkom da oni nisu povezani s aktuarskim dobitcima i gubicima, u protivnom će biti odmah priznati u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Primanja koja se trebaju isplatiti u roku od preko 12 mjeseci nakon datuma izrade izvještaja o finansijskoj poziciji se diskonitraju po tekućoj vrijednosti.

(24) Rezervisanja

24.1. Rezervisanja za potencijalne obaveze i date garancije

Rezervisanja za rizik vezan za kreditne poslove uspostavljaju se za rizik koji proizlazi posebno iz predstojećih povlačenja iz okvirnih sporazuma ili kao rezervisanja za obavezu preuzetu za transakcije klijenata (posebno izdate finansijske garancije i potencijalne kreditne obaveze). Rezervisanja se prave za pojedinačne predmete, kao i na nivou portfolija, a mjere u skladu s MSFI 9.

Promjene u rezervisanjima za potencijalne obaveze i date garancije koje utječu na dobit ili gubitak iskazuju se u bilansu uspjeha pod stakom "Troškovi za kreditne gubitke od finansijske imovine".

24.2. Rezervisanja za restrukturiranje

Rezervisanja za restrukturiranje iskazuju se samo ako su ispunjeni opći kriteriji za iskazivanje rezervisanja u skladu s MRS 37.72. Za to je potrebno postojanje izvedene obaveze za restrukturiranje društva, koja je ispunjena ako postoji formalan, detaljan plan restrukturiranja i najava mjera navedenih u njemu licima kojih se tiče.

Za objavu troškova restrukturiranje, vidjeti Napomenu (30) Drugi operativni prihod i drugi operativni troškovi.

24.3. Rezervisanja za pasivne sudske sporove

Banka vrši analizu pasivnih sudske sporova, vrši procjenu njihove uspješnosti i u skladu s tim uspostavlja rezervisanja u skladu s MRS 37.

U skladu s tim, nije potrebna uspostava rezervisanja za ovu vrstu sporova u slučaju da će predmet vjerovatno biti riješen u korist Banke. Ako je vjerovatno da će predmet biti riješen u korist Banke manja od 50%, i u slučaju mogućeg zahtjeva za plaćanjem, neophodna je uspostava ovih rezervisanja, gdje se za iznos rezervi predlaže kompletan iznos predviđenog gubitka zatražen u tužbi.

U slučajevima gdje Banka razmatra vansudsko rješavanje spora, kriterij za određivanje iznosa rezervisanja je spremnost Banke da se nagodi za isti (iznos moguće nagodbe) ako je taj iznos veći od iznosa mogućeg gubitka u sudsakom sporu. Rezervisanja se ne formiraju za završene predmete, već isplaćene predmete, gdje je prema procjenama mogućnost rješavanja istih u korist Banke preko 50%, predmeta kod kojih je izvršena restruktura u projektu konverzije iz CHF i kod kojih se čeka sudska odluka o povlačenju tužbe (preduslov za realizaciju restrukturiranja je odustajanje od tužbe) i predmeta koji neće rezultirati isplatom.

24.4. Ostala rezervisanja

Ostala rezervisanja se prikazuju ako prema nekoj trećoj strani postoji tekuća obaveza vezana za događaj iz prošlosti, ako je posudba predmetne tražbine vjerovatna i ako se iznos tražbine može pouzdano utvrditi. Ako je utjecaj iste značajan, vrši se diskont dugotočnih rezervisanja. Mjerenje rezervisanja za potencijalne obaveze i neminovne gubitke zasniva se na pouzdanim (najboljim) procjenama u skladu s MRS 37.36 i dalje.

(25) Ostale obaveze

Ova stavka uključuje odgođeni prihod i nefinansijske obaveze. Odgode se priznaju po nominalnoj vrijednosti, obaveze po amortizovanom trošku.

(26) Kapital

Kapital predstavlja preostali udio u imovini subjekta nakon odbitka svih obaveza koje investitor ne može prekinuti.

Upisani (temeljni) kapital predstavlja iznose koje su dioničari uplatili u skladu sa statutom.

Zakonske rezerve predstavljaju fond rezervi formiran u skladu s Članom 108 Zakona o privrednim društvima (Službeni glasnik FBiH, br. 81/15).

Rezerve fer vrijednosti uključuju rezultate mjerena - nakon uzimanja u obzir odgođenih poreza - finansijske imovine mjerene po fer vrijednosti kroz izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Zadržana dobit uključuje ukupnu dobit koju je Banka ostvarila, osim dijela dobiti na koju imaju pravo vanjske strane.

Napomene uz izvještaj o bilansu uspjeha

(27) Neto prihod od kamata

	(000) KM	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Prihod od kamata obračunat metodom EKS	29.878	28.488	
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	2.141	1.863	
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	27.737	26.625	
Ostali prihod od kamata	1.146	963	
Ostala imovina	1.146	963	
Ukupno prihod od kamata	31.024	29.451	
Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku od čega obaveze po najmu	-3.357	-4.961	
Negativna kamata od finansijske imovine	-91	-	
Ukupno rashod od kamata	-3.443	-5.114	
Ukupno prihod od kamata	27.581	24.337	

Rashod od kamata na osnovu finansijskih obaveza mjerena po amortizovanom trošku iznosi -3.443 hiljada KM (2018: -5.114 hiljada KM) i uključuje troškove u iznosu -3.266 hiljada KM (2018: -4.961 hiljada KM) koji se odnosi na depozite klijenata.

Prihod od kamata prikazan po instrumentima i sektorima:

	(000) KM	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Dužnički vrijednosni papiri	2.141	1.863	
Vlade	1.314	1.316	
Kreditne institucije	627	485	
Pravna lica	200	62	
Krediti i potraživanja	27.737	26.625	
Vlade	52	108	
Kreditne institucije	156	266	
Druge finansijske institucije	206	101	
Pravna lica	7.531	6.472	
Fizička lica	19.792	19.678	
Ostala imovina	1.146	963	
Ukupno	31.024	29.451	

Rashod od kamata po instrumentu i sektoru:

	(000) KM	
	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Depoziti	-3.266	-4.961
Vlade	-41	-20
Kreditne institucije	-99	-119
Druge finansijske institucije	-187	-114
Pravna lica	-89	-155
Fizička lica	-2.850	-4.553
Ostale finansijske obaveze	-91	0
Negativna kamata od finansijske imovine	-86	-153
Centralna banka	-86	-153
Ukupno	-3.443	-5.114

(28) Neto prihod od naknada i provizija

	(000) KM	
	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Održavanje	4.752	4.099
Transakcije	3.399	3.246
Kartice	2.749	3.757
Krediti	449	452
Finansiranje trgovine	1.000	712
Bankosiguranje	914	670
FX & DCC	3.502	3.309
Ostalo	30	47
Prihod od naknada i provizija	16.795	16.292
Održavanje	-325	0
Transakcije	-579	-611
Kartice	-2.397	-2.856
Vrijednosni papiri	-45	-34
Poticaji klijentima	-95	-79
FX promjene	-10	0
Krediti	-172	0
Ostalo	-142	-143
Rashod od naknada i provizija	-3.765	-3.723
Neto prihod od naknada i provizija	13.030	12.569

(29) Neto rezultat za finansijske instrumente

	(000) KM	
	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Kursne razlike	8	41
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1.073	257
Ukupno	1.081	298

Iznos od 1.073 hiljade KM je vezan za dobit od prodaje dužničkih vrijednosnih papira.

(30) Drugi operativni prihod i drugi operativni rashod

	(000) KM	
	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Drugi operativni prihod	2.312	1.510
Oslobađanje rezervisanja za sudske sporove	714	0
Dobit od prodaje nefinansijske imovine	1.086	873
Ostali prihodi	512	637
Drugi operativni rashod	-3.996	-4.566
Troškovi restrukturiranja	-363	0
Dodatna rezervisanja za sudske sporove	0	-790
Gubitak od prodaje nefinansijske imovine	-130	0
Osiguranje depozita	-1.670	-1.602
Bankarski nameti i druge takse	-793	-791
Ostali rashodi	-1.040	-1.383
Ukupno	-1.684	-3.056

Otpuštanje rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 714 hiljada KM najvećim dijelom se odnosi na oslobođanje rezervisanja povezanih s aktivnom strategijom nagodbi kod dugotrajnih sudske sporova. Nadalje, ova pozicija uključuje pozitivan utjecaj ažurirane procjene. Za više detalja o pravnom riziku, vidjeti Napomenu (63) Pravni rizik.

Stavka "Troškovi restrukturiranja" u iznosu 363 hiljada KM uključuje troškove restrukturiranja koji su dio koraka poduzetih na optimizaciji troškova u drugoj polovini 2019. Uticaj ovog, koji je rezultat prvenstveno optimizacije *back officea* i zatvaranja filijala, bi trebao smanjiti troškove u finansijskoj godini 2020.

Na dan 31. decembar 2019, dobit i gubitak od prodaje nefinansijske imovine mimo one namijenjene prodaji iznosi:

	(000) KM
	31.12.2019.
Nekretnine, postrojenja i oprema	63
Zalihe (stečena materijalna imovina, imovina za iznajmljivanje, itd.)	893
Dobit i gubitak od prestanka priznavanja nefinansijske imovine	956
od čega dobit	1.086
od čega gubitak	-130

(31) Primanja zaposlenih

	(000) KM	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Plaće		-7.763	-7.587
Socijalno osiguranje		-4.840	-4.732
Varijabilna plaćanja <i>od čega rezervisanja za varijabilna plaćanja</i>		-1.486	-1.555
Porezi i doprinosi		-1.157	-1.152
Troškovi otpremnina		-1.030	-1.012
Prihod od otpuštanja ukalkulisanja prema MRS 19		-157	-152
Ostala primanja zaposlenih		243	0
Ukupno		-15.116	-15.252

	31.12.2019.	31.12.2018.
Zaposlenici na određeno (puno radno vrijeme)	352	373
Zaposlenici - prosječan broj tokom godine (puno radno vrijeme)	375	367

(32) Drugi administrativni troškovi

	(000) KM	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
IT troškovi		-7.587	-7.455
Troškovi objekata (iznajmljivanje i drugi troškovi objekata)		-3.035	-3.906
Pravni i savjetodavni troškovi		-730	-590
Marketinški troškovi		-1.507	-1.461
Drugi administrativni troškovi		-1.085	-1.451
Ukupno		-13.944	-14.863

(33) Amortizacija

	(000) KM	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Nekretnine, postrojenja i oprema		-1.906	-1.193
Nematerijalna imovina		-1.380	-884
Ukupno		-3.286	-2.077

Povećanje amortizacije za nekretnine, postrojenja i opremu vezuje se za primjenu MSFI 16 po prvi put, te odgovarajuće amortizacije "prava na korištenje imovine". Za više detalja, vidjeti Napomenu (42) Kretanje materijalne i nematerijalne imovine.

(34) Troškovi kreditnih gubitaka za finansijsku imovinu

Troškovi kreditnih gubitaka za finansijsku imovinu mjereni po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, po amortizovanom trošku i finansijske garancije i obaveze su predstavljeni u nastavku:

	(000) KM	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Promjena kreditnih gubitaka za finansijske instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	21	1.178	
Promjena kreditnih gubitaka za finansijske instrumente po amortizovanom trošku	-613	5.829	
Neto rezervisanja za rizik	-1.126	6.381	
Prihodi od naplaćenih prethodno otpisanih kredita i potraživanja	1.409	977	
Direktno priznati gubici zbog umanjenja vrijednosti	-896	-1.529	
Neto rezervisanja za potencijalne obaveze i date garancije	220	-203	
Ukupno	-372	6.804	

(35) Porez na dobit

	(000) KM	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Porez na dobit za godinu	0	0	
Odgodeni porez	0	0	
Ukupno	0	0	

Usklađivanje između poreza na dobit prikazanog u poreznom bilansu i računovodstvenog poreza na dobit može se predstaviti kako slijedi:

	(000) KM	01.01. - 31.12.2019.	01.01. - 31.12.2018.
Poslovni rezultat prije poreza	7.290	8.760	
Trošak poreza na dobit na osnovu stope poreza na dobit u BiH od 10 %	729	876	
Uskladenja porezne osnovice			
Efekti nepriznatih rashoda	439	13.822	
Efekti nepriznatih prihoda	-927	-824	
Upotrijebljeni porezni gubici iz prethodnih godina	-241	-13.874	
Efekti neupotrijebljenih porezni gubitaka iz prethodnih godina	-8.451	-8.692	
Porez na dobit za godinu	-	-	
Nepriznata odgodena porezna imovina	-8.451	-8.692	

35.1. Odgodena porezna imovina i obaveze

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit, oporezivi gubici se mogu prenijeti u periodu od sljedećih pet godina. Odgođena porezna imovina koja se odnosi na gubitke u tekućoj godini nije iskazana u finansijskim izvještajima jer nije sigurno da će Banka imati dovoljno oporezive dobiti na koju može koristiti pogodnosti iz neiskorištenih poreznih gubitaka i odgođene porezne imovine.

Banka ima porezno nepriznate gubitke u iznosu od 554 hiljada KM koji ističu u 2021. godine, i 7.897 hiljada KM koje ističu 2020.

Odgodena porezna imovina i obaveze:

(000) KM

	2019 Odgođene porezne obaveze	2018 Odgođena porezna imovina
Finansijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-231	164
Ukupno odgođeni porez	-231	164

Ukupna promjena u odgođenom porezu u finansijskim izvještajima je -395 hiljada KM iskazana u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u okviru kapitala.

(000) KM

	2019.	2018.
Saldo na početku perioda (01.01.)	164	-314
Porezni prihod/rashod priznat u bilansu uspjeha	0	0
Porezni prihod/rashod priznat u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	-395	478
Saldo na kraju perioda (31.12.)	-231	164

Napomene uz izvještaj o finansijskom položaju

(36) Novac i novčana sredstva

			(000) KM
	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Rezerviranja očekivani kreditni gubitak	Knjigovodstvena vrijednost (neto)
31.12.2019.			
Novac ¹⁾	32.156	0	32.156
Novčana sredstva na računu Centralne banke	85.625	-27	85.598
Ostali depoziti po viđenju	93.122	-586	92.536
Ukupno	210.903	-613	210.290

¹⁾ Novac u blagajni

			(000) KM
	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak	Knjigovodstvena vrijednost (neto)
31.12.2018.			
Novac ¹⁾	27.339	0	27.339
Novčana sredstva na računu Centralne banke	74.902	-521	74.381
Ostali depoziti po viđenju	51.740	-486	51.254
Ukupno	153.981	-1.007	152.974

¹⁾ Novac u blagajni

Novčana sredstva na računu Centralne banke Bosne i Hercegovine i ostali depoziti po viđenju uključuju iznose koji dospijevaju na dnevnoj osnovi i obaveznu rezervu. Iznosi koji ne dospijevaju na dnevnoj osnovi se prikazuju u stavci krediti i potraživanja. Višak novčanih sredstava iznad obavezne rezerve na računu Centralne banke Bosne i Hercegovine također služi za ispunjavanje uslova za obaveznu rezervu. Na dan 31. decembar 2019. godine, obavezna rezerva iznosi 73.389 hiljada KM (u 2018: 64.549 hiljada KM).

35.1. Novčana sredstva na računu Centralne banke i ostali depoziti po viđenju - kretanje bruto knjigovodstvene vrijednosti

		(000) KM
	1. nivo	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2019.	126.642	
Promjene u bruto knjigovodstvenom iznosu	52.206	
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0	
Otpisi	0	
Kursne razlike i druga kretanja	-101	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019.	178.747	

		(000) KM
	1. nivo	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2018.	207.640	
Promjene u bruto knjigovodstvenom iznosu	-80.998	
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0	
Otpisi	0	
Kursne razlike i druga kretanja	0	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2018.	126.642	

35.2. Novčana sredstva na računu Centralne banke i ostali depoziti po viđenju - kretanje rezervi za očekivani kreditni gubitak

	(000) KM
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2019.	1. nivo -1.007
Promjene rezervisanja za gubitke	386
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0
Otpisi	0
Kursne razlike i druga kretanja	8
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019.	-613

	(000) KM
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2018.	1. nivo -2.300
Promjene rezervisanja za gubitke	-163
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0
Otpisi	0
Primjene u modelima/parametrima rizika	1.468
Kursne razlike i druga kretanja	-12
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2018.	-1.007

Ukupan iznos novčanih sredstava na računu Centralne banke i ostali depoziti po viđenju se smatraju poslovima malog rizika i klasificiraju se u nivo 1 (1-mjesečni očekivani kreditni gubitak). Ukupno smanjenje rezervi za rezerve za gubitke u nivou 1 rezultat su promjene u obračunu očekivanog kreditnog gubitka s šestomjesečnog očekivanog kreditnog gubitka u 2018. na jednomjesečni očekivani kreditni gubitak u 2019.

(37) Finansijska imovina namijenjena trgovanju

	31.12.2019.	31.12.2018.
Derivati	6	0
Ukupno	6	0

(38) Krediti i potraživanja

Banka sve kredite i potraživanja mjeri po amortizovanom trošku.

38.1. Krediti i potraživanja od kreditnih institucija

31.12.2019.	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak	Knjigovodstvena vrijednost (neto)
Krediti i potraživanja	262	0	262
Kreditne institucije	262	0	262
Ukupno	262	0	262

(000) KM

	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Rezervisanje za očekivanji kreditni gubitak	Knjigovodstvena vrijednost (neto)
31.12.2018.			
Krediti i potraživanja	570	0	570
Kreditne institucije	570	0	570
Ukupno	570	0	570

38.2. Krediti i potraživanja od klijenata

(000) KM

31.12.2019.	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Očekivani kreditni gubitak			Knjigovodstvena vrijednost (neto)
		1. nivo	2. nivo	3. nivo	
Vlade	1.076	-12	0	0	1.064
Druge finansijske institucije	4.380	-47	0	-10	4.323
Pravna lica	271.142	-1.209	-506	-9.376	260.051
Fizička lica	357.592	-2.785	-7.999	-69.937	276.871
Ukupno	634.190	-4.053	-8.505	-79.323	542.309

(000) KM

31.12.2018.	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Očekivani kreditni gubitak			Knjigovodstvena vrijednost (neto)
		1. nivo	2. nivo	3. nivo	
Vlada	2.717	-27	0	0	2.690
Druge finansijske institucije	9.435	-174	0	-9	9.252
Pravna lica	235.773	-1.566	-1.660	-11.968	220.579
Fizička lica	366.294	-3.232	-7.514	-93.345	262.203
Ukupno	614.219	-4.999	-9.174	-105.322	494.724

(000) KM

	1. nivo	2. nivo	3. nivo	POCI	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan					
01.01.2019.	450.477	44.841	118.901	0	614.219
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti	73.459	-19.331	13.426	0	67.554
Prenos između nivoa kreditnog rizika	-26.846	21.338	5.508	0	0
Otpisi	-474	-891	-43.072	0	-44.437
Kursne razlike i druga kretanja	-63	-18	-3.065	0	-3.146
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan					
31.12.2019.	496.553	45.939	91.698	0	634.190

(000) KM

	1. nivo	2. nivo	3. nivo	POCI	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan					
01.01.2018.	391.054	52.078	175.916	0	619.048
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti	88.372	-30.833	-7.870	0	49.669
Prenos između nivoa kreditnog rizika	-11.021	11.371	-350	0	0
Otpisi	-1.036	-527	-54.053	0	-55.616
Kursne razlike i druga kretanja	-16.892	12.752	5.258	0	1.118
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan					
31.12.2018.	450.477	44.841	118.901	0	614.219

	(000) KM				
	1. nivo	2. nivo	3. nivo	POCI	Ukupno
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2019.	-4.999	-9.174	-105.323	0	-119.496
Promjene rezervisanja za gubitke	10.089	-7.196	-4.405	0	-1.512
Prenos između nivoa kreditnog rizika	-9.157	7.847	1.310	0	0
Primjene u modelima/parametrima rizika	0	0	0	0	0
Otpisi	13	16	31.018	0	31.047
Kursne razlike i druga kretanja	1	2	-1.923	0	-1.920
<i>Unwinding</i>	0	0	-1.074	0	-1.074
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019.	-4.053	-8.505	-79.323	0	-91.881

	(000) KM				
	1. nivo	2. nivo	3. nivo	POCI	Ukupno
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2018.	-4.738	-13.865	-151.822	0	-170.425
Promjene rezervisanja za gubitke	-3.589	9.439	-2.633	0	3.217
Prenos između nivoa kreditnog rizika	669	-4.898	4.229	0	0
Primjene u modelima/parametrima rizika	2.620	-761	0	0	1.859
Otpisi	122	138	46.215	0	46.475
Kursne razlike i druga kretanja	-83	773	-1.311	0	-621
<i>Unwinding</i>	0	0	-1.243	0	-1.243
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2018.	-4.999	-9.174	-105.322	0	-119.495

Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost je povećana tokom 2019., dok je smanjenje 3. nivoa kreditnog rizika realizovano prvenstveno kao rezultat izmirenja duga od redovne naplate i *workouta*. To je bilo praćeno smanjenjem rezervi za kreditne gubitke.

Ponderisane prosječne kamatne stope na kredite se mogu sažeti na sljedeći način:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Pravna lica	3,03%	3,35%
Fizička lica	7,12%	7,26%

(39) Investicijski vrijednosni papiri

	(000) KM	
	31.12.2019.	31.12.2018.
Ter vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	195.553	207.581
Ukupno	195.553	207.581

Investicijski vrijednosni papiri - kretanje bruto knjigovodstvene vrijednosti (dužnički vrijednosni papiri)

(000) KM

	1. nivo
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2019.	207.769
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti	-12.068
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0
Otpisi	0
Kursne razlike i druga kretanja	0
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019.	195.701

(000) KM

	1. nivo
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2018.	165.875
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti	41.825
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0
Otpisi	0
Kursne razlike i druga kretanja	69
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2018.	207.769

Investicijski vrijednosni papiri - kretanje rezervi za očekivane kreditne gubitke

(000) KM

	1. nivo
Rezerve za očekivane kreditne gubitke na dan 01.01.2019.	-437
Promjene rezervisanja za gubitke	21
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0
Otpisi	0
Kursne razlike i druga kretanja	0
Rezerve za očekivane kreditne gubitke na dan 31.12.2019.	-416

(000) KM

	1. nivo
Rezerve za očekivane kreditne gubitke na dan 01.01.2018.	-1.611
Promjene rezervisanja za gubitke	1.178
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0
Otpisi	0
Kursne razlike i druga kretanja	-4
Rezerve za očekivane kreditne gubitke na dan 31.12.2018.	-437

39.1. Fer vrijednost kroz izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

	(000) KM	31.12.2019.	31.12.2018.
Dužnički vrijednosni papiri		195.285	207.332
Vlade		68.779	82.458
Kreditne institucije		104.006	100.833
Pravna lica		22.500	24.041
Vlasnički instrumenti		268	249
Druge finansijske institucije		64	75
Pravna lica		204	174
Ukupno		195.553	207.581

U sljedećoj tabeli prikazani su vlasnički investicijski vrijednosni papiri namijenjeni mjerenu po fer vrijednosti kroz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti:

	(000) KM	31.12.2019.	31.12.2018.
CROBIH Fund		120	122
S.W.I.F.T SCRL		84	52
Registrar vrijednosnih papira FBiH		0	43
Sarajevska berza d.d. Sarajevo		64	32
Ukupno		268	249

(40) Materijalna imovina

	(000) KM	31.12.2019.	31.12.2018.
Vlastite nekretnine, postrojenja i oprema		20.415	18.680
Zemljište i objekti		18.353	16.440
Postrojenja i oprema		2.062	2.240
Imovina s pravom korištenja		2.385	-
Zemljište i objekti		2.062	-
Postrojenja i oprema		323	-
Ukupno		22.800	18.680

(41) Nematerijalna imovina

	(000) KM	31.12.2019.	31.12.2018.
Goodwill		0	0
Kupljeni softver		5.781	4.671
Druga nematerijalna imovina		0	0
Ukupno		5.781	4.671

(42) Kretanje materijalne i nematerijalne imovine

42.1. Kretanje nabavne i knjigovodstvene vrijednosti

(000) KM

31.12.2019	Vlastite nekretnine, postrojenja i oprema		Imovina s pravom korištenja			Dugoročna imovina ukupno	
	Postrojenja i oprema - interna upotreba		Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina		
	Zemljište i zgrade						
Troškovi nabavke 01.01.2019	35.736	18.543	0	0	30.147	84.426	
Početna primjena MSFI 16	0	0	2.827	488	0	3.315	
Prijenos na dugotrajnu imovinu namijenjenu prodaji (MSFI 5)	-542	0	0	0	0	-542	
Nabavke	2.875	454	0	0	2.637	5.966	
Otuđenje	-30	-2.370	0	0	-846	-3.246	
Ostale promjene	0	-48	-76	0	0	-124	
Troškovi nabavke 31.12.2019	38.039	16.579	2.751	488	31.938	89.795	
Ukupna amortizacija 31.12.2019	-19.686	-14.517	-689	-165	-26.157	-61.214	
Knjigovodstvena vrijednost 31.12.2019	18.353	2.062	2.062	323	5.781	28.581	

(000) KM

31.12.2018	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema - interna upotreba	Nematerijalna imovina	Dugoročna imovina ukupno
Troškovi nabavke 01.01.2018	34.494	23.041	26.864	84.399
Prijenos na dugotrajnu imovinu namijenjenu prodaji (MSFI 5)	0	0	0	0
Nabavke	1.248	234	3.300	4.782
Otuđenje	-6	-4.732	-16	-4.754
Ostale promjene	0	0	0	0
Troškovi nabavke 31.12.2018	35.736	18.543	30.148	84.427
Ukupna amortizacija 31.12.2019	-19.296	-16.303	-25.477	-61.076
Knjigovodstvena vrijednost 31.12.2019	16.440	2.240	4.671	23.351

42.2. Kretanje amortizacije

31.12.2019	(000) BAM					
	Vlastite nekretnine, postrojenja i oprema		Imovina s pravom korištenja			
	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema - interna upotreba	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina	Dugoročna imovina ukupno
Ukupna amortizacija na dan 01.01.2019.	-19.296	-16.303	0	0	-25.477	-61.076
Prijenos na dugotrajnu imovinu namijenjenu prodaji (MSFI 5)	200	0	0	0	0	200
Otuđenje	3	2.197	0	0	700	2.900
Planirana amortizacija	-593	-459	-689	-165	-1.380	-3.286
Umanjenje vrijednosti	0	0	0	0	0	0
Ostale promjene	0	48	0	0	0	48
Ukupna amortizacija na dan 31.12.2019.	-19.686	-14.517	-689	-165	-26.157	-61.214

31.12.2018.	(000) KM			
	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema - interna upotreba	Nematerijalna imovina	DUGOROČNA IMOVINA UKUPNO
Ukupna amortizacija na dan 01.01.2018.	-18.640	-20.428	-24.593	-63.661
Prijenos na dugotrajnu imovinu namijenjenu prodaji (MSFI 5)	0	0	0	0
Otuđenje	4	4.658	0	4.662
Planirana amortizacija	-660	-533	-884	-2.077
Umanjenje vrijednosti	0	0	0	0
Ostale promjene	0	0	0	0
Ukupna amortizacija na dan 31.12.2018.	-19.296	-16.303	-25.477	-61.076

(43) Ostala imovina

	31.12.2019.	31.12.2018.
Preplata i obračunati prihod	1.088	770
Zalihe (stečena materijalna imovina, imovina za najam, itd.)	2.654	3.469
Ostala imovina	576	570
Ukupno	4.318	4.809

(44) Dugotrajna imovina i grupe za otuđenje namijenjene prodaji

U tekućem izvještajnom periodu, ova pozicija prvenstveno uključuje nekretnine koje su dio projekta prodaje imovine za koju se već aktivno vrši oglašavanje.

	(000) KM	31.12.2019.	31.12.2018.
Nekretnine, postrojenja i oprema		3.894	4.368
Ukupno		3.894	4.368

(45) Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje

	(000) KM	31.12.2019.	31.12.2018.
Derivati		0	44
Ukupno		0	44

(46) Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku

	(000) KM	31.12.2019.	31.12.2018.
Depoziti		740.622	655.329
Depoziti kreditnih institucija		12.343	604
Depoziti klijenata		728.279	654.725
Ostale finansijske obaveze od čega obaveze najma		12.289	9.848
		2.387	-
Ukupno		752.911	665.177

46.1. Depoziti kreditnih institucija

	(000) KM	31.12.2019.	31.12.2018.
Tekući računi / A'vista depoziti		597	604
Oročeni depoziti		11.746	0
Ukupno		12.343	604

46.2. Depoziti klijenata

	(000) KM	31.12.2019.	31.12.2018.
Tekući računi / a'vista depoziti		490.107	447.963
Vlade		25.838	17.646
Druge finansijske institucije		2.079	3.905
Pravna lica		114.995	129.001
Fizička lica		347.195	297.411
Oročeni depoziti		238.172	206.762
Vlade		3.301	2.596
Druge finansijske institucije		22.777	8.527
Pravna lica		24.841	14.032
Fizička lica		187.253	181.607
Ukupno		728.279	654.725

Prosječna kamatna stopa na depozite predstavljen je u sljedećoj tabeli:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Pravna lica	-0,20%	-0,18%
Fizička lica	-0,53%	-0,90%
Ukupno	-0,46%	0,74%

(47) Rezervisanja

	(000) KM	31.12.2019.	31.12.2018.
Rezervisanja za sudske sporove		11.498	13.611
Potencijalne obaveze i date garancije		1.087	1.307
Rezervisanja za varijabilna plaćanja		2.326	2.038
Penzije i druge definisane obaveze nakon prestanka radnog odnosa		94	101
Mjere restrukturisanja		267	164
Ukupno		15.272	17.221

Stavka "Rezervisanja za sudske sporove" uključuje rezervisanja za pravne sporove povezane s klijentovim tužbama. Nadalje, pod ovom stavkom su iskazane i dodatne obaveze kao što su neriješeni sudski sporovi vezani za kreditno poslovanje prezentirano pod ovom stavkom. Dodatne informacije u skladu s MRS 37.92 kako bi se zaštitila pozicija Banke u tim sudskim sporovima.

Stavka "Rezervisanja za varijabilna plaćanja" uključuje dugoročna i kratkoročna rezervisanja bonusa za ključni menadžment, kao i za zaposlenike.

Obračunati iznos rezervisanja za mjere restrukturisna, neriješene sudske sporove, kao i druga rezervisanja na osnovu najboljih procjena očekivanog odliva ekonomski korisnih resursa na datum izvještavanja, uključujući uzimanje u obzir rizika i neizvjesnosti koji se očekuju u kontekstu izvršavanja obaveze. Procjene uzimaju u obzir rizike i neizvjesnosti. Odliv ekonomski korisnih sredstava koji je rezultat tih mjeru se očekuje tokom finansijske godine 2020.

47.1. Rezerviranja - kretanje rezervisanja za potencijalne obaveze i date garancije

	(000) KM				
	1. nivo	2. nivo	3. nivo	POCI	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2019.	144.934	1.826	397	0	147.157
Primjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti	35.807	-1.119	-200	0	34.488
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0	0	0	0	0
Otpisi	0	0	0	0	0
Kursne razlike i druga kretanja	0	0	-1	0	-1
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019.	180.741	707	196	0	181.644

	(000) KM				
	1. nivo	2. nivo	3. nivo	POCI	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2018.	128.282	415	498	0	129.195
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti	16.653	1.411	-101	0	17.963
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0	0	0	0	0
Otpisi	0	0	0	0	0
Kursne razlike i druga kretanja	-1	0	0	0	-1
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2018.	144.934	1.826	397	0	147.157

	(000) KM				
	1. nivo	2. nivo	3. nivo	POCI	Ukupno
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2019.	-793	-240	-274	0	-1,307
Promjene rezervisanja za gubitke	-100	182	138	0	220
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0	0	0	0	0
Otpisi	0	0	0	0	0
Kursne razlike i druga kretanja	0	0	0	0	0
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019.	-893	-58	-136	0	-1,087

	(000) KM				
	1. nivo	2. nivo	3. nivo	POCI	Ukupno
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2018.	-725	-48	-334	0	-1,107
Promjene rezervisanja za gubitke	-69	-193	59	0	-203
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0	0	0	0	0
Otpisi	0	0	0	0	0
Kursne razlike i druga kretanja	1	1	1	0	3
Rezerve za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2018.	-793	-240	-274	0	-1,307

Ukupne rezerve za očekivane kreditne gubitke za kreditne obaveze, finansijske garancije i druge potencijalne obaveze bilježe blag rast u 2019., uz istovremeno povećanja bruto knjigovodstvene vrijednosti u nivou 1 i nivou 2.

47.2. Rezervisanja - kretanje drugih rezervisanja

(000) KM

	Knjigovodstvena vrijednost 01.01.2019.	Kursne razlike	Povećanje	Upotreba	Smanjenje	Druge promjene	Knjigovodstvena vrijednost 31.12.2019.
Penzije i druge definisane obaveze nakon prestanka radnog odnosa	101	0	0	-7	0	0	94
Mjere restrukturisanja	164	0	363	-260	0	0	267
Rezervisanja za sudske sporove	13.611	0	0	-1.399	-714	0	11.498
Rezervisanja za varijabilna plaćanja	2.038	0	1.157	-869	0	0	2.326
Ukupno	15.914	0	1.520	-2.535	-714	0	14.185

(000) KM

	Knjigovodstvena vrijednost 01.01.2019.	Kursne razlike	Povećanje	Upotreba	Smanjenje	Druge promjene	Knjigovodstvena vrijednost 31.12.2019.
Penzije i druge definisane obaveze nakon prestanka radnog odnosa	134	0	0	-17	-16	0	101
Mjere restrukturisanja	661	0	0	-497	0	0	164
Rezervisanja za sudske sporove	15.360	0	790	-2.539	0	0	13.611
Rezervisanja za varijabilna plaćanja	1.802	0	1.152	-916	0	0	2.038
Ukupno	17.957	0	1.942	-3.969	-16	0	15.914

(48) Ostale obaveze

(000) KM

	31.12.2019.	31.12.2018.
Odgodjeni prihod	116	80
Pasivna vremenska razgraničenja	2.508	2.799
Ostale obaveze	908	780
Ukupno	3.532	3.659

Pasivna vremenska razgraničenja i druge obaveze uključuju obaveze za usluge koje su pružene, a još nisu plaćene, kao i plaće i naknade za plaće koje još nisu isplaćene.

(49) Kapital

	(000) KM	
	31.12.2019.	31.12.2018.
Kapital	215.050	204.223
Dionički kapital	100.403	100.403
Zakonske rezerve	25.101	25.101
Rezerve fer vrijednosti	2.502	-1.035
Zadržana dobit	87.044	79.754
Nekontrolirajući interes	0	0

Direktni vlasnik Banke je Addiko Bank AG Austria.

Ukupan iznos od 100.403 hiljada KM (2018: 100.403 hiljada KM) odgovara u potpunosti uplaćenom dioničkom kapitalu Addiko Bank AG, koji je podijeljen u 532.500 (2018: 532.500) registrovanih dionica. Proporcionalan iznos dioničkog kapitala po dionici iznosi 188,55 KM (2018: 188,55 KM).

Zakonske rezerve uključuju obavezne rezerve od 25% dioničkog kapitala.

Rezerve fer vrijednosti uključuju rezultate mjerena - nakon uzimanja u obzir odgođenog poreza - za finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednost kroz izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Zbirni rezultati predstavlja prenesenu akumuliranu neto dobit.

U skladu sa Zakonom o bankarstvu FBiH, Banka bilježi dobit u iznosu 7.290 hiljada KM u 2019. Na narednoj sjednici Skupštine društva bit će dat prijedlog za prenos dobiti tekuće godine u zadržanu dobit.

Efekti implementacije MSFI 9 koji je stupio na snagu 1. januara 2018. godine u iznosu od 11.104 hiljada KM knjižen je na teret zadržane dobiti.

Odlukom Skupštine Banke 2018. godine, formirane rezerve za kreditne gubitke u iznosu od 133 miliona KM dijelom su prenesene na zadržanu dobit u izosu od 108 miliona KM, a preostali dio u iznosu od 25 miliona KM na zakonske rezerve.

(50) Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima prema MRS 7 predstavlja promjene u novcu i novčanim ekvivalentima Banke uslijed novčanih tokova od poslovnih, investicijskih i finansijskih aktivnosti.

Novčani tok od poslovnih aktivnosti Banke sadrži priliv i odliv vezan za kredite i potraživanja od kreditnih institucija i klijenata, obaveza prema kreditnim institucijama i klijentima.

Novčani tok od investicijskih aktivnosti uključuje priliv i odliv vezan za vrijednosne papire, nematerijalnu imovinu i nekretnine, postrojenja i opremu.

Novac i novčani ekvivalenti uključuju novac u blagajni, novac na računima u centralnim bankama koji dospijevaju na svakodnevnoj osnovi i depozite koji dospijevaju na svakodnevnoj osnovi.

Izvještavanje po segmentima

Izvještavanje po segmentima Banke zasniva se na MSFI 8 Poslovni segmenti, koji usvaja pristup upravitelja. U skladu s tim, podaci po segmentima su pripremljeni na osnovu internog izvještavanja upravitelja. Segmenti Banke zasnivaju se na kombinaciji vrsta subjekata, a to je Stanovništvo, Mala i srednja preduzeća, Velika preduzeća, i Javne institucije i vrsti poslovne aktivnosti, a to su potrošački krediti i hipotekarni krediti. Da bi se izvršila procjena rezultata predmetnih segmenata, Uprava kao primarni metod utvrđivanja poslovnog uspjeha koristi bilans uspjeha naveden u nastavku, kao i obim prihodujućih kredita, obim depozita i pripadajući KPI. U bilansu uspjeha izvještaja po segmentima dobit od kamata i rashod od kamata su navedeni u neto iznosu na poziciji neto prihod od kamata, koji odražava prezentaciju internog izvještavanja, te je osnova za daljnje vođenje Banke od strane Uprave.

Računovodstvene politike u segmentima poslovanja su iste onima opisanim u važnim računovodstvenim politikama. Banka vrši procjenu poslovnog uspjeha svakog segmenta na osnovu a.) poslovnog rezultata prije poreza b.) obima prihodujućih kredita i c.) obima depozita kao najvažnijih stavki koje uprava uzima u razmatranje kod ocjene rezultata predmetnih segmenata.

Neto dobit od kamata u Korporativnom centru uključuje samo mali dio pozitivnog utjecaja prinosa kamate i jaza likvidnosti (*eng. interest and liquidity gap contributio - IGC*). Većina IGC-a je distribuirana na tržišne segmente u skladu s prinosom predmetne imovine. IGC je posljedica djelimično dužeg finansiranja dugoročne imovine stabilnim ali kratkotrajnjim obavezama. Opsegom ove transformacije u ročnosti se strogo upravlja u skladu s regulatornim i internim limitima. Metod određivanje cijena za prenos finansiranja (FTP) Banke pripisuje interne troškove finansiranja imovini i interne beneficije finansiranja obavezama na osnovu uskladene ročnosti. To znači da, ako je ročnost kredita i depozita u određenom segmentu ista, IGC (nakon umanjenja osiguranja za depozite i obaveznih rezervi za troškove) bi približno iznosi nula. Pored toga, neto rezultat finansijskih instrumenata i ostali poslovni rezultat koji se sastoji od ostalog poslovnog prihoda i ostalog poslovnog rashoda su uključeni u Korporacijski centar.

U suštini, određeni postotak dugotrajne imovine se finansira kratkoročnim obavezama. U sklopu FTP metode, tržišni segmenti su terećeni više po svojoj imovini nego što su kompenzirani po svojim obavezama. Kompenziranjem tih tržišnih segmenata povezivanjem dugotrajne imovine s kratkoročnim obavezama, predmetni dio IGC-a se redistribuiru iz segmenta "Korporativni centar" na kreatora IGC-a, tj. predmetni tržišni segment.

Segmentacija poslovnih aktivnosti

Izvještavanje po segmentima obuhvata sljedećih pet poslovnih segmenata:

Stanovništvo: Segment Stanovništvo Banke opslužuje više od 100.000 klijenata, što uključuje privatne poduzetnike i profitu-orientisane subjekte s godišnjim bruto prihodom manjim od 978 hiljada KM kroz mrežu 35 filijala i digitalnih kanala.

Za privatna lica fokus je na svakodnevnim bankarskim uslugama i kreditiranju klijentima. U segmentu mikro klijenata, prioritet je nuditi prelazne usluge.

Mala i srednja preduzeća: Banka nudi kompletну proizvoda za oko 2,5 hiljada malih i srednjih preduzeća (društva s godišnjim obrtom između 978 hiljada KM i 97.791 hiljada KM). Mala i srednja preduzeća su glavni strateški segment Banke, gdje Banka cilja na realni sektor s obrtnim kapitalom, investicijskim kreditima i jakim fokusom na trgovinske finansijske proizvode.

Velika preduzeća: Ovaj segment obuhvata pravne subjekte i poduzetnike s godišnjim neto prihodom većim od 97.791 hiljada KM. Banka pruža usluge domaćim i stranim kompanijama preko centralizovanih i specijaliziranih timova.

Javno finansiranje: Aktivnosti Javnog finansiranja orientisane su na učešće u javnim tenderima za finansijske uslove ključnih javnih institucija u zemlji, poput ministarstava finansija, državnih preduzeća i lokalnih vlasta.

Pregled segmenata

(000) KM

31.12.2019.	Stanovništvo	od čega Hipotekarni	od čega Potrošački	Mala i srednja preduzeća	Velika preduzeća	Javno finansiranje	Korporativ ni Centar	Ukupno
Neto bankarski prihod	28.165	2.634	25.531	7.707	2.442	276	2.021	40.611
Neto prihod od kamata	17.662	2.634	15.028	5.734	2.021	142	2.021	27.580
Neto prihod od naknada i provizija	10.503	0	10.503	1.973	421	134	0	13.031
Neto rezultat finansijskih instrumenata	0	0	0	0	0	0	1.081	1.081
Ostali poslovni rezultat	0	0	0	0	0	0	-1.684	-1.684
Poslovni prihod	28.165	2.634	25.531	7.707	2.442	276	1.418	40.008
Poslovni rashod	-21.045	0	-21.045	-3.445	-441	-378	-7.037	-32.346
Poslovni rezultat	7.120	2.634	4.486	4.262	2.001	-102	-5.619	7.662
Promjene u kreditnim gubicima	-1.464	1.751	-3.215	292	292	142	366	-372
Poslovni rezultat prije poreza	5.656	4.385	1.271	4.554	2.293	40	-5.253	7.290
<hr/>								
Obim posla								
Krediti i potraživanja	271.894	34.245	237.649	190.973	73.519	2.474	3.711	542.571
Finansijske obaveze	558.709	0	558.709	84.331	45.360	39.880	24.631	752.911

Korporativni centar: Ovaj segment se sastoji od poslova Rznice u Banci, kao i od stavki središnjih funkcija poput režijskih troškova, operativnih troškova povezanih sa projektima, doprinosa jedinstvenom fondu za sanaciju i bankarskih nameta.

(000) KM

31.12.2018.	Stanovništvo	od čega Hipotekarni	od čega Potrošački	Mala i srednja preduzeća	Velika preduzeća	Javno finansiranje	Korporativ ni Centar	Ukupno
Neto bankarski prihod	25.925	3.367	22.558	6.777	1.798	428	1.977	36.905
Neto prihod od kamata	15.783	3.367	12.416	4.825	1.453	298	1.977	24.336
Neto prihod od naknada i provizija	10.142	0	10.142	1.952	345	130	0	12.569
Neto rezultat finansijskih instrumenata	0	0	0	0	0	0	298	298
Ostali poslovni rezultat	0	0	0	0	0	0	-3.056	-3.056
Poslovni prihod	25.925	3.367	22.558	6.777	1.798	428	-781	34.147
Poslovni rashod	-21.340	0	-21.340	-3.396	-445	-416	-6.594	-32.191
Poslovni rezultat	4.585	3.367	1.218	3.381	1.353	12	-7.375	1.956
Promjene u kreditnim gubicima	2.224	3.192	-968	2.289	-227	171	2.347	6.804
Poslovni rezultat prije poreza	6.809	6.559	250	5.670	1.126	183	-5.028	8.760
<hr/>								
Obim posla								
Krediti i potraživanja	256.977	43.182	213.795	172.373	49.237	8.479	8.228	495.294
Finansijske obaveze	495.390	0	495.390	73.515	54.159	31.633	10.480	665.177

Izvještaj o upravljanju rizikom

(51) Kontrola i praćenje rizika

Banka vrši upravljanje i praćenje svojih rizika po svim poslovnim segmentima s ciljem optimiziranja profila rizika/poslovnog uspjeha i garantovanja sposobnosti podnošenja rizika u svakom trenutku, čime se štite povjerioci banke. U tom kontekstu, utječe na poslovne i politike svojih učešća putem rada u odborima dioničara i nadzornim odborima. U slučaju učešća, primjenju se kompatibilni procesi kontrole rizika, strategije i metode.

Na postupke kontrole općenito, u Banci se primjenjuju sljedeća ključna načela:

- Postoje jasno definisani procesi i organizacione strukture za sve vrste rizika, u skladu s kojim se mogu uskladiti svi zadaci, nadležnosti i odgovornosti učesnika.
- *Front i back office*, kao i jedinice za trgovinu (*eng. trading*) i rješavanje/praćenje su razdvojene kako bi se spriječio sukob interesa.
- Banka provodi odgovarajuće, uporedive procedure za identifikaciju, analizu, mjerjenje, kombinovanje, kontrolu i praćenje svih vrsta rizika.
- Definišu se odgovarajući limiti i prate za sve vrste materijalnih rizika.

(52) Strategija rizika i Okvirna spremnost na preuzimanje rizika (*eng. Risk Appetite Framework (RAF)*)

Strategija rizika Banke proizilazi iz njene poslovne strategije i opisuje planiranu poslovnu strukturu, strateške razvoje i rast, uzimajući u obzir procese, metode i organizacionu strukturu relevantne za upravljanje faktorima rizika. Kao takva, strategija rizika predstavlja most između poslovne strategije i pozicioniranja rizika Društva. Ona je i instrument upravljanja na najvišem nivou koji se koristi za svrhu upravljanja rizikom i kao takav pruža okvir za kontrolu, praćenje i ograničavanje rizika svojstvenih bankarskom poslovanju, te osigurava adekvatnost internog kapitala, likvidnosti banke i opću profitabilnost kroz cijeli ciklus.

Strategija rizika Banke odraz je ključnih pristupa upravljanju rizika uključenih u poslovnu strategiju banke. Ona se reflektuje u ciljevima banke koji se odnose na rizik, a koji pružaju podršku sigurnom i održivom rastu i osiguravanju da banka posluje u skladu s regulatornim zahtjevima za odgovarajuća vlastita sredstva povezana s aktivnostima preuzimanja rizika.

Banka je uspostavila Okvirnu spremnost na preuzimanje rizika (RAF) kojom se definiše spremnost na preuzimanje rizika Banke i čini dio postupaka razvoja i provedbe poslovne strategije i strategije rizika banke. Nadalje, njome se određuju rizici koji se preuzimaju u odnosu na njen kapacitet preuzimanja rizika. Okvirna spremnost na preuzimanje rizika definije nivo rizika koji je banka spremna prihvati. Kod definisanja tih mjera uzima se u obzir budžet, strategija rizika i Plan oporavka koji daje okvir za odgovarajuće interno upravljanje i nadzor.

(53) Organizacija rizika

Glavni službenik za rizik (*eng. Chief Risk Officer - CRO*) je odgovoran za osiguravanje odgovarajućih struktura i postupaka za upravljanje rizikom. CRO djeluje neovisno od jedinica za tržište i trgovinu (*eng. market and trading units*).

Ključni zadaci upravljanja rizikom su individualno upravljanje rizikom neispunjavanja obaveza druge strane, reorganizacija problematičnih kredita, zatvaranje kredita, kao i kontrola rizika i nadzor neizvršavanja obaveza druge strane, tržišnog, poslovnog i rizika likvidnosti, te drugih rizika na nivou portfolija.

U 2019. funkcionisale su sljedeće organizacione jedinice:

Odjel upravljanja kreditnim rizikom - tim za kreditno poslovanje je odgovoran za upravljanje kreditnim rizikom za sve segmenta osim segmenta Stanovništvo, tj. Mala i srednja preduzeća, Velika preduzeća, Javne finansije. To uključuje operativnu i stratešku ulogu. Operativno, pokriva analizu i odobravanje kreditnih zahtjeva, dok strateški definiše politike, procedure, priručnike, smjernice i sve druge dokumente za gore navedene segmente upravljanja kreditnim rizikom.

Odjel za upravljanje kreditnim rizikom - tim naplate za segment Stanovništvo i tim za upravljanje underwritingom i portfolijem segmenta Stanovništvo - njegov cilj je pružiti podršku profitabilnom rastu portfolija Stanovništvo dok se osigurava da je kreditni rizik usklađen s okvirnim budžetom banke. Pokriva izvještavanje o portfoliju i analizu naplate u segmentu Stanovništvo. Mjesecni sastanci na temu kvalitete portfolija osiguravaju praćenje razvoja portfolija, identifikaciju problema u ranim fazama i poduzimanje korektivnih radnji. Odjel rizika za segment Stanovništvo je također ključni učesnik u odobrenju proizvoda i procesu revizije. On osigurava da je spremnost na preuzimanje rizika kreditnih proizvoda u skladu sa spremnošću na preuzimanje rizika Banke.

Odjel za kontrolu rizika - sve teme povezane s rizikom i regulatornim zahtjevima koje su od strateškog značaja za Banku. **Funkcije kontrole kreditnog rizika** - osigurava strategiju rizika, upravljanje kapitalom, testiranje otpornosti i koordinaciju kontrola nacionalne banke, te koordinira učešće odjela Banke u aktivnostima vezanim za teme oporavka i gašenja (eng. *resolution*), te upravlja postupkom nadzorne provjere i ocjene (SREP) i koordinacijom rizika.

Odjel za kontrolu rizika obuhvata funkciju **Kontrole tržišnog i rizika likvidnosti**, koja definiše pragove, prati pokazatelje rizika i pokreće mjere upravljanja tržišnim i rizikom likvidnosti Banke unutar definisane spremnost na preuzimanje rizika i regulatornih ograničenja. **Odjel za kontrolu rizika** također uključuje **tim za operativni rizik, upravljanje kontrolom i borbu protiv pronevjera** koji definiše strateški smjer širokim okvirom upravljanja operativnim rizikom koji uključuje identifikaciju, mjerjenje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o poslovnom riziku, dajući mehanizam za diskutovanje i eskaliranje problema što vodi boljem upravljanju rizikom i povećanju institucionalne otpornosti.

(54) Interne smjernice za upravljanje rizikom

Banka definiše smjernice za standarde upravljanja rizikom koje važe na nivou cijele grupe kako bi se osiguralo da se svim rizicima pristupa na standardiziran način. Te smjernice se redovno prilagođavaju kako bi odražavale organizacione promjene, kao i promjene u dijelovima propisa kao što su postupci, metode i procedure. Godišnje se vrši revizija postojećih smjernica kako bi se utvrdilo da li je potrebno njihovo ažuriranje. Time se postiže usklađenost između aktuelnih i dokumentovanih postupaka.

Addiko Banka ima jasno definisane odgovornosti za sve smjernice upravljanja rizikom, uključujući pripremu, reviziju i ažuriranje. Usklađenost s tim smjernicama se postiže putem lica direktno uključenih u postupak upravljanja rizikom. Kontrolu neovisnu o sam proves vrši Interna revizija.

(55) Kreditni rizik

55.1. Definicije

Kreditni rizik u smislu obima predstavlja najznačajniji rizik za Banku. Kreditni rizik prvenstveno proizilazi iz kreditnog poslovanja. Do kreditnog rizika (ili rizika neispunjavanja obaveza) dolazi kad transakcija rezultira tužbama protiv dužnika, izdavatelja vrijednosnih papira ili drugih ugovornih strana. Ako te strane ne izvršavaju svoje obaveze, dolazi do gubitaka po osnovu neprimljenih naknada umanjениh za aktivirane kolaterale i stopu oporavka neosiguranih dijelova. Ova definicija uključuje neizvršavanje obaveza i rizik vezan za jemca koji proizilazi iz kreditnih transakcija, kao i rizik izdavatelja, zamjene i izvršenja obaveza kod trgovačkih transakcija.

55.2. Opći uslovi

Strategija kreditnog rizika pruža konkretne smjernice za organizacione strukture banke u kreditnom poslovanju, kao i metode kontrole rizika, a dopunjena je politikama kao i konkretnim upitama.

U skladu s uputama nadležnih organa, kako je to definisano od Uprave i Nadzornog odbora, odluke o kreditnim plasmanima donosi Kreditni odbora kao i ključno osoblje u *back officeu* i jedinice za analizu Odjela za kreditni rizik.

Kreditni odbor Banke je najviši organ za donošenje odluka o kreditnim plasmanima, pod nadzorom Uprave.

55.3. Mjerenje rizika

Banka koristi svoje postupke određivanja rejtinga kako bi se analizirao i ocijenio kreditni rejtnig svakog dužnika. Klasifikovanje dužnika po kategorijama rejtinga vrši se na osnovu vjerovatnoće neispunjavanja obaveza na osnovu skale s 25 nivoa.

55.4. Ograničavanje rizika

Upravljanje ukupnim potencijalnim obavezama Banke u odnosu na pojedinačnog klijenta ili grupu povezanih klijenata ("grupa dužnika") ovisi o predmetnom segmentu klijenata i poslovnom području.

U Banci ograničenja unutar segmenta finansijskih institucija definiše i individualno prati za to nadležna jedinica. U slučaju prekoračenja limita, pokreće se proces eskaliranja, o čemu se odmah obavještava jedinica za operativni rizik, kao i *front office*, te se izvještava relevantni nivo za donošenje odluka. Na nivou portfolija postoji dosta limita za sprečavanje formiranja koncentracija rizika; u slučaju prekoračenja limita, predmet se eskalira na nivo Uprave, a *front office* radi s *back officeom* na definisanju mjera za kontrolu tih koncentracija rizika.

55.5. Usklađivanje između kategorija finansijskih instrumenata i izloženosti kreditnom riziku

Izloženost kreditnom riziku obuhvata bruto knjigovodstvenu vrijednost (ili nominalnu value u slučaju vanbilansne izloženosti) bez uzimanja u obzir očekivanog kreditnog gubitka (uključujući onaj za garancije), sve kolaterale, efekte netiranja, druga kreditna unapređenja ili transakcije s ciljem ublažavanja kreditnog rizika. Tržišne vrijednosti se koriste za izračunavanje relevantne izloženosti za vrijednosne papire, dok se kod kredita koristi metoda amortizovanog troška.

Sve otpisane izloženosti koje nisu otpisane kao dio procesa prodaje imovine ili rješavanja dugovanja se vode vanbilansno, i nastavljaju biti predmetom prinudne naplate.

Prikaz neto izloženosti u Banci u skladu s MSFI 7.36 na dan 31. decembar 2019:

31.12.2019.		Prihodujući		Neprihodući		Ukupno		(000) BAM	
Finansijski instrumenti		Izloženost	ECL S1&2	Neto	Izloženost	ECL S3&POCI	Neto	Izloženost	Neto
Novčana sredstva		178.747	-613	178.134	0	0	0	178.747	178.134
Krediti i potraživanja		497.077	-12.558	484.519	137.375	-79.323	58.052	634.452	542.571
Investicijski vrijednosni papiri od čega dužnički vrijednosni papiri		195.701	-416	195.285	0	0	0	195.701	195.285
		195.701	-416	195.285	0	0	0	195.701	195.285
Ukupno bilansno		871.525	-13.587	857.938	137.375	-79.323	58.052	1.008.900	915.990
Ukupno vanbilansno		181.449	-951	180.498	195	-136	59	181.644	180.557
Ukupna kreditna izloženost		1.052.974	-14.538	1.038.436	137.570	-79.459	58.111	1.190.544	1.096.547

U sljedećoj tabeli prikazana je izloženost u skladu s MSFI 7.36 na dan 31. decembar 2018:

(000) BAM

31.12.2018.	Prihodujući			Neprihodujući			Ukupno	
	Izloženost	ECL S1&2	Neto	Izloženost	ECL S3&POCI	Neto	Izloženost	Neto
Finansijski instrumenti								
Novčane rezerve	126.642	-1.007	125.635	0	0	0	126.642	125.635
Krediti i potraživanja	451.617	-14.173	437.444	163.172	-105.322	57.850	614.789	495.294
Investicijski vrijednosni papiri od čega dužnički vrijednosni papiri	207.769	-437	207.332	0	0	0	207.769	207.332
Ukupno bilansno	786.028	-15.617	770.411	163.172	-105.322	57.850	949.200	828.261
Ukupno vanbilansno	146.759	-1.033	145.726	396	-274	122	147.155	145.848
Ukupna kreditna izloženost	932.787	-16.650	916.137	163.568	-105.596	57.972	1.096.355	974.109

55.6. Izloženost riziku po kategoriji rejtinga

Na dan 31. decembra 2019. približno 21,5% (2018: 33,2%) izloženosti je klasifikovano u kategoriju rejtinga 1A do 1E. Ova izloženost je uglavnom povezana s potraživanjima od drugih finansijskih institucija, vlada i fizičkih lica.

Na ukupno kretanje neprihodujuće izloženosti (eng. NPE) u 2019. su uglavnom uticali efekti uplata, nagodbe i naplate. Uzimajući u obzir sve ove efekte, tokom 2019. je ukupna neprihodujuća izloženost smanjena za 26.996 hiljada KM.

U sljedećoj tabeli prikazana je izloženost po kategorijama rejtinga i tržišnim segmentima na dan 31. decembar 2019:

(000) BAM

31.12.2019	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Watch	NPE	Bez rejtinga	Ukupno
Stanovništvo	7.688	122.385	88.863	37.024	29.576	1.912	287.448
Mala i srednja preduzeća	43.962	161.540	97.875	6.356	9.954	0	319.687
Non-Focus	8.781	53.678	82.288	7.740	49.343	105	201.935
od čega Velika preduzeća	8.667	34.709	75.775	0	0	0	119.151
od čega Hipotekarni krediti	114	18.705	4.031	7.726	49.343	105	80.024
od čega Javno finansiranje	0	264	2.482	14	0	0	2.760
Korporativni centar	196.041	42.536	120.834	110	2.918	19.035	381.474
Ukupno	256.472	380.139	389.860	51.230	91.791	21.052	1.190.544

(000) BAM

31.12.2018	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Watch	NPL	Bez rejtinga	Ukupno
Stanovništvo	91.807	85.566	23.256	31.832	46.073	2.860	281.394
Mala i srednja preduzeća	53.670	116.993	93.662	10.454	9.733	0	284.512
Non-Focus	10.679	43.768	51.560	11.085	62.467	6.059	185.618
od čega Velika preduzeća	9.413	20.245	40.843	0	0	5.702	76.203
od čega Hipotekarni krediti	1.247	23.421	2.489	10.655	62.467	357	100.636
od čega Javno finansiranje	19	102	8.228	430	0	0	8.779
Korporativni centar	207.645	15.113	114.221	95	514	7.243	344.831
Ukupno	363.801	261.440	282.699	53.466	118.787	16.162	1.096.355

Klasifikacija kreditnih sredstava u kategorije rizika vrši se osnovu internog rejtinga Banke. U svrhu izvještavanja prema eksternim licima, interne rejting kategorije su grupisanje u sljedećih pet rejting kategorija:

- 1A-1E: obuhvata klijente s vrlo malim rizikom, od nabolje do vrlo dobre kreditne sposobnosti;
- 2A-2E: obuhvata klijente od dobre do umjerene kreditne sposobnosti;
- 3A-3E: obuhvata klijente sa srednjim ili visokim kreditnim rizikom;
- Nadgledanje (eng. Watch): obuhvata klijente s vrlo visokim kreditnim rizikom ili one kod kojih je velika mogućnost neizvršavanja obaveza. To uključuje klijente s kašnjenjem u plaćanju ili neplaćanjem u njihovoј kreditnoj historiji, ili one sa srednjoročnim poteškoćama u otplati duga;

- NPE (neizvršavanje): ispunjen je jedan ili više kriterija u skladu s Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka: između ostalog, s uplatom kamate ili glavnice se kasni više od 90 dana, banka ima velike sumnje u kreditni rejting klijenta, postoje rizične mjere restukturisanja koje vode do problematične izloženosti s odgodom izvršenja zabilježen je kreditni gubitak ili je pokrenut stečajni postupak.

Mišljenje o jednom klijentu Banka primjenjuje na sve segmente, uključujući segment Stanovništvo. Ako dužnik ne izvršava obaveze po jednom ugovoru, i njegove transakcije koje nisu problematične se klasificuju kao problematične. U tabelama u nastavku prikazana je klasifikacija po kategorijama rejtinga i fazi očekivanog kreditnog gubitka.

Krediti i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku:

					(000) KM
31.12.2019.	1. faza	2. faza	3. faza	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	35.234	1	0	0	35.235
2A-2E	250.175	679	0	0	250.854
3A-3E	199.311	1.800	1	0	201.112
Watch	6.332	43.453	98	0	49.883
NPE	0	0	91.599	0	91.599
Bez rejtinga	5.501	6	0	0	5.507
Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost	496.553	45.939	91.698	0	634.190
Rezervisanja za kreditne gubitke	-4.053	-8.505	-79.323	0	-91.881
Knjigovodstvena vrijednost	492.500	37.434	12.375	0	542.309

					(000) KM
31.12.2018.	1. faza	2. faza	3. faza	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	123.723	884	0	0	124.607
2A-2E	185.110	3.649	5	0	188.764
3A-3E	109.189	7.404	12	0	116.605
Watch	18.340	32.351	339	0	51.030
NPE	0	0	118.544	0	118.544
Bez rejtinga	14.116	552	1	0	14.669
Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost	450.478	44.840	118.901	0	614.219
Rezervisanja za kreditne gubitke	-4.999	-9.174	-105.322	0	-119.495
Knjigovodstvena vrijednost	445.479	35.666	13.579	0	494.724

Krediti i potraživanja od bankama po amortizovanom trošku:

					(000) KM
31.12.2019.	1. faza	2. faza	3. faza	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	0	0	0	0	0
2A-2E	262	0	0	0	262
3A-3E	0	0	0	0	0
Watch	0	0	0	0	0
NPE	0	0	0	0	0
Bez rejtinga	0	0	0	0	0
Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost					
vrijednost	262	0	0	0	262
Rezervisanja za kreditne gubitke	0	0	0	0	0
Knjigovodstvena vrijednost	262	0	0	0	262

					(000) KM
31.12.2018.	1. faza	2. faza	3. faza	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	0	0	0	0	0
2A-2E	570	0	0	0	570
3A-3E	0	0	0	0	0
Watch	0	0	0	0	0
NPE	0	0	0	0	0
Bez rejtinga	0	0	0	0	0
Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost					
vrijednost	570	0	0	0	570
Rezervisanja za kreditne gubitke	0	0	0	0	0
Knjigovodstvena vrijednost	570	0	0	0	570

Dužnički instrumenti vrednovani po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:

					(000) KM
31.12.2019.	1. faza	2. faza	3. faza	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	162.841	0	0	0	162.841
2A-2E	13.194	0	0	0	13.194
3A-3E	5.871	0	0	0	5.871
Watch	0	0	0	0	0
NPE	0	0	0	0	0
Bez rejtinga	13.795	0	0	0	13.795
Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost					
vrijednost	195.701	0	0	0	195.701
Rezervisanja za kreditne gubitke	-416	0	0	0	-416
Knjigovodstvena vrijednost	195.285	0	0	0	195.285

					(000) KM
31.12.2018.	1. faza	2. faza	3. faza	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	189.152	0	0	0	189.152
2A-2E	12.945	0	0	0	12.945
3A-3E	5.672	0	0	0	5.672
Watch	0	0	0	0	0
NPE	0	0	0	0	0
Bez rejtinga	0	0	0	0	0
Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost	207.769	0	0	0	207.769
Rezervisanja za kreditne gubitke	-437	0	0	0	-437
Knjigovodstvena vrijednost	207.332	0	0	0	207.332

Potencijalne obaveze i date finansijske garancije:

					(000) KM
31.12.2019.	1. faza	2. faza	3. faza	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	25.190	0	0	0	25.190
2A-2E	86.955	17	0	0	86.972
3A-3E	67.866	32	0	0	67.898
Watch	684	659	2	0	1.345
NPE	0	0	193	0	193
Bez rejtinga	46	0	0	0	46
Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost	180.741	708	195	0	181.644
Rezervisanja za kreditne gubitke	-893	-58	-136	0	-1.087
Knjigovodstvena vrijednost	179.848	650	59	0	180.557

					(000) KM
31.12.2018.	1. faza	2. faza	3. faza	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	33.405	40	0	0	33.445
2A-2E	57.506	97	2	0	57.605
3A-3E	51.785	147	1	0	51.933
Watch	750	1.538	5	0	2.293
NPE	0	0	388	0	388
Bez rejtinga	1.487	4	0	0	1.491
Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost	144.933	1.826	396	0	147.155
Rezervisanja za kreditne gubitke	-793	-240	-274	0	-1.307
Knjigovodstvena vrijednost	144.140	1.586	122	0	145.848

55.7. Izloženost po industrijskom sektoru

U sljedećoj tabeli prikazana je izloženost pravnih lica po industrijskom sektoru na osnovu klasifikacije djelatnosti "NACE Code 2.0".

	Pravna lica	(000) KM
	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Očekivani kreditni gubitak
31.12.2019.		
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.515	-161
B Vađenje ruda i kamena	4.687	-15
C Prerađivačka industrija	67.187	-929
D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0	0
E Opskrba vodom	1.383	-15
F Građevinarstvo	16.061	-251
G Trgovina na veliko i malo	116.072	-2.612
H Prijevoz i skladištenje	2.036	-103
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	4.641	-75
J Informacije i komunikacije	12.064	-4.882
K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	433	-1
L Poslovanje nekretninama	12.808	-37
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	12.403	-818
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.917	-299
O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1.143	-9
P Obrazovanje	0	0
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	16.059	-428
R Umjetnost, zabava i rekreacija	260	-2
S Ostale uslužne djelatnosti	473	-454
Krediti i potraživanja	271.142	-11.091

	Pravna lica	(000) KM
	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Očekivani kreditni gubitak
31.12.2018		
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.940	-460
B Vađenje ruda i kamena	9.003	-43
C Prerađivačka industrija	47.636	-2.025
D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	7.359	-247
E Opskrba vodom	1.193	-41
F Građevinarstvo	17.310	-423
G Trgovina na veliko i malo	96.197	-3.182
H Prijevoz i skladištenje	4.368	-112
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	8.458	-31
J Informacije i komunikacije	12.224	-4.778
K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	4.971	-111
L Poslovanje nekretninama	5.824	-46
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2.376	-380
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.821	-302
O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1.849	-17
P Obrazovanje	0	0
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	7.560	-636
R Umjetnost, zabava i rekreacija	22	-1
S Ostale uslužne djelatnosti	4.662	-2.359
Krediti i potraživanja	235.773	-15.194

55.8. Prikaz izloženosti po danima kašnjenja

						(000) KM
31.12.2019.	bez kašnjenja	do 30 dana kašnjenja	od 31 do 60 dana kašnjenja	od 61 do 90 dana kašnjenja	preko 90 dana kašnjenja	Ukupno
Stanovništvo	244.377	13.614	1.408	957	27.092	287.448
Mala i srednja preduzeća	309.733	0	0	0	9.954	319.687
Non-Focus	150.529	2.077	284	179	48.866	201.935
od čega Velika preduzeća	119.151	0	0	0	0	119.151
od čega Hipotekarni krediti	28.618	2.077	284	179	48.866	80.024
od čega Javno finansiranje	2.760	0	0	0	0	2.760
Korporativni centar	380.501	7	3	0	963	381.474
Ukupno	1.085.140	15.698	1.695	1.136	86.875	1.190.544

						(000) KM
31.12.2018.	bez kašnjenja	do 30 dana kašnjenja	od 31 do 60 dana kašnjenja	od 61 do 90 dana kašnjenja	preko 90 dana kašnjenja	Ukupno
Stanovništvo	222.149	13.411	998	852	43.984	281.394
Mala i srednja preduzeća	283.976	44	0	0	492	284.512
Non-Focus	121.551	4.457	362	474	58.774	185.618
od čega Velika preduzeća	76.203	0	0	0	0	76.203
od čega Hipotekarni krediti	36.569	4.457	362	474	58.774	100.636
od čega Javno finansiranje	8.779	0	0	0	0	8.779
Korporativni centar	344.151	0	1	0	679	344.831
Ukupno	971.827	17.912	1.361	1.326	103.929	1.096.355

55.8.1. ODLAGANJE IZVRŠENJA (ENG. FORBEARANCE)

Mjere odlaganja izvršenja definišu se kao ustupci prema dužniku koji se suočava ili će se uskoro suočiti s poteškoćama u izvršavanju svojih finansijskih obaveza ("finansijske poteškoće"). Praćenje mjera i rizika odlaganja izvršenja vrše jedinice za operativni rizik nadležne za Korporacijski centar i Stanovništvo. Pored toga, mjere odlaganja izvršenja predstavljaju okidač za vršenje testova umanjenja vrijednosti u skladu s MSFI zahtjevima.

Sljedeća tabela daje prikaz statusa odlaganja izvršenja u Banci tokom finansijske godine 2019. Vanbilansne stavke uključuju samo potencijalne kreditne obaveze.

					Imovina koja se više ne može smatrati zbog MSFI 5	Promjene (imovina namijenjena prodaji) (+/-)	Krediti i valutni tečaj (+/-)	ostale izmjene (+/-)	KRAJNJI saldo 31.12.2019.
POČETNI SALDO 1.1.2019.	Dodaci imovini kod koje su produžene mjere odlaganja izvršenja (+)	izvršenja (-)	izvršenja (-)	izvršenja (-)					
Pravna lica	11.726	517	0	0	0	-375	11.922		
Fizička lica	2.867	951	-897	0	0	-172	2.748		
Krediti i potraživanja	14.593	1.468	-897	0	0	-547	14.671		

U sljedećoj tabeli prikazan je status odlaganja izvršenja tokom 2018:

							(000) KM
		Dodaci imovini kod POČETNI SALDO 1.1.2018.	se više ne može smatrati imovinom s odlaganjem izvršenja (-)	Promjene zbog MSFI 5 (imovina namijenjen a prodaji) (+/-)	Krediti i valutni tečaj (+/-)	ostale izmjene (+/-)	KRAJNJI saldo 31.12.2018
Pravna lica	24.402	2.485	-14.589	0	0	-572	11.726
Fizička lica	4.967	748	-2.815	0	0	-34	2.867
Krediti i potraživanja	29.367	3.234	17.404	0	0	606	14.593

Izloženost po osnovu odlaganja izvršenja u 2019:

						(000) KM
		Krajnji saldo 31.12.2019.	Bez kašnjenja s plaćanjem i bez umanjenja vrijednosti	Kašnjenje s plaćanjem ali bez umanjenja vrijednosti (> 0 dana)	Umanjenje vrijednosti	prihod od kamata priznat u vezi s imovinom s odgodom izvršenja (+)
Pravna lica	11.922	2.365	0	9.558	9.558	179
Fizička lica	2.748	1.201	261	1.286	1.286	107
Krediti i potraživanja	14.671	3.566	261	10.843	10.843	286

Izloženost po osnovu odlaganja izvršenja u 2018:

						(000) KM
		Krajnji 31.12.2018.	Bez kašnjenja s plaćanjem i bez umanjenja vrijednosti	Kašnjenje s plaćanjem ali bez umanjenja vrijednosti (> 0 dana)	Umanjenje vrijednosti	prihod od kamata priznat u vezi s imovinom s odgodom izvršenja (+)
Pravna lica	11.726	2.485	0	9.241	9.241	173
Fizička lica	2.867	1.501	183	1.183	1.183	122
Krediti i potraživanja	14.593	3.987	183	10.423	10.423	295

U sljedećoj tabeli prikazana je raspodjela kolateralala za izloženost po osnovu odlaganja izvršenja za 2019:

	Interni vrijednost kolateralala (ICV) u odnosu na imovinu s odlaganjem izvršenja	od čega	od čega	od čega finansijski kolateral	od čega garancije	od čega ostalo	(000) KM
Javne finansije	0	0	0	0	0	0	0
Finansijske institucije	0	0	0	0	0	0	0
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0	0
Mala i srednja preduzeća	7.772	7.638	0	0	0	0	134
Stanovništvo	2.115	932	1.183	0	0	0	0
Ukupno	9.887	8.570	1.183	0	0	0	134

U sljedećoj tabeli prikazana je raspodjela kolaterala za izloženost po osnovu odlaganja izvršenja za 2018:

(000) KM

Interni vrijednost kolaterala (ICV) u odnosu na imovinu s odlaganjem izvršenja	od čega	od čega	od čega finansijski kolateral	od čega garancije	od čega ostalo
Javno finansiranje	0	0	0	0	0
Finansijske institucije	0	0	0	0	0
Velika preduzeća	0	0	0	0	0
Mala i srednja preduzeća	6.299	6.299	0	0	0
Stanovništvo	1.343	939	404	0	0
Ukupno	7.642	7.238	404	0	0

55.8.2. KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST ZALIHA (STEČENA MATERIJALNA IMOVINA)

Tokom finansijske godine 2019., Banka je iskazala knjigovodstvenu vrijednost zaliha (za neprihodujuće klijente) u iznosu 2.646 hiljada KM (2018: 3.223 hiljada KM). Zalihe (za neprihodujuće klijente) uglavnom se sastoje od kolaterala koji pripadaju Banci zbog klijentovog neizvršavanja ugovora o kreditu. To posebno uključuje imovinu iz izuzimanja kolaterala iz bankarskog poslovanja (posebno nekretnine).

(56) Kretanje rezervisanja za rizike

56.1. Metoda obračuna rezervisanja za rizike

Rezervisanja se obračunavaju u skladu s Međunarodnim standardom finansijskog izvještvanja 9: Finansijski instrumenti (MSFI 9). Primjenjuju se različiti pristupi u zavisnosti od faze u koju je raspoređena transakcija. Faza 1 zahtijeva priznavanje dvanaestomjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka. U slučaju značajnog povećanja kreditnog rizika, rezervisanja za umanjenje vrijednosti moraju biti povećana na iznos očekivanog gubitka tokom vijeka trajanja (Faza 2). U slučaju objektivne indikacije umanjenja vrijednosti (NPE, Faza 3), priznaje se očekivani kreditni gubitak tokom vijeka trajanja.

Za neprihodujuće izloženosti (Faza 3) relevantna su dva pristupa, kolektivna procjena na osnovu parametara rizika za male izloženosti i pojedinačna stručna procjena novčanog toka za veće izloženosti.

Za dio neprihodujućeg portfolia gdje je izloženost po neispunjenu obaveza (eng. EAD) na nivou grupe dužnika ispod određenog praga značajnosti specifičnog za zemlju, obračun rezervisanja za gubitke zbog umanjenja vrijednosti vrši se kao kolektivna procjena (pristup na osnovu pravila). Kolektivna procjena vrši se na osnovu procjene/projekcije glavnih parametara povrata za grupe portfolia (izloženosti koje pokazuju slične karakteristike u odnosu na profil kreditnog rizika i potencijal povrata).

Pojedinačna procjena, ili obračun konkretnih rezervisanja za rizike na osnovu pojedinačne procjene gubitaka zbog umanjenja vrijednosti uzima u obzir da je odnosa kreditna izloženost predmet zasebne analize u skladu s propisima koji se odnose na obračun rezervisanja za gubitke zbog umanjenja vrijednosti. U tom obračunu, otplate iz operativnog poslovanja društva (primarni novčani tokovi) i iz korištenja kolaterala i garancija (sekundarni novčani tokovi) uzimaju se u obzir. U zavisnosti od pretpostavljenog scenarija povrata (restrukturiranje, izmirenje, prodaja duga, sudski postupak i/ili povrat kolaterala), očekivane otplate se procjenjuju pojedinačno u smislu vrste, iznosa i vremena, temeljne pretpostavke se dokumentiraju i obrazlažu u zavisnosti od slučaja, a očekivani novčani tokovi diskontirani na neto trenutnu vrijednost odbijaju se od preostale trenutne izloženosti. Za obračun povrata novčanih tokova iz potencijalnog povrata raspoloživih kolaterala (prvenstveno nekretnine), Banka zasniva svoje pretpostavke na tržišnoj vrijednosti kolaterala, koja se svakodnevno ažurira. Korektivni faktori koji će biti primjenjeni na tržišnu vrijednost dodjeljuju se pojedinačno prema slučaju, u zavisnosti od utvrđene iskoristivosti i na osnovu različitih faktora kao što su konkretne

ponude ili prodaja sličnih kolateralala, tržišna likvidnost, lokacija, period korištenja i pravna situacija u odnosu na nekretnine.

56.2. Kretanje rezervisanja za rizike

Negativno kretanje rezervisanja za rizike (troškovi) nastao je prvenstveno zbog povećanja neprihodujućih kredita (NPE) tokom 2019. godine, kao i zbog većih kretanja sa nivoa 1 na nivo 2 u poređenju s 2018. godinom. NPE portfolio je smanjen tokom 2019. godine prvenstveno zbog internih otpisa u segmentu Stanovništvo.

Prijenos odgovornosti za praćenje rizika, nova/adekvatna pravila za praćenje, sistem ranog upozoravanja i uspostavljanje funkcije za rješavanja duga u Korporativnom segmentu, kao i svakodnevno praćenje uz jasne ciljeve rada koji se odnose na funkciju ranih naplata, zajedno s poticajnim programom u segmentu Stanovništvo, daju značajne rezultate u funkciji ranih naplata i rezultirali su značajnim smanjenjem NPE portfolia. Pozitivni, opadajući trend u omjeru NPE je kontinuiran tokom 2019. godine.

56.3. Izmjene u obračunu rezervisanja

Na osnovu postojećeg okvira za unapređenje modela u Banci, ažuriranja se vrše redovno kako bi bile uzete u obzir najnovije raspoložive informacije. Tokom 2019. godine izvršeno je usklađivanje/rekalibracija svih segmenta i podružnica. Izmjene su obuhvatale produženje vremenskog perioda s najnovijim raspoloživim podacima korištenim za obračun PD, što je uticalo na prosječnu vrijednost PD. Pored toga, usvojeni su makro modeli u skladu s nalazima validacije i korištene su nove makroekonomski prognoze tako da odražavaju najnovije raspoložive ekonomske izglede u svim segmentima, što utiče na vrijednosti PD. Na osnovu kalibracije, uočen je pozitivan razvoj (oslobođenje) rezervisanja što odražava trenutni kvalitet imovine i makroekonomski izgled. Pored toga, ključni uzročnici kretanja među nivovima kreditnog rizika na nivou Banke procijenjeni su i usklađeni gdje je to bilo potrebno.

(57) Mjerenje kolateralala u obliku nekretnina i drugog kolateralala

Na osnovu Politike upravljanja kolateralima i Politike vrednovanje nekretnina u Banci svi kolaterali u obliku nekretnina se redovno prate i njihova vrijednost redovno se ponovo procjenjuje na godišnjem nivou za sve komercijalne nekretnine, a najmanje jednom u tri godine za stambene nekretnine i nekretnine koje su kolateral za NPE. U skladu s Addiko Politikom vrednovanje nekretnina, vrednovanje svih komercijalnih nekretnina vrši se na pojedinačnom nivou ako je tržišna vrijednost veća od 1.956 hiljada KM. Tržišna vrijednost onih s manjom vrijednosti ponovo se procjenjuje korištenjem određenih statističkih metoda i alata.

Interne vrijednosti kolateralala (ICV) prikazane su u tabeli ispod za 31.12.2019. kao i za 31.12.2018.:

Raspodjela kolateralala	31.12.2019.	31.12.2018.
Izloženost	1.271.856	1.169.317
Interna vrijednost kolateralala (ICV)	455.259	332.559
od čega CRE	306.599	252.591
od čega RRE	132.844	60.674
od čega finansijski kolateral	4.223	4.345
od čega garancije	391	4.171
od čega drugo	11.202	10.778
Omjer pokrivenosti ICV	36%	28%

Najveći dio navedenih kolateralala je za kredite i potraživanja (neznatni kolaterali za druge vrste izloženosti). Smanjenjem bruto izloženosti smanjena je i interna vrijednost kolateralala. Prvenstveno ICV stambenih nekretnina datih kao kolaterali za kredite Stanovništva je smanjena zbog smanjenja portfolija hipotekarnih kredita za Stanovništvo. Pokrivenost kolateralima nije promijenjena.

U tabeli ispod navedena je analiza trenutne tržišne vrijednosti kolateralala i kreditnog poboljšanja za imovinu u Nivou 3 u skladu sa MSFI 7R35K(c).

KM 000

	Bruto knjigovo dstveni iznos	Vrijednos ice	Garancije	Imovina	Drugo	Prijeboj	Višak kolaterala	Ukupan kolateral	Neto izloženost	ECL
Krediti i potraživanja	24.391	0	0	2.014	0	0	0	2.014	22.378	79.323
Druga finansijska društva	10	0	0	0	0	0	0	0	10	10
Nefinansijska društva	14.404	0	0	1.666	0	0	0	1.666	12.739	9.376
Fizička lica	9.977	0	0	348	0	0	0	348	9.629	136
Obaveze i finansijske garancije	195	0	0	0	0	0	0	0	195	136
Date kreditne obaveze	195	0	0	0	0	0	0	0	0	0

(58) Tržišni rizik

58.1. Definicija

Tržišni rizici sastoje se od potencijalnih gubitaka koji proizlaze iz promjene u tržišnim cijenama. Banka strukturira rizike tržišnih cijena prema faktorima rizika u kamatnoj stopi, kreditnom rasponu, valuti i riziku od promjene cijene dionica. Banka posebno naglašava identificiranje, mjerjenje, analizu i upravljanje tržišnim rizikom. Rizike tržišnih cijena mogu izazvati vrijednosnice (i proizvodi slični vrijednosnicama), novac i devizni proizvodi, derivativi, zaštita od rizika deviznog kursa i zaštita od rizika od rezultata, imovina slična vlasničkim instrumentima ili iz upravljanja imovinom i vlasničkim instrumentima/obavezama. Pored tržišnih rizika, mogu nastati i rizici od tržišne likvidnosti ako, u slučaju male tržišne potražnje, banka ne može prodati pozicije namijenjene trgovanim tokom problema sa likvidnošću (ili zbog zahtijeva za sučeljavanjem) u kratkom roku. Za postojeće pozicije, to se uzima u obzir kao dio ograničenja rizika za tržišne rizike.

58.2. Mjerjenje rizika

Banka obračunava tržišni rizik kao dio svakodnevnog praćenja pomoću metoda rizičnosti vrijednosti na osnovu jednodnevog perioda držanja, s nivoom pouzdanosti od 99,0%. Glavni instrument korišten u tom procesu je simulacija Monte Carlo koja uključuje eksponencijalno ponderirane volatilnosti i korelacije iz historije od 250 dana. U svrhu utvrđivanja vezanog kapitala ekonomskog tržišnog rizika za utvrđivanje sposobnosti podnošenja rizika, VaR (vrijednost izložena riziku) vrijednosti (99,0%, 1 dan) su umanjene na jedinstveni nivo pouzdanosti od 99,9% i 250 dana perioda držanja. Ovi modeli obračunavaju potencijalne gubitke uzimajući u obzir historijske fluktuacije tržišta (volatilnosti) i kontekst tržišta (korelacije).

VaR Banke po vrstama rizika za 2019. i 2018. godinu iznosi:

2019.	Minimum	Maksimum	Prosječ	31. decembar
Rizik kamatne stope	282	424	364	413
Valutni rizik	1	6	2	2
Cjenovni rizik	1	3	2	2
Rizik kreditnog raspona	55	224	122	55
Ukupno	339	657	489	472

2018.	Minimum	Maksimum	Prosječ	31. decembar
Rizik kamatne stope	75	276	135	175
Valutni rizik	1	3	2	1
Cjenovni rizik	1	5	2	3
Rizik kreditnog raspona	76	288	170	192
Ukupno	153	572	309	371

58.3. Pregled - rizik tržišnih cijena

58.3.1. RIZIK KAMATNE STOPE

Vrijednost izložena riziku kamatne stope (uključujući rizik kamatne stope iz knjige trgovanja) za Banku na 31. decembar 2019. godine je 413 hiljada KM (uporedivo iznos VaR na 31. decembar 2018.: 176 hiljada KM).

Profil kamatne stope za Banku sadrži sve stavke osjetljive na kamatne stope (imovina, obaveze i vanbilansne stavke u knjizi pozicija kojima se ne trguje) koje su ili ugovorno utvrđene, promjenjive ili se zasnivaju na bihevioralnim prepostavkama. Stohastički novčani tokovi prikazani su korištenjem jedinstvenih standarda i lokalnih modela za transakcije specifične za zemlju. Sve stavke osjetljive na kamate u bilansu stanja uzete su kao osnova za obračun ekonomske vrijednosti i mjera zasnovanih na zaradi, kao i drugih mjera kamatnog rizika u bankarskoj knjizi (eng. IRRBB), na osnovu stres scenarija i opterećenja kamatne stope. Stavke koje nisu osjetljive na kamate nisu uvrštene u obračun kamatnog rizika, nego su pokrivene u vezi s drugim faktorima rizika, kao što je rizik od sudjelovanja.

Sljedeća tabela prikazuje osjetljivost dobiti ili gubitka na razumne promjene kamatnih stopa (paralelno kretanje), gdje su sve ostale varijable konstantne.

	Osjetljivost na promjene kamatnih stopa			
31.12.2019.	+200bp	-200bp	+100bp	-100bp
BAM	10.593	-13.255	5.592	-6.255
EUR	-2.714	3.454	-1.432	1.615
CHF	-112	120	-57	59
USD	-497	545	-254	266
OSTALE VALUTE	3	-3	2	-2
Ukupno	7.273	-9.139	3.851	-4.317
31.12.2018.	+200bp	-200bp	+100bp	-100bp
BAM	2	-3	1	-1
EUR	-13	16	-7	8
CHF	-1	1	-590	612
USD	-1	1	-516	541
OSTALE VALUTE	2	-2	1	-1
Ukupno	-13	15	-7	7

Stavke za trgovanje Banke bile su relativno stabilne tokom 2019. godine. Promjene kamatnog rizika uglavnom su bile izazvane usklađenostima na varijabilne kamatne pozicije i skraćenjem rokova instrumenata s fiksnom stopom.

Regulatorni zahtjevi navode da uticaj koji na ekonomsku vrijednost kapitala (eng. EVE) ima nagla paralelna +/-200 promjena baznih bodova krivulje primosa u ukupnim vlastitim sredstvima ne može biti veći od 20% osnovnog kapitala (Lokalni prikaz - omjer kamatnog rizika i vlasničkih instrumenata iznosio je prosječno 7% u 2019. godini u odnosu na prosječno 18% u 2018. godini; grupni prikaz - omjer kamatnog rizika i vlasničkih instrumenata iznosio je prosječno 5% u 2019. godini u odnosu na prosječno 11% u 2018. godini).

Promjena u sadašnjoj vrijednosti knjige banke s paralelnim povećanjem krivulja kamatne stope za 1 bazni bod u svim razredima dospijeće i valutama na 31. decembar 2019. godine iznosi 41 hiljadu KM (cijeli agregatni učinak ove simulacije kamatne stope) - agregatni učinak 2018. godine bio je 70 hiljada KM.

58.3.2. RIZIK KURSNIH RAZLIKA

Ukupno stanje otvorenih valutnih pozicija na 31. decembar 2019. godine je približno 1,3 miliona KM (31. decembar 2018. godine približno 3,5 miliona KM). Vrijednosti za rizik kursnih razlika bio je približno 1,0 hiljada KM dnevno na 31. decembar 2019. godine (rizičnost vrijednosti na 31. decembar 2018.: 2,7 hiljada KM) u intervalu pouzdanosti od 99%. Limit od 17,6 hiljada KM ispoštovan je na 31. decembar 2019. godine.

Analiza osjetljivosti

Sljedeća tabela sadrži valute prema kojima je Banka imala značajnu izloženost na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine. Euro nije analiziran s obzirom da je kurs KM zakonski vezan za kurs Eura.

Valuta	Otvorena valutna pozicija 31.12.2019.	Povećanje 10%	Smanjenje 10%	Otvorena valutna pozicija 31.12.2018.	Povećanje 10%	Smanjenje 10%
USD	-314	-31	31	302	52	-52
CHF	-594	-59	59	-621	-108	108

Otvorena valutna pozicija predstavlja neto izloženost u stranoj valuti. Analiza izračunava efekat razumno mogućih kretanja valuta u odnosu na KM i njihov utjecaj na dobit ili gubitak, gdje su sve ostale varijable konstantne. Negativne vrijednosti u tabeli iznad odražavaju potencijalno neto smanjenje dobiti, dok pozitivan iznos izražava potencijalno neto povećanje.

58.3.3. RIZIK VLASNIČKIH INSTRUMENATA

Banka je zadржala samo neznatne količine dionica u svom portfoliju, rizike vlasničkih instrumenata sa stanovišta ulaganja (ulaganja). Rizična vrijednost za rizik vlasničkih instrumenata u Banci iznosi 2,1 hiljadu KM na 31. decembar 2019. godine (rizičnost vrijednosti na 31. decembar 2018. godine: 1,6 hiljada KM) s jednodnevnim periodom držanja i nivoom pouzdanosti od 99%.

58.3.4. RIZIK KREDITNOG RASPONA

Rizik kreditnog raspona u Banci iznosi 55 hiljada KM na 31. decembar 2019. godine s jednodnevnom rizičnosti vrijednosti i nivoom pouzdanosti od 99% (rizičnost vrijednosti na 31. decembar 2018. godine: 192 hiljade KM). Ograničenje od 293 hiljade KM ispoštovano je na 31. decembar 2019. godine. Najveći faktor utjecaja na rizik kreditnog raspona je držanje rezervi za likvidnost u formi vrijednosnica u Banci. Pored praćenja VaR u odnosu na rizik kreditnog raspona, Banka prati i rizike koncentracije u portfelju obveznica - u okviru odnosnih izvještaja o riziku, prate se koncentracije na bankovnom nivou portfelja obveznica, kao i koncentracije obveznica u kategorijama državnih obveznica, finansijskih obveznica i korporacijskih obveznica.

(59) Rizik likvidnosti

59.1. Definicija

Banka definira rizik likvidnosti kao rizik od nemogućnosti potpunog ili blagovremenog ispunjenja obaveza dospjelih plaćanja, ili - u slučaju krize likvidnosti - rizik od refinansiranja samo po povećanim tržišnim stopama, ili od mogućnosti prodaje imovine samo po tržišnim cijenama ako je uvršten diskont.

59.2. Opći zahtjevi

U Banci upravljanje likvidnošću na nivou banke je odgovornost Upravljanja bilansom i trezora, a kontrola je pod Kontrolom rizika.

Banka ima uspostavljeno planiranje hitne likvidnosti u pismenom obliku. Ono navodi procese i kontrolu ili instrumente zaštite od rizika koji su potrebni za sprečavanje neposrednih kriza ili prevazilaženje akutnih kriza. U slučaju krize

likvidnosti, glavni prioriteti banke su strogo održavanje solventnosti i sprečavanje štete po ugled banke.

59.3. Kontrola rizika

Rezerva za likvidnost osigurava likvidnost Banke u svakom trenutku, čak i tokom kriznih situacija. Ta rezerva za likvidnost podliježe različitim scenarijima opterećenja za održavanje pregleda raspoloživih resursa likvidnosti. Pored toga, banka održava svoj zaštitni sloj likvidnosti za situacije opterećenja, koji se sastoji od prihvatljivih vrijednosnica za ECB i vrijednosnica koje se mogu brzo prodati.

Tokom 2019. godine, koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR) kreće se između svog najnižeg nivoa od 232% u februaru 2019. i svog najvišeg nivoa od 532% u januaru 2019. godine.

U decembru 2019. godine, kapacitet likvidnosne pokrivenosti u Banci bio je strukturiran kako slijedi:

(000) KM

Zaštitni sloj likvidnosti	Raspoloživo
Vrijednosnice prihvatljive za Centralnu banku	55.932
Vrijednosnice prihvatljive for Repo	138.388
Kreditna potraživanja prihvatljiva za Centralnu banku ili Repo	0
Obavezne rezerve (brojive)	0
Novčane rezerve u Centralnoj banci (blokirane)	0
Mjere likvidnosne pokrivenosti	0
Druga likvidna imovina (kratkoročna, srednjoročna)	0
Odobrene/Potrebne kreditne linije	0
Nova izdavanja i sekutarizacija	0
Ukupni kapacitet likvidnosne pokrivenosti	194.320

Tokom 2018. godine, kapacitet likvidnosne pokrivenosti u Banci bio je strukturiran kako slijedi:

(000) KM

Zaštitni sloj likvidnosti	Raspoloživo
Vrijednosnice prihvatljive za Centralnu banku	66.936
Vrijednosnice prihvatljive za Repo	135.569
Kreditna potraživanja prihvatljiva Centralnu banku ili Repo	0
Obavezne rezerve (brojive)	0
Novčane rezerve u Centralnoj banci (blokirane)	0
Mjere likvidnosne pokrivenosti	0
Druga likvidna imovina (kratkoročna, srednjoročna)	0
Odobrene/ Potrebne kreditne linije	0
Nova izdavanja i sekutarizacija	0
Ukupan kapacitet likvidnosne pokrivenosti	202.505

Kontrola likvidnosti za Banku provodi se na lokalnom nivou s jedne strane i na centralnom nivou putem Holdinga s druge strane. Klasifikacije novčanih tokova sastoje se od determinističkih, stohastičkih, prognostičkih podataka (planirane ili budžetske prognoze) i nerelevantnih novčanih tokova na osnovu procjene i izvještavanja o manjku likvidnosti.

Svi nastali nedostaci u unaprijed utvrđenim razredima ročnosti porede se s potencijalom likvidnosne pokrivenosti - dobro diversificiran skup rezervi za likvidnost dostupnih za odgovarajuće upravljanje likvidnošću. Rezerve za likvidnost predmet su redovnog pregleda i, kako je opisano iznad, testiraju se raznim situacijama opterećenja (blage, snažne, teške/preživljavanje) pomoću simulacija.

Osim tekućih aktivnosti strukturalne kontrole, osigurano je poštivanje općih regulatornih zahtjeva.

59.4. Pregled - likvidnosna situacija

Likvidnosnu situaciju u Banci u toku 2019. godine karakterizirao je višak likvidnosti. Aktivnosti na tržištu kapitala stoga nisu bile neophodne.

Na 31. decembar 2019. godine, Banka je evidentirala stabilan nivo depozita od oko 728.279 hiljada KM. Na osnovu očekivanih priliva i odliva, stabilna likvidnosna situacija očekuje se i 2020. godine.

Koncentracija rizika likvidnosti u skladu je s diversifikacijom finansiranja na osnovu glavnih proizvoda i najrelevantnijih valuta. Najveće pozicije u finansiranju, osim vlasničkih instrumenata, su a-vista i oročeni depoziti. Najvažnija valuta u finansiranju (skoro 48%) je KM i EUR. I proizvodi i valute prate se putem različitih razreda ročnosti i vremenskih okvira. Pored toga, Banka prati uticaj klijenata s velikim obimom poslovanja: deset najvećih ugovornih strana poredi se s obimom ukupnih finansijskih obaveza.

Ispod je razrađen prikaz ugovornih dospijeća nediskontovanih novčanih tokova za finansijske obaveze Banke.

								(000) KM
31.12.2019.	Knjigovodstveni iznos	Ugovorni novčani tokovi	svakodnevno dosp. ili bez dospijeća	do 3 mjeseca	mjeseca do 1 godine	od 1 godine do 5 godina	> 5 godina	
Finansijske obaveze mjerene po amortiziranim troškovima	752.911	758.332	512.119	56.278	89.846	86.920	13.169	
Depoziti od klijenata	728.279	733.681	502.004	44.301	89.140	85.693	12.543	
Depoziti od kreditnih institucija	12.343	12.362	597	11.765	0	0	0	
Druge finansijske obaveze	12.289	12.289	9.518	212	706	1.227	626	
Derivativi	0	0	0	0	0	0	0	
Neopozive kreditne obaveze	0	102.127	102.127	0	0	0	0	
Finansijske garancije	0	19.994	19.994	0	0	0	0	
Druge obaveze	0	59.523	59.523	0	0	0	0	
Ukupno	752.911	939.976	693.763	56.278	89.846	86.920	13.169	

								(000) KM
31.12.2018.	Knjigovodstveni iznos	Ugovorni novčani tokovi	svakodnevno dosp. ili bez dospijeća	do 3 mjeseca	mjeseca do 1 godine	od 1 godine do 5 godina	> 5 godina	
Finansijske obaveze mjerene po amortiziranim troškovima	665.177	670.572	457.765	55.761	57.378	98.816	852	
Depoziti od klijenata	654.725	660.120	447.313	55.761	57.378	98.816	852	
Depoziti od kreditnih institucija	604	604	604	0	0	0	0	
Druge finansijske obaveze	9.848	9.848	9.848	0	0	0	0	
Derivativi	44	44	44	0	0	0	0	
Neopozive kreditne obaveze	0	88.269	88.269	0	0	0	0	
Finansijske garancije	0	22.813	22.813	0	0	0	0	
Druge obaveze	0	36.073	36.073	0	0	0	0	
Ukupno	665.221	817.771	604.964	55.761	57.378	98.816	852	

(60) Operativni rizik

60.1. Definicija

Banka definira operativni rizik (OpRisk) kao rizik od gubitaka koji proizlaze iz neadekvatnih ili neuspješnih internih procesa, sistema, ljudi ili vanjskih faktora. Ova definicija uključuje pravni rizik, ali isključuje reputacijski rizik i strateški rizik.

60.2. Opći zahtjevi - Okvir upravljanja operativnim rizikom

Upravljanje operativnim rizikom (ORM) je u središtu poslovanja banke i integrira prakse upravljanja rizikom u procesima, sistemima i kulturi. Kao proaktivni partner višem rukovodstvu, vrijednost ORM je u pružanju podrške i usmjeravanju višeg rukovodstva u usklađivanju okruženja poslovne kontrole sa strategijom banke mjerjenjem i ublažavanjem izloženosti gubitku od rizika, što doprinosi optimalnom povratu za sudionike.

Snažan okvir upravljanja operativnim rizikom koji obuhvata identificiranje, mjerjenje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o operativnom riziku pruža mehanizam za raspravu i efektivnu eskalaciju problematike što vodi ka boljem upravljanju rizikom i jačanju institucionalne otpornosti.

Sveobuhvatno prikupljanje podataka, koja podržava okvir, omogućava analizu složene problematike i olakšava prilagođene radnje ublažavanja rizika.

Upravljanje operativnim rizikom je kontinuiran cikličan proces koji uključuje samoprocjenu rizika i kontrole, donošenje odluka o riziku, analizu scenarija i provedbu kontrola rizika, što izaziva prihvatanje, ublažavanje ili izbjegavanje rizika.

60.3. Praćenje rizika

Upravljanje operativnim rizikom podnosi izvještaj na mjesечноj osnovi Izvršnom odboru grupe za rizik i na kvartalnoj osnovi Odboru za reviziju, Odboru za rizik i OpRisk odboru za sačinjavanje pregleda situacije s operativnim rizikom za upravu kako bi bilo omogućeno upravljanje odnosnim rizikom i integriranje upravljanja operativnim rizikom u bankovne procese.

60.4. Izloženost i pregled kapitala

Operativni rizik, u svom cikličnom procesu, pokazuje promjene u realizaciji gubitaka koje utiču na upravljanje operativnim rizikom što je vidljivo kroz povrat gubitaka i kontrolu procesa samoprocjene, koji su ujedno i dva osnovna alata u upravljanju operativnim rizikom.

Operativni rizik u vezi sa kapitalnim zahtjevom stuba 1 računa se na osnovu jednostavnog pristupa, (eng. BIA), a u skladu sa Odlukom o kapitalu (koristeći relevantni pokazatelj). Model mjerjenja operativnog rizika za ICAAP računa se na isti način kao za stub 1 i uključuje podtipove operativnih rizika za koje se odredi značajnost za potrebe stuba 2.

(61) Rizik objekta

Rizik objekta u Banci pokriva sve moguće gubitke koji mogu proizaći iz fluktuacija u tržišnim vrijednostima pokretne opreme i nekretnina. Rizici nekretnina koji proizlaze iz kolaterala za hipoteke (preostali rizik) nisu uzeti u obzir jer su već pokriveni kreditnim rizikom.

Rizik objekata u vezi sa kapitalnim zahtjevom stuba 1 računa se na osnovu jednostavnog pristupa, (eng. BIA), a u skladu sa Odlukom o kapitalu (koristeći relevantni pokazatelj). U tu svrhu, tržišna vrijednost se multiplicira ponderom rizika od 100,0% a zatim faktorom poderisanja.

(62) Drugi rizici

Sljedeći tipovi rizika podržani su kapitalom prema "Drugim rizicima":

- Reputacijski rizik
- Makroekonomski rizici
- Sistemski rizici
- Poslovni rizik/Strateški rizik

Za materijalne "Druge rizike", ekonomski kapital se uzima u obzir u obračunu sposobnosti podnošenja rizika.

(63) Pravni rizik

Za naplatu potraživanja na kredite, garancije, akreditive ili druge osnove, Banka ima ukupno 6.834 aktivna sudska spora s ukupnom vrijednosti od 111.353 hiljade KM koje vodi Odjel za upravljanje kreditnim rizikom.

Krediti s CHF deviznom klauzulom

U svrhu rješavanja kreditnog portfolia sa CHF deviznom klauzulom, Banka je pokrenula CHF projekat 08. marta 2016. godine.

U martu 2016. godine, Banka je ponudila poticaje klijentima iz stanovništva s kreditima s deviznom klauzulom u švicarskim francima, koji se odražavaju u smanjenju kreditnih obaveza za 30%, što prati konverziju u lokalnu valutu po trenutnoj kursnoj stopi i fiksnoj kamatnoj stopi novih kredita od 5,99%. Projekat je zvanično završen u decembru 2016. godine, ali Banka je nastavila razmatrati i realizirati primljene ponude tokom 2018. godine. Banka je načinila gubitke po ovoj osnovi za 2018. godinu u iznosu od 1,5 miliona KM.

Banka je utvrdila 2.544 kreditnih strana u stanovništvu u okviru projekta koje je Banka imala na 29.02.2016. godine. Projekat je zvanično završen 05.12.2016. godine, s obzirom na to da je Banka nastavila realizaciju dolaznih zahtjeva, a svi naknadni zahtjevi od klijenata razmatraju se pojedinačno u okviru redovnih aktivnosti.

Na 31. decembar 2018. godine, realizirano je 1.755 zahtjeva (69% od svih strana), dok je određen dio strana zatvoren redovnom otplatom tokom projekta, tj. bez upotrebe olakšica (260 strana). Preostali broj strana stanovništva s deviznom klauzulom u CHF u portfelju Banke je 529 na 31. decembar 2018. godine.

Na 31. decembar 2019. godine, realizirano je 1.858 zahtjeva (73% od svih strana), dok je određen dio strana zatvoren redovnom otplatom tokom projekta, tj. bez upotrebe olakšica (289 strana). Preostali broj strana stanovništva s deviznom klauzulom u CHF u portfelju Banke je 397 na 31. decembar 2019. godine.

Ukupan iznos odobrenih olakšica (otpisi) za bilansna potraživanja je 39,518 hiljada KM (15.175 hiljada KM za prihodujuće klijente i 24.343 KM hiljada za neprihodujuće klijente. Otpis je izvršen direktno za neprihodujuće klijente (na teret stvorenih rezerviranja za umanjenje vrijednosti u iznosu od 23.963 hiljada KM) i ukupan učinak konverzije i likvidacije na bilans uspjeha iznosi 15.555 hiljada KM.

Pasivni sudski postupci

Na dan 31. decembra 2019. godine otvorenih sudskeih postupaka koji se vode protiv Banke bilo je 614, ukupne nominalne vrijednosti KM 209,1 miliona, ne uključujući eventualne zatezne kamate. U ovaj iznos je uključeno 10 predmeta nominalne vrijednosti KM 18,2 miliona po kojima je tužbeni zahtjev već plaćen u ranijim periodima, tako da ne predstavljaju dodatni rizik gubitka, ali imaju otvoreni sudski postupak po pravnom lijeku. Također, u ovaj iznos uključeno je 30 predmeta nominalne vrijednosti KM 28,7 miliona, koji su u skladu sa ugovorima o ustupanju potraživanja (Brush) odgovornost preuzimatelja potraživanja s kojim su povezani i ne predstavljaju rizik za Banku. Ovi predmeti koji ne predstavljaju rizik za Banku (već plaćeni ili rizik prenesen na preuzimatelja potraživanja) se knjigovodstveno ne evidentiraju. Ukupan broj sporova u 2019 je smanjen.

Najveći broj sporova se odnosi na tužbeni zahtjev u vezi sa CHF valutnom klauzulom i povećanjem kamatne marže - ukupno 483 spora nominalne vrijednosti 10,3 miliona KM, te 3 predmeta nominalne vrijednosti 26 miliona KM u kojima je uz CHF valutnu klauzulu i povećanje marže kombinovan i tužbeni zahtjev za štetu.

U 2019. godini Banka nije imala značajnijih neplaniranih troškova u vezi sa ovim sudskeim sporovima i ukupan, a uticaj na bilans uspjeha je bio pozitivan, što potvrđuje kvalitet upravljanja ovom vrstom rizika.

Banka procjenjuje iznos rezervisanja za troškove po sudskeim postupcima. Procjene se temelje na procjenjenoj vjerovatnoći budućih novčanih tokova koji proističu iz obaveza iz prošlosti ili zakonskih obaveza. Banka je rezervisala 11,4 KM miliona za sudske sporove na dan 31. decembra 2019. godine, što Uprava procjenjuje dovoljnim.

Tokom 2019. godini Banka je nastavila sa intenzivnim aktivnostima na rješavanju sudskeih sporova i upravljanju pravnim rizikom u sporovima.

Ažurno se revidiraju strategije po sporovima u skladu sa promjenama, nastavljena je praksa adekvatnog pravnog zastupanja i intenzivnog koordiniranja odbrane Banke u postupcima, nastavljen je proces vansudskog rješavanja sporova, te se ažurno vode evidencije i vrši izvještavanje o sporovima. Odluke donesene u 2019. godini su u skladu sa našom procjenom.

Pored pravne baze podataka, gdje se podaci mogu posmatrati na dnevnom nivou, redovni izvještaji o lokalnoj pravnoj situaciji i najnovijem razvoju tekućih sudskeih postupaka, kao i ad-hoc izvještaji o svakom novom sudsakom postupku, se aktivno dostavljaju Pravnom odjelu Grupe.

Dodatne informacije koje se zahtijevaju prema MSFI

(64) Analiza preostalih dospijeća

Preostalo dospjeće odnosi se na period između datuma izvještavanja i očekivanog datuma plaćanja za potraživanje ili obavezu. Kada potraživanja ili obaveze dospijevaju u djelomičnim iznosima, preostalo dospjeće prijavljuje se zasebno za svaki djelomični iznos. Analiza povrata ili izmirenja do 1 godine nakon datuma izvještavanja i više od 1 godine nakon datuma izvještavanja, kako se traži u MRS 1, je predstavljena. Podjela po preostalim dospjećima zasniva se na knjigovodstvenim iznosima uvrštenim u izvještaj o finansijskom položaju.

	(000) KM							
Analiza preostalog dospjeća 31.12.2019.	dnevno dospjeće	od 3 mjeseca		od 1 godine do 5 godina		> 5 godina		Ukupno
		do 1 godine	do 3 mjeseca	od 1 godine	do 5 godina	> 5 godina	do 1 godine	
Novac i novčana sredstva	124.989	85.301	0	0	0	0	210.290	210.290
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	0	6	0	0	0	0	6	6
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	268	21.609	22.557	151.119	0	44.434	151.119	195.553
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	5.740	92.511	107.557	205.314	131.449	205.808	336.763	542.571
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	-	0	22.800
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	-	0	5.781
Porezna imovina	-	-	-	-	-	-	0	1.783
Kratkoročna porezna imovina	-	-	-	-	-	-	0	1.783
Odgođena porezna imovina	-	-	-	-	-	-	0	0
Ostala imovina	-	-	-	-	-	-	4.318	4.318
Dugotrajna imovina i grupe predviđene za otuđenje koje se drže za prodaju	-	-	-	-	-	-	3.894	3.894
Ukupno	130.997	199.427	130.114	356.433	131.449	468.570	518.246	986.996
Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje	0	0	0	0	0	0	0	0
Finansijske obaveze mjerene po amortiziranom trošku	512.680	56.177	89.017	83.126	11.911	657.874	95.037	752.911
Rezervisanja	-	-	-	-	-	-	0	15.272
Porezne obaveze	-	-	-	-	-	-	0	231
Kratkoročne porezne obaveze	-	-	-	-	-	-	0	0
Odgođene porezne obaveze	-	-	-	-	-	-	0	231
Druge obaveze	-	-	-	-	-	-	3.532	3.532
Ukupno	512.680	56.177	89.017	83.126	11.911	661.406	110.540	771.946

(000) KM

Analiza preostalog dospijeća na 31.12.2018.	dnevno dospijeće	od 3 mjeseca		od 1 godine		> 5 godina	do 1 godine	više od 1 godine	Ukupno
		do 3 mjeseca	do 1 godine	do 5 godina	godine				
Novac i novčana sredstva	81.828	71.146	0	0	0	152.974	0	0	152.974
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	249	1.641	65	166.841	38.785	1.955	205.626	207.581	
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	14.927	67.140	105.356	188.002	119.869	187.423	307.871	495.294	
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	-	0	18.680	18.680
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	-	0	4.671	4.671
Porezna imovina	-	-	-	-	-	-	0	1.947	1.947
Kratkoročna porezna imovina	-	-	-	-	-	-	0	1.783	1.783
Odgodenja porezna imovina	-	-	-	-	-	-	0	164	164
Ostala imovina	-	-	-	-	-	-	4.809	0	4.809
Dugotrajna imovina i grupe predviđene za otuđenje koje se drže za prodaju	-	-	-	-	-	-	4.368	0	4.368
Ukupno	97.004	139.927	105.421	354.843	158.654	351.529	538.795	890.324	
Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje	0	44	0	0	0	44	0	0	44
Finansijske obaveze mjerene po amortiziranom trošku	458.398	54.956	56.992	94.166	665	570.346	94.831	665.177	
Rezerviranja	-	-	-	-	-	-	0	17.221	17.221
Porezne obaveze	-	-	-	-	-	-	0	0	0
Kratkoročne porezne obaveze	-	-	-	-	-	-	0	0	0
Odgodenje porezne obaveze	-	-	-	-	-	-	0	0	0
Druge obaveze	-	-	-	-	-	-	3.659	0	3.659
Ukupno	458.398	55.000	56.992	94.166	665	574.049	112.052	686.101	

Preostalo dospijeće odnosi se na period između datuma izvještavanja i očekivanog datuma plaćanja za potraživanje ili obavezu. Kada potraživanja ili obaveze dospijevaju u djelomičnim iznosima, preostalo dospijeće prijavljuje se zasebno za svaki djelomični iznos. Analiza povrata ili izmirenja do 1 godine nakon datuma izvještavanja i više od 1 godine nakon datuma izvještavanja, kako se traži u MRS 1, je predstavljena. Podjela po preostalim dospjećima zasniva se na knjigovodstvenim iznosima uvrštenim u izvještaj o finansijskom položaju.

(65) Najmovi

Banka ima u najmu većinu svojih ureda i poslovnica prema različitim ugovorima o najmu. Banka također ima u najmu opremu i vozila. Većina ugovora o najmu zaključena je prema uobičajenim uslovima i sadrži klauzule o usklađenosti cijena u skladu s tržišnim uslovima za najam uredskih prostora. Nekoliko ugovora o zakupu ima neograničen rok najma, a nekoliko ugovora sadrži neznatne garancije za ostatak vrijednosti. Nisu nametnuta nikakva ograničenja najmoprimecu zaključenjem ovih ugovora. Nema ugovora o najmu s promjenjivim plaćanjima osim u zavisnosti od indeksa ili stope. Za više podataka o ugovorima o najmu pogledati Napomenu (3) 3.1. MSFI 16 Najmovi, a za komparativni period Napomenu (4) Standardi koji se koriste za komparativne periode, kao i Napomenu (5) Upotreba procjena i prepostavki/materijalne nesigurnosti u odnosu na procjene.

Ugovori o najmu ne sadrže klauzule koje utiču na sposobnost Banke da plaća dividende, vrši transakcije za finansiranje duga ili zaključuje druge ugovore o najmu.

Banka je u 2019. godini imala plaćanja za najmove u iznosu od 1.395 miliona KM.

Na 31. decembar 2019. godine analiza nediskontovanog dospijeća obaveza najma prema MSFI 16 bila je kako slijedi:

	(000) KM
Analiza dospijeća - ugovorni nediskontovani novčani tok	31.12.2019.
do 1 godine	918
od 1 godine do 5 godina	1.227
više od 5 godina	626
Ukupno nediskontovane obaveze najma	2.771

Na 31. decembar 2019. godine trošak koji se odnosi na plaćanja koja nisu uvrštena u obavezu najma je kako slijedi:

	(000) KM
	31.12.2019.
Kratkoročni najmovi	354
Najmovi imovine niske vrijednosti	723
Ukupno	1.077

Na 31. decembar 2018. godine buduća nediskontovana minimalna plaćanja najma iz neodgovivih operativnih najmova (predstavljena vanbilansno) prema MRS 17 bila su kako slijedi za svaku godinu prikazanu ispod:

	(000) KM
	31.12.2018.
do 1 godine	903
od 1 godine do 5 godina	2,104
više od 5 godina	782
Ukupno	3,789

Na 31. decembar 2019. godine buduće očekivane naplate po operativnom najmu za svaku godinu prikazane su kako slijedi:

	(000) KM
	31.12.2019.
do 1 godine	58
od 1 godine do 5 godina	164
više od 5 godina	0
Ukupno	222

Na 31. decembar 2019. godine buduće očekivane naplate po operativnom najmu za svaku godinu prikazane su kako slijedi:

	(000) KM
	31.12.2018.
do 1 godine	7
od 1 godine do 5 godina	45
više od 5 godina	0
Ukupno	52

Prihod po osnovu najma za poslovnu 2019.godinu za Banku iznosi 32 hiljade KM (u 2018: 78 hiljada KM).

(66) Imovina/obaveze izražene u stranim valutama

Sljedeći iznosi u izvještaju o finansijskom položaju izraženi su u stranim valutama:

	(000) KM	
	31.12. 2019	31.12. 2018
Imovina	986.996	890.324
od toga: EUR	528.589	483.820
od toga: USD	31.328	30.050
od toga: CHF	4.941	9.018
od toga: KM	417.262	363.778
od toga: RSD	20	9
od toga: HRK	2.735	1.185
od toga: ostale valute	2.121	2.464
Obaveze	771.946	686.101
od toga: EUR	348.196	297.394
od toga: USD	27.744	29.475
od toga: CHF	4.158	4.027
od toga: KM	386.928	351.528
od toga: RSD	0	0
od toga: HRK	2.620	1.235
od toga: ostale valute	2.300	2.442

Iznos obaveza izražen u stranim valutama ne uključuje vlasničke instrumente u stranoj valuti. Većina razlika između odnosnih iznosa zaštićena je od rizika putem valutnih swapova (razmjene kursne stope i međuvalutne razmjene) i terminskih transakcija.

(67) Potencijalne obaveze i druge obaveze koje nisu uvrštene u izvještaj o finansijskom položaju

Sljedeće bruto obaveze koje nisu uvrštene u izvještaj o finansijskom položaju postojale su na datum izvještavanja:

	31.12. 2019.	31.12.2018.	(000) KM
Kreditne obaveze, date	102.127	88.269	
Finansijske garancije, date	19.994	22.813	
Druge obaveze, date	59.523	36.073	
Ukupno	181.644	147.155	

Pozicija drugih obaveza, datih uključuje uglavnom nefinansijske garancije, kao što su garancije za ispunjenje obaveza ili jamstvene garancije i garantni okviri.

Potencijalne obaveze u odnosu na sudske postupke

Banka se suočava s velikim brojem pasivnih sudskega postupaka u kojima su bivši klijenti podnijeli tužbene zahtjeve protiv Banke u kojima su tražili naknadu za štetu, uglavnom u vezi s deviznim klauzulama i klauzulama o jednostranim izmjenama kamatne stope. Ne vrše se nikakva dalja objavljanja u skladu sa MRS 37.92 za zaštitu položaja Banke u ovim pravnim sporovima.

(68) Objavljanja fer vrijednosti

Fer vrijednost je cijena koja bi bila primljena za prodaju imovine ili plaćena za prijenos duga redovnom transakcijom između učesnika na tržištu na datum mjerena. Na osnovu podataka o tehnikama vrednovanja koji se koriste za mjerjenje fer vrijednosti, finansijska imovina i finansijske obaveze kategorizirane su pod tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

Kotirane cijene na aktivnim tržištima (nivo I)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima najbolje se utvrđuje putem kotiranih cijena identičnih finansijskih instrumenata gdje te kotirane cijene predstavljaju tržišne vrijednosti/cijene korištene u redovnim transakcijama. To se koristi prvenstveno za vlasničke instrumente kojima se trguje na aktivnom tržištu, dužničke instrumente kojima se trguje na međubankovnom tržištu i kotirane derivative.

Vrijednost utvrđena korištenjem uočljivih parametara (nivo II)

Ako nema kotiranih cijena za pojedinačne finansijske instrumente, tržišne cijene uporedivih finansijskih instrumenata ili prihvaćeni modeli mjerena koji primjenjuju direktno ili indirektno uočljive cijene ili parametre (kamatne stope, krivulje prinosa, implicirane volatilnosti i kreditni rasponi) moraju se koristiti za utvrđivanje fer vrijednosti. Ovaj nivo uključuje većinu OTC derivativa i nekotiranih dužničkih instrumenata. Finansijski instrument je klasificiran u Nivo II ako su svi značajni podaci u vrednovanju uočljivi na tržištu.

Vrijednost utvrđena korištenjem neuočljivih parametara (Nivo III)

Ova kategorija uključuje finansijske instrumente za koje nema uočljivih tržišnih stopa ili cijena.

Fer vrijednost se stoga utvrđuje korištenjem modela mjerena i neuočljivih podataka (obično interno dobivenih kreditnih raspona) koji su adekvatni za odnosni finansijski instrument. Ovi modeli koriste upravljačke pretpostavke i procjene u zavisnosti od transparentnosti utvrđivanja cijena i složenosti finansijskog instrumenta. Finansijski instrument klasificiran je u nivo III ako jedan ili više značajnih podataka nisu direktno uočljivi na tržištu.

Modeli vrednovanja redovno se revidiraju, potvrđuju i kalibriraju. Sva vrednovanja vrše se nezavisno od odjela za trgovanje.

Kraj izvještajnog perioda utvrđen je kao vrijeme reklasifikacije između različitih nivoa hijerarhije fer vrijednosti.

Vlasnički instrumenti

Vlasnički instrumenti prijavljeni su pod nivoom I ako su cijene kotirane na aktivnom tržištu. Ako nema raspoloživih kotiranih cijena, one se prijavljuju pod nivoom III. Modeli vrednovanja uključuju metodu usklađene neto vrijednosti imovine, pojednostavljeni pristup prihoda, diskontni model dividendi i višestruku metodu društva.

Derivativi

Fer vrijednost derivativa koji nisu opcije utvrđena je diskontiranjem odnosnih novčanih tokova s odnosnim krivuljama prinosa. Oni se prijavljuju pod nivoom II ako se mjere na osnovu faktora uočljivih podataka. Ako se koriste neuočljivi faktori značajnih podataka, ti derivativi se prijavljuju pod nivoom III. Fer vrijednost strukturiranih finansijskih proizvoda obračunava se u skladu s vrstom uvrštenog derivativa korištenjem modela mjerena; oni se prijavljuju pod nivoom II ili nivoom III u zavisnosti od korištenih faktora podataka.

Dužnička finansijska imovina i obaveze

Metoda korištena za mjerjenje dužničke finansijske imovine i obaveza zavisi od likvidnosti na odnosnom tržištu. Likvidni instrumenti mjereni na osnovu relevantne tržišne vrijednosti prijavljuju se pod nivoom I. Fer vrijednost se utvrđuje korištenjem tehnika vrednovanja pri čemu se očekivani novčani tokovi diskontiraju krivuljama usklađene riziku premije u slučaju da nema aktivnog tržišta. Približnost korištene krivulje riziku premije utvrđuje da li se ti instrumenti prijavljuju pod nivoom II ili nivoom III. Prijava se pod nivoom III u slučaju da se koristi značajna, neuočljiva riziku premija. Tržišne cijene utvrđene ili pri niskoj učestalosti ili samo iz jednog izvora prijavljuju se pod nivoom III.

68.1. Fer vrijednost finansijskih instrumenata vođenih po fer vrijednost

U tabeli ispod prikazana je raspoređenost finansijskih instrumenata vođenih po fer vrijednosti na njihov nivo u hijerarhiji fer vrijednosti.

	Nivo I - iz aktivnog tržišta	Nivo II - na osnovu tržišnih prepostavki	Nivo III - na osnovu netržišnih prepostavki	(000) KM Ukupno
31.12.2019.				
Imovina				
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	0	6	0	6
Derivativi	0	6	0	6
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	195.285	0	268	195.553
Vlasnički instrumenti	0	0	268	268
Dužnički vrijednosni papiri	195.285	0	0	195.285
Ukupno	195.285	6	268	195.559
Obaveze				
Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje	0	0	0	0
Derivativi	0	0	0	0
Ukupno	0	0	0	0

	Nivo I - iz aktivnog tržišta	Nivo II - na osnovu tržišnih prepostavki	Nivo III - na osnovu netržišnih prepostavki	(000) KM Ukupno
31.12. 2018.				
Imovina				
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	0	0	0	0
Derivativi	0	0	0	0
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	207.332	0	249	207.581
Vlasnički instrumenti	0	0	249	249
Dužnički vrijednosni papiri	207.332	0	0	207.332
Ukupno	207.332	0	249	207.581
Obaveze				
Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje	0	44	0	44
Derivativi	0	44	0	44
Ukupno	0	44	0	44

Usklađivanje imovine prijavljene pod nivoom III na 31. decembar 2019. godine bilo je kako slijedi:

(000) KM

	Stanje na početku perioda (+)	Ukupno dobiti/ gubici	Promjene u rezervi za fer vrijednost Dodaci (+) (-)				Prijenos Nivo III	naPrijenos Nivoa III	izDrugo (+/-)	Stanje na kraju perioda
			Otuđenja	Prijenos Nivo III	naPrijenos Nivoa III	izDrugo (+/-)				
31.12.2019.										
Imovina										
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	249	0	59	0	-40	0	0	0	0	268
Vlasnički instrumenti	249	0	59	0	-40	0	0	0	0	268
Ukupno	249	0	59	0	-40	0	0	0	0	268

Usklađivanje imovine i obaveza prijavljeno pod nivoom III na 31. decembar 2018. godine bilo je kako slijedi:

(000) KM

	Stanje na početku perioda (+)	Ukupno dobiti/ gubici	Promjene u rezervi za fer vrijednost Dodaci (+) (-)				Prijenos Nivo III	naPrijenos Nivoa III	izDrugo (+/-)	Stanje na kraju perioda
			Otuđenja	Prijenos Nivo III	naPrijenos Nivoa III	izDrugo (+/-)				
31.12.2018.										
Imovina										
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	347	0	-52	0	-46	0	0	0	0	249
Vlasnički instrumenti	347	0	-52	0	-46	0	0	0	0	249
Ukupno	347	0	-52	0	-46	0	0	0	0	249

Metode mjerena koristene za utvrđivanje fer vrijednosti stavki Nivoa II i Nivoa III

Prihvaćeni modeli mjerena prema MSFI 13 su tržišni pristup, troškovni pristup i prihodovni pristup. Metoda mjerena koja koristi tržišni pristup zasniva se na identičnoj ili uporedivoj imovini i obavezama. Sa prihodovnim pristupom, budući novčani tokovi, rashodi ili prihod diskontirani su na datum mjerena. Fer vrijednost utvrđena na ovaj način odražava trenutna tržišna očekivanja za te buduće iznose. Ona prvenstveno obuhvata modele trenutne vrijednosti i modele opcije cijena koji se koriste za mjerena finansijskih instrumenata ili novčanih tokova na bazi opcija. Troškovni pristup se ne koristi.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata s kratkim rokovima gdje je knjigovodstveni iznos adekvatno približan fer vrijednosti nije zasebno utvrđena.

Sljedeće tehnike mjerena koriste se za stavke koje se mijere interno na osnovu modela:

Trenutna vrijednost budućih novčanih tokova (metoda diskontiranog novčanog toka)

Stavke Nivoa II i III kojima se ne trguje na aktivnim tržištima, ali kada su datum i iznos novčanih tokova poznati, mijere se po trenutnoj vrijednosti budućih novčanih tokova. Diskontiranje uzima u obzir riziko premiju. Svi značajni faktori podataka su uočljivi za instrumente Nivoa II dok se neki značajni parametri ne mogu direktno posmatrati za Nivo III.

Modeli mjerena opcija

Postojeći portfelj stavki Nivoa III uključuje novčane tokove s iznosima vezanim na različite tržišne varijable kao što su stope zamjene, berzovni indeksi i kursne stope, ili sa datumima koji ne mogu biti utvrđeni. Prihvaćeni modeli mjerena kamata i opcija kalibrirani svakodnevno s tržišnim podacima (cijene opcije zamjene, tržišne cijene, kursne stope) koriste se za mjerena tih novčanih tokova.

Neuočljivi faktori podataka za stavke Nivoa III

Volatilnosti i korelacije

Volatilnosti su važni parametri podataka za sve modele mjerenja opcija. Volatilnosti se dobivaju iz tržišnih podataka korištenjem prihvaćenih modela.

Riziko premije

Premije kreditnog rizika ukazuju na rizik od neispunjena obaveza klijenta. One daju informacije o očekivanom gubitku ako klijent ne ispuni obaveze i time odražava gubitak zbog neispunjena obaveza i vjerovatnoću neispunjena obaveza. Za neke klijente, riziko premije se mogu posmatrati direktno na tržištu. Kada CDS krivulje koje se odnose na jedan subjekat nisu na raspolaganju za klijenta, riziko premije moraju biti procijenjene na osnovu sličnosti po druge klijente ili na osnovu zemlje i sektora klijenta.. Povećanje (smanjenje) premija kreditnog rizika smanjilo bi (povećalo) fer vrijednost.

Gubitak zbog neispunjena obaveza

Gubitak zbog neispunjena obaveza je parametar koji nikada nije direktno uočljiv prije neispunjena obaveza subjekta.

Vjerovatnoća neispunjena obaveza

Riziko premije i gubitak zbog neispunjena obaveza koriste se za procjenu vjerovatnoće neispunjena obaveza, što se koristi za moguće usklađenosti fer vrijednosti.

Usklađenost fer vrijednosti

Usklađenost kreditne vrijednosti (CVA) i usklađenost vrijednosti duga (DVA)

Usklađenost kreditne vrijednosti (CVA) i usklađenost vrijednosti duga (DVA) prijavljeni su za sve OTC derivative. Obračun se zasniva na simulaciji Monte Carlo budućih zamjenskih vrijednosti (izloženost), uzimajući u obzir učinke CSA ugovora (sporazum o osiguranju od rizika, CSA) po pravcu. Rezultat toga je raspodjela zamjenskih vrijednosti za sve buduće datume. Za utvrđivanje CVA, apsolutne očekivane vrijednosti od pravaca pozitivne izloženosti množe se marginalnim vjerovatnoćama neispunjena obaveza ugovorne strane i diskontiraju. DVA, s druge strane, utvrđuje se množenjem i diskontiranjem apsolutnih očekivanih vrijednosti iz pravaca negativne izloženosti marginalnim vjerovatnoćama neispunjena obaveza banke.

Za ugovorne strane s ugovorom o kolateralu, CVA i DVA moraju biti obračunate na nivou portfolia. Obračun uzima u obzir ugovorne parametre kao što su minimalni iznos prijenosa, prag, zaokruženje i netiranje. Relativni CVA pristup koristi se za dodjelu CVA portfolia konkretnim stawkama. Ovdje, CVA portfelj se raspoređuje proporcionalno pojedinačnim CVA. Puni CVA pristup primjenjuje se na stavke koje nisu osigurane kolateralom. Ovaj pristup obračunava CVA na nivou pojedinačne stavke. Princip redoslijeda otplate koristi se za utvrđivanje vjerovatnoće neispunjena obaveza. Prvo, vjerovatnoće neispunjena obaveza izvode se iz krivulja CDS. Sintetičke krivulje koriste se ako nema raspoloživih krivulja koje se odnose na jedan subjekat; i sastoje se od krivulja specifičnih za zemlju i internog rejtinga.

OIS diskontiranje

Banka mjeri derivative uzimajući u obzir utjecaje bazne marže računa primjenom različitih kamatnih krivulja za obračun terminskih stopa i disokontnih faktora (okvir s više krivulja). Prema trenutnim tržišnim standardima, prekonočne indeksne stope razmjene (OIS kamatne stope) koriste se za diskontiranje u mjerenu OTC derivativa osiguranih kolateralom. Međuvalutna bazna marža uzima se u obzir za devizne zamjene, gdje su kolateral i novčani tokovi u različitim valutama.

68.2. Fer vrijednost finansijskih instrumenata i imovina koja nije vođena po fer vrijednost

Knjigovodstveni iznosi priznatih finansijskih instrumenata koji nisu vođeni po fer vrijednost pored se s odnosnim vrijednostima ispod:

31.12.2019.	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Nivo I - aktivna tržišta	(000) KM	
					Nivo II - na osnovu tržišnih prepostavki	Nivo III - na osnovu tržišnih prepostavki
Imovina						
Novac i novčana sredstva	210.290	210.321	31	0	0	210.321
Finansijska imovina po amortiziranom trošku	542.571	576.565	33.994	0	0	576.565
Krediti i potraživanja	542.571	576.565	33.994	0	0	576.565
Ukupno	752.861	786.886	33.994	0	0	786.886
Obaveze						
Finansijske obaveze mjerene po amortiziranom trošku	752.911	757.206	4.326	0	0	757.206
Depoziti	740.622	744.917	4.326	0	0	744.917
Druge finansijske obaveze	12.289	12.289	0	0	0	12.289
Ukupno	752.911	757.237	4.326	0	0	757.237

31.12.2018.	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Nivo I - aktivna tržišta	(000) KM	
					Nivo II - na osnovu tržišnih prepostavki	Nivo III - na osnovu tržišnih prepostavki
Imovina						
Novac i novčana sredstva	152.974	152.974	0	0	0	152.974
Finansijska imovina po amortiziranom trošku	495.294	511.242	15.948	0	0	511.242
Krediti i potraživanja	495.294	511.242	15.948	0	0	511.242
Ukupno	648.268	664.216	15.948	0	0	664.216
Obaveze						
Finansijske obaveze mjerene po amortiziranom trošku	765.723	774.023	8.300	0	0	774.023
Depoziti	740.622	748.922	8.300	0	0	748.22
Druge finansijske obaveze	25.101	25.101	0	0	0	25.101
Ukupno	765.723	774.023	8.300	0	0	774.023

Finansijskim instrumentima koji nisu vođeni po fer vrijednosti ne upravlja se na osnovu fer vrijednosti i njihove fer vrijednosti obračunavaju se samo u svrhe objavljivanja i ne utječu na izvještaj o finansijskom položaju i bilans uspjeha. Fer vrijednost potraživanja i obaveza utvrđuje se u skladu s trenutnom vrijednosti budućih novčanih tokova. Iznosi rizika premije za potraživanja zavise od internog ili eksternog rejtinga dužnika uzimajući u obzir rizik zemlje. Za obaveze, vlastiti kreditni raspon uzima se u obzir u disokontnom faktoru. Zbog činjenica da kreditne obaveze Addiko Group nisu plasirana na tržište, obračun krivulja kreditnog raspona za nadređene neosigurane obaveze zasniva se na krivuljama kotirane zamjene kreditnog rizika ili kreditnim rasponima iz nadređenih neosiguranih obveznica u ponderiranoj ravnopravnoj grupi koja se sastoji od bankarskih grupa koje posluju u CSEE čija su tržišta i procijenjeni kreditni položaj su što sličniji sa Addiko Group. Za pokrivene obaveze korištena je krivulja ponderiranog kreditnog raspona od raspoloživih obveznica pokrivenih referentnom vrijednosti iz ravnopravne grupe. Zbog postojećih nesigurnosti postoji širok raspon za fer vrijednosti koje trebaju biti utvrđene.

Uprava je procijenila da fer vrijednost novčanih pozicija približno odgovara njihovim knjigovodstvenim iznosima uglavnom zbog kratkoročnih dospijeća na tim instrumentima.

(69) Derivativni finansijski instrumenti

Derivativi koji se drže za trgovanje

Sljedeće transakcije još uvijek nisu izvršene na datum izvještavanja:

	Nominalni iznos/ Knjigovodtsvena vrijednost		
	31.12. 2019	31. 12.2018	
Kursne razlike i zlato			
OTC drugo	6	44	

(70) Objavljanje povezanih strana

U skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom ("MRS") 24: "Objavljanje povezanih strana", povezane strane su strane ili subjekti koji predstavljaju:

- a) društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika, kontroliraju izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolira zajedno s drugim subjektima (što uključuje maticu, zavisne subjekte i sestrinska društva);
- b) pridružene osobe - društva u kojima Banka ima značajan utjecaj a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- c) fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan utjecaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će utjecati ili biti pod utjecajem povezane osobe u poslovanju s Bankom;
- d) rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontroliranje aktivnosti Banke, uključujući direktore i službene osobe Banke i članove njihovih užih obitelji; i
- e) društva u kojima bilo koja osoba navedena pod (c) ili (d) ima značajan interes u glasačkim pravima ili koje je direktno ili indirektno u vlasništvu navedenih osoba, odnosno u kojima iste mogu imati značajan utjecaj. To uključuje društva u vlasništvu direktora ili većinskih dioničara Banke, kao i poduzetnike čiji rukovodioci na ključnim položajima su istovremeno na istim ili sličnim položajima u Banci.

Prilikom razmatranja svake moguće transakcije s povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Poslovni odnosi s povezanim stranama su kako je prikazano ispod na odnosni datum izvještavanja:

(000) KM

31.12.2019	ABH	ABS	ABC	ABSE	ABM	ABBL	Ključno osoblje institucije
Finansijska imovina	1,688	149	2,214	1,713	13	12,059	21
Krediti i potraživanja	116	0	1	10	13	123	21
Ostali depoziti po viđenju	1,566	149	2,213	1,703	0	11,936	0
Derivativi	6	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0	108	0
Finansijske obaveze	12,436	0	58	225	40	546	54
Depoziti	11,755	0	16	6	0	527	54
Ostale finansijske obaveze	681	0	38	219	0	19	0
Ostale obaveze	120	0	51	0	0	0	0
Neopozive kreditne obaveze	0	0	0	0	0	0	13
Preuzete obaveze i date garancije	0	0	4	0	0	0	0

(000) KM

31.12.2018.	ABH	ABS	ABC	ABSE	ABM	ABBL	Ključno osoblje institucije
Finansijska imovina	184	58	568	42	20	313	10
Krediti i potraživanja	136	0	102	0	20	313	10
Ostali depoziti po viđenju	48	58	466	42	0	0	0
Finansijske obaveze	529	0	9	280	31	549	4
Depoziti	9	0	2	18	31	544	4
Ostale finansijske obaveze	476	0	7	262	0	5	0
Derivativi	44	0	0	0	0	0	0
Ostale obaveze	0	0	48	0	0	0	0
Neopozive kreditne obaveze	0	0	0	0	0	0	16

(000) KM

31.12.2019.	ABH	ABS	ABC	ABSE	ABM	ABBL	Ključno osoblje institucije
Kamata i slični prihodi	0	0	0	0	0	32	1
Kamatni rashodi	-49	0	0	0	0	-4	0
Prihodi od naknada i provizija	0	0	3	0	0	5	2
Rashodi od naknada i provizija	0	0	-54	0	0	-19	0
Drugi administrativni rashodi	-802	0	-512	-218	0	-17	0
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1,070	0	0	0	0	0	0
Ostali operativni prihod	166	0	1	0	0	0	0
Umanjenje vrijednosti	-7	0	-8	-7	0	-8	0
Total	378	0	-570	-225	0	-11	3

(000) KM

31.12.2018.	ABH	ABS	ABC	ABSE	ABM	ABBL	Ključno osoblje institucije
Kamata i slični prihodi	0	0	5	0	0	59	0
Kamatni rashodi	-64	0	0	0	0	0	0
Prihodi od naknada i provizija	0	0	2	0	0	320	1
Rashodi od naknada i provizija	0	0	-46	0	0	-20	0
Drugi administrativni rashodi	-471	0	-502	-179	0	-21	0
Ostali operativni prihod	136	0	0	0	0	7	0
Umanjenje vrijednosti	2	0	3	0	0	58	0
Total	-397	0	-538	-179	0	403	1

Naknade koju su primili članovi Upravnog odbora i Nadzornog odbora u Banci predstavljene su kako slijedi:

(000) KM

	31. decembar 2019	31. decembar 2018
Naknade menadžemntu i Nadzornom odboru	862	852
Porezi i doprinosi na naknade	676	659
Ukupno	1.538	1.511

(71) Upravljanje kapitalom

71.1. Vlastiti izvori i upravljanje kapitalom

Na osnovu Zakona o bankama (Službene novine Federacije BiH no. 39/98, 32/00, 48/01, 27/02, 41/02, 58/02, 13/03, 19/03, 28/03 i 27/17), minimalni iznos uplaćenog kapitala banke i najniži nivo kapitala koji banka mora održavati ne može biti manji od 15,000 hiljada KM. Upisani kapital Banke iznosio je 100,403 hiljada KM u skladu s ovim zahtjevima.

Regulatorni kapital predstavlja zbir osnovnog i dodatnog kapitala, nakon regulatornog usklađivanja.

Osnovni kapital Banke sastoji se od zbira regulatornog kapitala nakon regulatornog usklađivanja i dodatnog kapitala nakon regulatornog usklađivanja.

Stavke redovnog osnovnog kapitala Banke sastoje se od vlasničkih instrumenata, premija na dionice, zadržane dobiti i drugih rezervi. Banka odbija dobit tekuće finansijske godine iz stavki redovnog kapitala, nematerijalne imovine, nedostajućih regulatornih rezervi, odgođene porezne imovine itd. Dodatni osnovni kapital Banke sastoji se od stavki dodatnog kapitala nakon regulatornog usklađivanja. Stavke dodatnog kapitala su vlasnički instrumenti i računi premija povezani s instrumentima.

Dodatni kapital Banke sastoji se od stavki dodatnog kapitala Banke nakon odbitaka za regulatorno usklađivanje. Dodatni kapital ne može biti više od jedne trećine osnovnog kapitala. Stavke dodatnog kapitala sastoje se od vlasničkih instrumenata i subordinisanih dugova, premije zaračunate na vlasničke instrumente i općih otpisa za kreditne gubitke do 1,25% iznose izloženosti ponderirane rizikom.

U odnosu na rizik upravljanja kapitalom, cilj Banke je:

- omogućiti usklađenost sa zahtjevima Agencije za bankarstvo,
- omogućiti usklađenost sa standardima Addiko Group,
- omogućiti čvrstu osnovu kapitala kao podršku za dalji razvoj poslovanja Banke, omogućiti prilike za dugoročno poslovanje uz omogućavanje dobiti za dioničare.

U smislu obračuna imovine ponderirane rizikom (RWA) za regulatorno izvještavanje, primjenjuju se sljedeći pristupi:

- Standardizirani pristup za kreditni rizik i
- Jednostavni pristup za operativni rizik

Upravljanje kapitalom je potpuno integrirano u proces poslovnog planiranja Banke kako bi bila omogućena usklađenost sa regulatornim zahtjevima i ciljnog stopom kapitala tokom perioda planiranja.

Pored minimalnih stopa kapitala koje traže regulatori, Banka definira rano upozorenje i nivo povrata u planu povrata Banke i odnosnim procesima. Nivoi upozoravanja odnose se na likvidnost i iznose regulatornog i ekonomskog kapitala.

Pored toga, Banka prati sve nove regulatorne izmjene, npr. nove regulatorne odluke o upravljanju kapitalom. Utjecaj novih regulatornih izmjena se procjenjuje i očekivani učinci na poziciju kapitala Banke predstavljeni su odnosnim šefovima odsjeka i članovima Upravnog odbora. Taj proces treba osigurati da Banka vremenom prilagodi svoje postupke upravljanja kapitalom novim bonitetnim zahtjevom.

71.2. Provedba nove regulatorne odluke

U junu 2019. godine, Agencija za bankarstvo je objavila konačnu verziju nove regulatorne Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, čija primjena je obavezna za izvještajne periode koji počinju 1. januara 2020. godine. Zahtjevi nove regulatorne odluke predstavljaju značajnu promjenu od MSFI 9 jer su propisani minimalni pragovi rezervi za kreditne gubitke. Efekat primjene nove regulatorne odluke priznat je na teret kapitala na dan 1. januara 2020. godine, odnosno došlo je do smanjenja knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i smanjenja zadržane dobiti na kapitalu u iznosu od 6.613 hiljada KM. Banka nije korigovala komparativne podatke u bilansu stanja za jednokratni efekat primjene nove regulatorne odluke.

71.3. Vlastiti izvori i regulatorni kapital

Vlastiti izvori prema odlukama Agencije za bankarstvo sastoje se od Redovnog osnovnog kapitala (CET1), Dodatnog osnovnog kapitala (AT1) i Dopunskog kapitala (T2). Za utvrđivanje stopa kapitala, svaka odnosna komponenta kapitala - nakon primjene svih regulatornih odbitaka i filtera - razmatra se u odnosu na ukupan rizik.

Regulatorne minimalne stope kapitala uključujući regulatorne zaštite od 31. decembar 2019. i 31. decembar 2018. iznose:

	31.12.2019.			31.12. 2018.		
	CET1	T1	TCR	CET1	T1	TCR
Minimalna kapitalna adekvatnost	6,75%	9,00%	12,00%	6,75%	9,00%	12,00%
Zaštitni sloj kapitala	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
Ukupna kapitalna adekvatnost (TCR)	9,25%	11,50%	14,50%	9,25%	11,50%	14,50%

Banka ima obavezu održavati adekvatnost kapitala na minimalno 12%, tj. uskladiti obim i strukturu svog poslovanja s pokazateljima uspješnosti koji su definirani propisima Agencije za bankarstvo, posebno s Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom Banke i drugim odlukama Agencije za bankarstvo u području nadzora i kontrole poslovanja banke, kao i Zakonom o bankama Federacije BiH.

Uprava Banke redovno prati stope adekvatnosti i druge indikatore poslovanja. Izvještaji o indikatorima podnose se Agenciji za bankarstvo kvartalno u propisanom obliku.

(000) KM

Ref1		31.12.2019.	31.12.2018.
Redovni osnovni kapitala (CET1): Instrumenti i rezerve			
1	Instrumenti kapitala i povezane premije na emitirane dionice	100.403	100.403
2	Zadržana zarada	79.754	70.994
3	Zakonske rezerve	25.101	25.101
4	Akumulirani drugi sveobuhvatni prihod (i druge rezerve)	2.502	-1.035
5	CET1 kapital prije regulatornih usklađenosti	207.760	195.463
CET1 kapital: regulatorne usklađenosti			
8	Nematerijalna imovina	-5.781	-4.671
9	Drugi odbici iz redovnih vlasničkih instrumenata	-16.021	-17.957
10	Ukupne regulatorne usklađenosti na Redovni osnovni kapital (CET1)	-21.802	-22.628
11	Redovni osnovni kapital 1 (CET1)	185.958	172.835
Dopunski kapital (T2): instrumenti i rezerviranja			
12	Rezerve za opći kreditni rizik	7.980	7.039
13	Odbici iz dodatnog kapitala	-7.980	-7.039
14	Dopunski kapital (T2)	0,0	0,0
15	Ukupan kapital (TC = T1 + T2)	185.958	172.835
16	Iznos izloženosti ponderiran za kreditni rizik / Ukupna rizikom ponderirana imovina	638.368	563.089
17	Ukupan iznos izloženosti za poziciju, valutu i robni rizik	7.838	3.163
18	Ponderirani operativni rizik	67.223	67.178
19	Ukupna imovina ponderirana rizikom (nerevidirano)	713.429	633.430
Stope i zaštitni slojevi kapitala %			
15	CET1 omjer	26,07%	27,29%
16	TC omjer	26,07%	27,29%

Iznosi kapitala i druge stavke bilansa stanja u tabeli iznad obračunavaju se u skladu s propisima FBiH.

Ukupan kapital povećan je za 13,1 milion KM tokom izvještajnog perioda, što odražava neto utjecaj sljedećih komponenti:

- povećanje za 3,5 miliona KM ostale sveobuhvatne dobiti kao neto utjecaj pozitivnog razvoj tržišne vrijednosti dužničkih instrumenata;
- uvrštavanje revidiranog rezultata prethodne godine u iznos od 8,8 miliona KM;
- smanjenje stavki regulatornog odbitka u neto iznosu od -0,8 miliona KM uslijed povećanja knjigovodstvenog iznosa nematerijalne imovine (1,1 milion KM), smanjenja u drugim odbicima koje se odnosi na nedostajuće regulatorne rezerve (-1,9 miliona KM);

U toku godine, iznos regulatornog kapitala, uključujući zaštitni sloj, je bio adekvatan tokom 2019. godine.

Kapitalni zahtjevi (rizikom ponderirana imovina)

Kreditni rizik, operativni rizik i tržišni rizik su uključeni u RWA izračun. RWA je povećan za 80 miliona KM tokom 2019 godine, od čega je povećanje RWA za kreditni rizik 75.279 miliona KM uslijed povećanja volumena kredita.

Povećanje RWA za tržišni rizik u iznosu od 4,7 miliona KM uglavnom je rezultat otvorenih pozicija u stranim valutama. RWA za operativne rizike ostao je stabilan u skladu s prethodnom godinom.

Omjer finansijske poluge

Omjer finansijske poluge za Banku, obračunat u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo, odnosno Odlukom o izračunavanju kapitala Banke, te na 31. decembar 2019. godine iznosi 17,9%, što predstavlja smanjenje u odnosu na 18,6% koliko je iznosio na 31. decembar 2018. godine. Pad je izazvan povećanjem ukupne izloženosti finansijske poluge.

Ref1		31. decembar 2019.	31. decembar 2018.	(000) BAM
1	Osnovni kapital	185.958	172.835	
2	Ukupan omjer izloženosti finansijske poluge	1.037.605	927.913	
22	Omjer finansijske poluge %	17,9%	18,6%	

*Iznosi kapitala i druge stavke izvještaja o finansijskom položaju u tabeli iznad obračunavaju se u skladu s propisima FBiH.

(72) Odbori i Uprava Banke

01. januara do 31. decembra 2019.

Nadzorni odbor**Predsjednik Nadzornog odbora:**

Hans-Hermann Lotter

Zamjenica predsjednika**Nadzornog odbora:**

Biljana Rabitsch

Članovi Nadzornog odbora:

Razvan Munteanu

Meliha Povlakić

Damir Karamehmedović

Uprava

Sanela Pašić, Predsjednica Uprave

Belma Sekavić-Bandić, Članica Uprave

Selma Omić, Članica Uprave

Odbor za reviziju

Mark Potočnik, Predsjednik Odbora za reviziju

Jelena Mažuranić, Članica Odbora za reviziju

Siniša Radonjić, Član Odbora za reviziju

(73) Događaji nakon datuma izvještavanja

Brz razvoj virusa Covid-19 i njegov društveni i ekonomski utjecaj u Federaciji Bosne i Hercegovine i na globalnom nivou mogu rezultirati potrebom za preispitivanje pretpostavki i procjena što bi moglo dovesti do značajnih prilagođavanja knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u sljedećoj finansijskoj godini. U ovoj fazi Uprava nije u mogućnosti pouzdano procijeniti utjecaj jer se događaji iz dana u dan razvijaju.

Pored toga, 23. marta 2020. godine Agencija za bankarstvo FBiH donijela je Odluku o privremenim mjerama koje banke trebaju poduzeti za ublažavanje štetnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnom bolešcu, COVID-19. U skladu sa ovom odlukom, banke mogu propisati posebne mjere klijentima kao što su: moratorij duga ili odgođena otplata glavnice kredita i plaćanje kamata na kredite, koji mogu trajati minimalno do prestanka vanrednog stanja, uvođenje grejs perioda za otplatu glavnice ne više od 6 mjeseci, odobrenje dodatnog iznosa izloženosti zbog prekoračenja trenutnih poteškoća s likvidnošću klijenta i održavanja poslovanja klijenta i drugih mjera radi lakšeg podmirivanja obaveza klijenata i podrške održavanja i očuvanja njihovog poslovanja. Uprava Banke trenutno nije u mogućnosti procijeniti učinke Odluke na finansijske izvještaje Banke obzirom da još nije napravljen program implementacije ove odluke.

Dugoročniji uticaj COVID-19 krize može utjecati na volumene kreditne aktivnosti i trgovanja, novčane tokove i profitabilnost. Uprkos tome, na datum finansijskih izvještaja Banka je u mogućnosti da ispunjava svoje obaveze, te nastavlja da koristi princip neograničenosti poslovanja kao načelo za pripremu finansijskih izvještaja.

Osim gore navedenog, nakon datuma izvještavanja nije bilo značajnih događaja koji bi zahtijevali dodavanje ili objavljivanje u napomenama uz finansijske izvještaje Banke za 2019. godinu.

30. mart 2020. godine
Addiko Bank d.d.

UPRAVA

Sanela Pašić
(Predsjednica)

Belma Sekavić

Selma Omić

Odgovornost za finansijske izvještaje

Uprava Banke dužna je pripremiti finansijske izvještaje, koji daju istinit i fer prikaz finansijskog položaja Banke, te rezultata njihovog poslovanja i novčanih tokova, u skladu sa važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencijskih koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opću odgovornost za preduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprečavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih prepostavki i procjena, te pripremu finansijskih izvještaja na osnovu principa neograničenog vremena poslovanja, osim ako je prepostavka da će Banka nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je odgovorna da Nadzornom odboru podnese godišnje izvještaje Banke, nakon čega Nadzorni odbor odobrava godišnje finansijske izvještaje.

Finansijski izvještaji prikazani na stranicama 3. do 96. odobreni su od strane Uprave dana 30. marta 2020. godine za podnošenje Nadzornom odboru, te ih potvrđujući ovo, potpisuju:

Potpisali za i u ime Uprave

Sarajevo, 30. mart 2020. godine
Addiko Bank d.d.

UPRAVA

Sanela Pašić
(Predsjednica)

Belma Sekavić

Selma Omić

Izvještaj nezavisnog revizora

dioničarima Addiko Bank d.d. Sarajevo:

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Addiko Bank d.d. Sarajevo ("Banka") koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2019. godine, izvještaj o bilansu uspjeha, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o promjenama u kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za tada završenu godinu te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2019. godine i njenu finansijsku uspješnost te njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS). Naše odgovornosti prema tim standardima su dalje opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornost Revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja, koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the "Deloitte organization"). DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/ba/about to learn more.

In Bosnia and Herzegovina, the services are provided by Deloitte Ltd. and Deloitte Advisory Services Ltd. (jointly referred to as "Deloitte Bosnia and Herzegovina") which are affiliates of Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Bosnia and Herzegovina is one of the leading professional services organizations in the country providing services in audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services, through over 60 national and specialized expatriate professionals.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Mjerenje umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od kredita i potraživanja smatra se ključnim revizijskim pitanjem jer Uprava primjenjuje visok nivo značajnih prosudbi, kao i korištenje složenih modela.

Uprava provodi značajne prosudbe u sljedećim područjima:

- Korištenje historijskih podataka u postupku utvrđivanja parametara rizika;
- Procjena kreditnog rizika povezanog s izloženošću;
- Procjena raspodjele po fazama;
- Procjena važnosti naknadnih promjena kreditnog rizika izloženosti radi utvrđivanja je li došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, što je dovelo do promjena u raspodjeli po fazama i potrebnog mjerena očekivanih kreditnih gubitaka tokom cijelog vijeka trajanja instrumenta;
- Očekivani budući novčani tokovi iz poslovanja;
- Vrednovanje kolaterala i procjena perioda realizacije za pojedinačno procijenjene kreditne izloženosti.

Uprava je u Napomeni 13 "Finansijski instrumenti", Napomeni 38 "Krediti i potraživanja", Napomeni 24 "Rezerviranje", Napomeni 34 "Rashodi od kreditnog rizika na finansijskoj imovini", Napomeni 55 "Kreditni rizik" i Napomeni 56 "Razvoj rezervisanja za rizik" u finansijskim izvještajima omogućila dodatne informacije o umanjenju vrijednosti kredita.

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije

Obavili smo sljedeće revizijske postupke u odnosu na područje kredita i potraživanja od klijenata:

- Pregled metodologije Banke za priznavanje umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i poređenje pregledane metodologije sa zahtjevima MSFI 9;
- Sticanje razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola koje je uspostavila Uprava u procesu mjerenja umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke;
- Ocjena dizajna i ispitivanje primjene identifikovanih internih kontrola relevantnih za postupak mjerena umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke;
- Testiranje identifikovanih relevantnih kontrola za operativnu učinkovitost;
- Raščlanjivanje stanja kredita na osnovu raspodjele po fazama u svrhu odabira uzorka;
- Provođenje testova priznavanja i mjerena umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na uzorku kredita dodijeljenih u Fazu 1 i 2, s naglaskom na:
 - i. modele primijenjene u raspodjeli po fazama;
 - ii. prepostavke koje Uprava koristi u modelima mjerena očekivanih kreditnih gubitaka;
 - iii. kriterije za određivanje značajnog povećanja kreditnog rizika;
 - iv. prepostavke primijenjene za izračunavanje vjerovatnosti neispunjerenja obaveza tokom vijeka trajanja instrumenta;
 - v. metode primijenjene za izračunavanje gubitaka uslijed neispunjavanja obaveza;
 - vi. metode koje se primjenjuju za uključivanje informacija o budućnosti.

Ključna revizjska pitanja (nastavak)

Ključna revizjska pitanja

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije

- Provodenje testova priznavanja i mjerena umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na uzorku pojedinačno procijenjenih neprihodujućih kredita dodijeljenih u Fazu 3, koji su uključivali:
 - i. Procjenu finansijskog položaja i uspješnosti zajmoprimca na osnovu najnovijih kreditnih izvještaja i dostupnih informacija;
 - ii. Kritičko preispitivanje prosudbi i prepostavki primijenjenih u izračunavanju i mjerenu očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja uzimajući u obzir finansijski položaj i uspješnost zajmoprimca;
 - iii. Pregled i kritičko preispitaivanje procijenjene vrijednosti kolaterala i procijenjenog perioda realizacije;
 - iv. Provjera diskontnih stopa korištenih za procjenu očekivanih novčanih tokova iz poslovanja i/ili kolaterala;
 - v. Preračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka primjenom vlastite nezavisne procjene i prepostavki, za izračunavanje i poređenje rezultata preračuna gubitaka od umanjenja vrijednosti za određene kredite iz uzorka s onima koje je dostavila Banka.

Procijenili smo objave finansijskih izvještaja u vezi sa MSFI 9 kako bismo utvrdili jesu li u skladu sa zahtjevima Standarda.

- Pogledajte računovodstvene politike, ključne računovodstvene procjene i prepostavke, objave kredita i potraživanja i upravljanje kreditnim rizikom u napomenama 5., 13., 24., 34., 38., 55. i 56. uz finansijske izvještaje.

Odgovornost Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentiranje finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili grešaka.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje, ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovala Banka.

Odgovornost Revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može очekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostačni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaznje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke.
- Ocjenjujemo primjereno korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjereno korišteni računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Odgovornost Revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopćiti u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopćenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner u reviziji odgovoran za angažman koji rezultira ovim izvještajem nezavisnog revizora je Sabina Softić.

Deloitte d.o.o.

Sead Bahtanović, direktor i ovlašteni revizor

Zmaja od Bosne 12c

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

30. mart 2020. godine

Sabina Softić, partner i ovlašteni revizor

Skraćenice

ABC	Addiko Bank d.d., Hrvatska
ABBL	Addiko Bank a.d., Bosna i Hercegovina (Banja Luka)
ABH	Addiko Bank AG, Austrija (Holding)
ABM	Addiko Bank a.d., Crna Gora
ABS	Addiko Bank d.d., Slovenija
ABSA	Addiko Bank d.d., Bosna i Hercegovina (Sarajevo)
AC	Amortizirani troškovi
Povezano društvo	Društvo nad kojim se vrši materijalni utjecaj u smislu poslovanja ili finansijske politike i koje je priznato u konsolidiranim izvještajima upotrebo metode udjela
Knjiga banke	Sve bilansne i vanbilansne pozicije banke koje nose rizike i koje nisu raspoređene u knjigu trgovanja
Bank@Work	Alternativni kanal prodaje usmjeren na pružanje pogodnosti kao glavne prednosti klijentu. Timovi poslovica redovno posjećuju sjedišta velikih društava s mobilnom opremom, predstavljaju ponudu proizvoda iz usluga Addiko banke, otvaraju proizvode na licu mjesta ili pomažu potencijalnim klijentima koji podnose zahtjev za kredit
CDS	Zamjena kreditnog rizika; finansijski instrument koji osigurava kreditne rizike, na primjer one koji se odnose na kredite ili vrijednosnice
Promjena CL/GPL	Promjena u CL / bruto naplativi krediti
CL	Kreditni gubitak
CMA & CML	Imovina koja čini maržu klijenta (CMA) i Obaveze koje čine maržu klijenta (CML) je bruto marža u odnosu na imovinu, odnosno obaveze, uključujući uknjiženi redovni i prihod od kamata i slično i obračunski troškovi i koristi definirani u okviru metodologije za utvrđivanje cijena prijenosa sredstava
Omjer troškova i prihoda (CIR)	Operativni troškovi / (Neto kamatni prihod + Neto prihod od naknada i provizija)
Pokazatelj troška rizika	Troškovi kreditnih gubitaka na finansijskoj imovini/Izloženosti koje nose kreditni rizik
CRB	Snošenje kreditnog rizika
Kreditna institucija	Bilo koja institucija čije poslovanje je primanje depozita i sredstava sa obvezom vraćanja i davanje kredita za vlastiti račun u skladu sa Zakonom o bankama
CSF	"Centralne upravljačke funkcije" i utvrđene usluge koje imaju prirodu aktivnosti dioničara i koje se stoga pružaju i naplaćuju isključivo Addiko banci. CSF se odnose na strateško usmjeravanje, koordinaciju, podršku, praćenje i upravljanje, npr. ljudski resursi, pravni poslovi, marketing
Krediti klijentima	Izloženost kredita iz bilansa uključujući obračunatu kamatu, bruto iznos rezerviranja za naplative i nenaplative kredite
Derivativi	Finansijski instrumenti čija vrijednost zavisi od vrijednosti odnosne imovine (kao što su dionice ili obveznice). Najvažniji derivativi su budućnosnice, opcije i zamjene
Fer vrijednost	Cijena koja bi bila primljena za prodaju imovine ili plaćena za prijenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerena
FDI	Direktno strano ulaganje
FVTOCI	Fer vrijednost putem OCI
FVTPL	Fer vrijednost putem dobiti ili gubitka
FX & DCC	Kursne razlike i Dinamički devizni kursevi
Opće vlasti	Centralne vlasti, državne ili regionalne vlasti i lokalne vlasti, uključujući administrativne organe i neprofitna društva, ali isključujući javna društva i privatna društva u vlasništvu tih uprava koji imaju komercijalnu aktivnost (što se prijavljuje pod "kreditne institucije", "druge finansijske korporacije" ili

	“Pravna lica” u zavisnosti od njihove djelatnosti); fondovi socijalnog osiguranja; i međunarodne organizacije, kao što su institucije Evropske unije, Međunarodni monetarni fond i Banka za međunarodne namire
Plasmani kredita	Uključuju isplate kredita (potrošačko-hipotekarnih i stambenih kredita, bez revolving kredita) i interno refinansiranje koje se odnosi na transakcije unutar banke
Bruto izloženost	Izloženost kredita iz bilansa i vanbilansnih kredita uključujući obračunate kamate, bruto iznos rezerviranja za naplative i nenaplative kredite
Bruto naplativi krediti	Izloženost kredita iz bilansa bez obračunate kamate i bez odbitka rezerviranja za naplative kredite
GSS	Znači "zajedničke usluge grupe", odnosno utvrđene usluge kojima je cilj pružanje ekonomске ili komercijalne vrijednosti članovima Grupe putem unapređenja ili održavanja njihovog poslovнog položaja, npr. transakcijsko bankarstvo, pozadinski uredi, digitalno bankarstvo. GSS se ne odnose na aktivnosti dioničara, tj. aktivnosti koje se obavljaju samo zbog dioničkog udjela u jednom ili više drugih članova Grupe i koje se pružaju i obračunavaju na odnosnog člana Grupe koji je njihov primatelj
Fizička lica	Pojedinci ili grupe pojedinaca kao potrošači i proizvođači robe i nefinansijskih usluga isključivo za vlastitu konačnu potrošnju i kao proizvođači tržišne robe i nefinansijskih i finansijskih usluga, pod uslovom da njihove aktivnosti nisu aktivnosti tih kvazidruštava. Neprofitne institucije koje služe domaćinstvima (“NPISH”) i koje se prvenstveno bave proizvodnjom netržišnih roba i usluga namijenjenih određenim grupama domaćinstava su uključene
Velika društva	Segment Velika društva obuhvata pravne subjekte i poduzetnike s godišnjim bruto prihodom od više od 50 miliona BAM
LCR	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti; omjer visokokvalitetne likvidne imovine i neto novčanih tokova u narednih 30 dana
Omjer finansijske poluge	Omjer redovnog osnovnog kapitala na određene izloženosti u izvještaju o finansijskom položaju i van njega obračunat u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala banke
Krediti i potraživanja	Bruto knjigovodstveni iznos kredita i potraživanja umanjen za rezerviranja za ECL (očekivane kreditne gubitke)
Omjer kredita i depozita	Označava sposobnost banke da refinansira svoje kredite depozitima, a ne velikim izvorima finansiranja. Zasniva se na neto kreditima klijentima i obračunava s kreditima nefinansijskim društвima i domaćinstvima u vezi s depozitima od nefinansijskih društava i domaćinstava. Nivo segmenta: Krediti i potraživanja podijeljeni finansijskim obavezama po amortiziranim troškovima
Period utvrđivanja gubitaka (LIP)	Vremenski period od trenutka neispunjerenja obaveze klijenta do trenutka kada neispunjerenje obaveze буде priznato u Banci
Neto prihod banke	Zbir neto kamatnog prihoda i neto prihoda od naknada i provizija
Neto kamatni prihod (nivo segmenta)	Neto kamatni prihod na nivou segmenta uključuje ukupan kamatni prihod koji se odnosi na efektivnu kamatnu stopu od bruto naplativih kredita, kamatni prihod od NPE, prihod od kamata i slično, rashode po osnovu kamata od depozita klijenata, naknade od utvrđivanja cijena prijenosa sredstava i raspoređeni prinos od kamata i manjka likvidnosti
NIM	Neto kamatna marža koristi se za vanjsko poređenje s drugim bankama i kao interno mjerjenje profitabilnosti proizvoda i segmenata. Obračunava se s neto kamatnim prihodom utvrđenim u odnosu na prosječnu kamatonosnu imovinu (ukupna imovina umanjena za ulaganja u podružnice, zajedničke pothvate i povezana društva, nematerijalna trajna imovina, materijalna trajna imovina, porezna imovina i druga imovina)
Nefinansijska društva	Društva i kvazidruštva koja se na bave finansijskim posredovanjem nego prvenstveno proizvodnjom tržišnih roba i usluga

NPE	Neprihodujuća izloženost u statusu neispunjena obaveza (Bruto knjigovodstveni iznos). Status neispunjena obaveza i time neprihodujuća izloženost primjenjuje se ako se može prepostaviti sa je malo vjerovatno da će klijent ispuniti sve svoje kreditne obaveze prema banci, ili ako dužnik kasni s plaćanjem najmanje 90 dana po bilo kojoj materijalnoj kreditnoj obavezi prema banci
Omjer NPE	Ekonomski omjer koji pokazuje omjer kredita koji su klasificirani kao nenaplativi u statusu neispunjena obaveza u odnosu na cijeli kreditni portfelj klijenta. Definicija neprihodujućeg usvojena je iz regulatornih standarda i smjernica i obuhvata generalno klijente kod kojih je otplata upitna, realizacija kolateralna se očekuje i koji su zato premješteni u segment rejtinga klijenta u statusu neispunjena obaveza. Ovaj omjer odražava kvalitet kreditnog portfolia banke i daje indikator za provođenje upravljanja kreditnim rizikom banke. Neprihodujuća izloženost/izloženost koja nosi kreditni rizik (bilansna i vanbilansna)
Omjer pokrivenosti NPE	Opisuje u kojoj mjeri je neprihodujuća izloženost u statusu neispunjena obaveza pokrivena umanjenjima vrijednosti (rezerviranja za kreditne gubitke pojedinačna i na osnovu portfolia) i time također izražava sposobnost banke da apsorbira gubitke iz svoje NPE. Obračunava se s gubicima umanjenja vrijednosti utvrđenim u odnosu na neprihodujuću izloženost u statusu neispunjena obaveza
Pokriće kolaterala za NPE	Kolaterali dodijeljeni neprihodujućoj izloženosti / neprihodujuća izloženost
Opcija	Pravo na kupovinu (poziv) ili prodaju (ponuda) odnosne referentne imovine po ugovorenoj cijeni u utvrđenom vremenskom periodu ili trenutku
OTC	Vanberzovno; trgovina nestandardiziranim finansijskim instrumentima direktno između učešnika na tržištu umjesto putem zamjene
Druga finansijska društva	Sva finansijska društva i kvazidruštva osim kreditnih institucija kao što su investicijske firme, investicijski fondovi, osiguravajuća društva, penzioni fondovi, zajednička ulaganja i kliriške kuće, kao i ostali finansijski posrednici, pomoćne finansijske institucije i vlastite finansijske institucije i zajmodavci
PI	Fizička lica
POCI	Kupljena ili stečena imovina umanjena za kreditne gubitke
Javne finansije	Segment Javne finansije uključuje sve subjekte u državnom vlasništvu
Redovni kamatni prihod	Redovni kamatni prihod povezan je s nominalnom kamatnom stopom iz bruto naplativih kredita isključujući prihod od naknada za izdavanje, zateznih kamata i cijena prijenosa sredstava
Stečena materijalna imovina	Imovina stečena tokom postupka prisilne naplate kredita
Stanovništvo (PI/Micro)	Segment Stanovništvo uključuje sljedeće kategorije: (i) PI, fizička lica koja ne predstavljaju grupu, društvo ili organizaciju i (ii) Micro, uključuje privatne poduzetnike i subjekte usmjerene na ostvarenje dobiti s godišnjim bruto prihodom manjim do 0,5 miliona KM
Rizikom ponderirana imovina (RWA)	Bilansne i vanbilansne pozicije, koje su rizikom ponderirane u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala banke
Povrat na materijalni kapital	Obračunat kao rezultat nakon poreza podijeljen prosjekom kapitala umanjen za nematerijalnu imovinu matičnog društva za dati period
SME	U ovom korporativnom segmentu uključena su mala mala i srednja društva s godišnjim bruto prihodom od 0,5 miliona do 40 miliona KM.
Nivo 1	Faza umanjenja vrijednosti koje se odnosi na to finansijske instrumente za koje se primjenjuje model očekivanog kreditnog gubitka i za koje nije evidentirano značajno povećanje kreditnog rizika od njihovog početnog priznavanja. Umanjenje vrijednosti mjeri se u iznosu od 12-mjesečnog očekivanog kreditnog gubitka
Nivo 2	Umanjenje vrijednosti koje se odnosi na to finansijske instrumente za koje se primjenjuje model očekivanog kreditnog gubitka i za koje je značajno povećanje kreditnog rizika evidentirano od njihovog početnog priznavanja.

Umanjenje vrijednosti mjeri se u iznosu od ukupnog očekivanog kreditnog gubitka	
Nivo 3	Faza umanjenja vrijednosti koje se odnosi na finansijske instrumente za koje se primjenjuje model očekivanog kreditnog gubitka i koji su umanjeni za kreditne gubitke. Umanjenje vrijednosti mjeri se u iznosu od ukupnog očekivanog kreditnog gubitka
Stopa ukupnog kapitala (TCR)	Sva prihvatljiva vlastita sredstva, predstavljena u % ukupnog rizika prema Odluci o upravljanju kapitalom
Dopunski kapital	Dopunski kapital (Tier 2 capital - T 2) banke sastoji se od stavki dopunskog kapitala banke nakon umanjenja za regulatorna usklađenja u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke
TLOF	Ukupne obaveze i vlastita sredstva
Viber	Viber je besplatna usluga razgovora za pametne telefone i desktop kompjutere. Ovaj program omogućava IP telefoniju i instant poruke između korisnika Vibera putem interneta
Prinos od GPL	Redovni kamatni prihod / bruto naplativi krediti

Oznaka

Izdavač Finansijskog izvještaja
i odgovorna za sadržaj:

Addiko Bank d.d.
Trg solidarnosti 12
71 000 Sarajevo
Tel. +387 (33) 755-755
www.addiko-fbih.ba